

A Kar doktori programjának minősített változata

Pécsi Tudományegyetem
Az emberi erőforrás kutatása
Multidiszciplináris Doktori Iskola

Tudományterületek:
Társadalom- és bölcsészettudományok
Egészségtudományok
Tudományágak:
Neveléstudomány–Andragógia
Sporttudomány

A doktori iskola vezetője:

dr. Mátrai Zsuzsa
egyetemi tanár
MTA doktor

dr. Szolcsányi János dr. Lénárd László
a PTE EDHB elnöke a PTE rektora

2005.

TARTALOMJEGYZÉK

1. Az alapítandó doktori iskola bemutatása

- 1.1. A doktori iskola célja és feladatai
- 1.2. A doktori iskola intézményi háttere
- 1.3. A doktori iskola helye a nemzetközi tudományban
- 1.4. A doktori iskola előzményei

2. Az alapítandó doktori iskola személyi háttere

3. A felvételi eljárás, a kiválók kiválasztása

4. A doktori iskola működése, oktatási és kutatási programjának szerkezete és főbb sajátosságai

- 4.1. Kötelező alapkursusok
- 4.2. Az emberi erőforrásfejlesztés képzési, foglalkoztatási és kulturális dimenzióinak vizsgálata
- 4.3. A fizikai aktivitás hatása az emberi erőforrás fejlesztésében

5. A doktori iskola tanulmányi és vizsgarendje

6. A doktori iskola nemzetközi kapcsolatai

- 6.1. A doktori iskola meghívott külföldi előadói
- 6.2. Nemzetközi szakmai szervezetekben való közreműködés
- 6.3. Oktatói/hallgatói mobilitási programok
- 6.4. Nemzetközi kutatási projektek
- 7. A doktori iskola minőségbiztosításának tervezete**

Mellékletek

„Az emberi erőforrás kutatása” című multidiszciplináris doktori iskola kurzusai A doktori iskola oktatóinak tudományos életrajza

1. Az alapítandó doktori iskola bemutatása

1.1. A doktori iskola célja és feladatai

„Az emberi erőforrás kutatása” című doktori iskola célja az emberi erőforrás, vagyis az emberi munka, az ember fizikai és szellemi tevékenységének sokrétű elemzése, s a társadalmi igényeket kielégítő képzési lehetőségek feltárása. Miközben tekintettel van a munkaerő-piaci elvárásokra és az egzisztenciális szükségletekre, az életminőség javításának egyéni és társadalmi formáit kutatja. Foglalkozik a formális, az intézményi keretek között folyó képzés mellett az informális és a nem-formális képzéssel csakúgy, mint az életen át tartó tanulás segítésének lehetőségeivel. Témakörébe tartozik a felnőttképzés, a távoktatás, s az elektronikus levelező oktatás. A doktori iskola oktatási és kutatási programja két alappilléren nyugszik.

1. *A képzések útján történő fejlesztés vizsgálatán,*
átfogva a munkavégzésre, a művelődésre, az egészség megőrzésére, a szabadidő jobb kihasználására irányuló mindennapi tevékenységeket;

2. *A képzések hatásának értékelésén,*
melyet az életminőségre gyakorolt hatásuk mennyiségi és minőségi mutatóinak vizsgálatán keresztül kíván megragadni.

Az emberi erőforrás fejlesztése és a fejlesztés értékelése ilyen értelemben tudományterületeken, ezeken belül pedig tudományágakon átívelő megközelítést igényel, melyben az együttműködésükre, és nem az egymásmellettségükre helyeződik a hangsúly. A *neveléstudomány*, benne az andragógia szemléletmódjára és módszertanára építjük az emberi erőforrás kognitív fejlesztésével kapcsolatos kutatásainkat, míg a *sporttudomány* keretén belül az egészséges életmód, a testkultúra, s a motoros képességek fejlesztése, valamint a sport kedvező egyéni és társadalmi hatásainak a kihasználása áll a középpontban. Kutatásaink más tudományok, így pl. a *közgazdaságtudomány*, a *szociológia*, a *művelődéstudományok*, a *pszichológia* és az *egészségtudományok* releváns eredményeit is felhasználják. Kutatásmódszertani szempontból hangsúlyozzuk, hogy a doktori iskola programjában kitüntetett szerepet szánunk az empirikus megközelítésnek, a kvantitatív és a kvalitatív kutatási módszerek alkalmazásának.

Összhangban az előbbiekkal, a *doktori iskolának az a célja*, hogy olyan kutatókat és gyakorlati szakembereket készítsen fel a tudományos pályára, akik képesek az emberi erőforrás beható elemzésére, a társadalmi elvárások ismeretében a fejlesztés irányainak kijelölésére és hatékony képzési formák kidolgozására. A tervezett doktori iskola hiánypótló, amennyiben az érintett területen nincs önálló tudósképzés, ezért a kutatni vágyó kollégák más, érdeklődési körükön kívülálló doktori iskolákban kénytelenek tudományos fokozatot szerezni.

A doktori iskola a *neveléstudományra*–*andragógiára* és a *sporttudományra* építi oktatási és kutatási programjait. Jóllehet szervezési szempontból a helyi lehetőségek indokolják e tudományágak összekapcsolását, tartalmi szempontból azonban ez az összekapcsolás ad

lehetőséget az ember fizikai és szellemi tevékenységének egységes elemzésére. Az így szerzett adatok, valamint az említett tudományágak releváns eredményeinek birtokában lehet kijelölni a fejlesztés irányait, s kidolgozni a célszerű és hatékony oktatási módszereket.

A doktori iskola *neveléstudomány–andragógiai programja* az emberi erőforrás fejlesztésének lehetőségeit, szükségleteit, eredményeit és az életminőségre gyakorolt hatását a következő aspektusokból, illetve problémakörök mentén vizsgálja:

- a nevelés- és tanuláselméleti paradigmák változásai;
- a közoktatási rendszer hatékonyságának mutatói;
- a felnőttoktatás korábbi és újabb formái, eszközei;
- a tömegkommunikáció és a média szocializációs hatásrendszere;
- a munkaerőpiac változó igényei;
- a szakképzési kínálat mennyiségi és minőségi jellemzői;
- az európai integráció hatásai;
- az emberi és munkakapcsolatokban bekövetkező változások;
- a kulturális fogyasztáshoz és a tárgyi környezethez való viszony változásai;
- a humán erőforrások területi rendszere és történeti változásai.

A doktori iskola *sporttudományi programja* az alábbi témaköröket foglalja magába:

- A sport személyiségfejlesztő hatásai;
- A rendszeres testedzés és a sport szerepe az egészséges életmódban;
- A rendszeres testedzés élettani hatásai;
- A fáradtság mechanizmusai és pszichoszomatikus következményei;
- A sportmozgások neurohumorális szabályozása;
- Motoros képességek, mozgástanulás és motoros memória;
- Az immunvédekezés változása izommunka hatására;
- A fizikai teljesítőképesség növelésének lehetőségei;
- A sportbeli teljesítőképességek fejlesztése;
- A sportműveltség helye és szerepe az általános kultúrában;
- A közoktatás testnevelési programjainak cél- és eszközrendszere;
- A hazai és európai testnevelő tanárképzés tendenciáinak összehasonlítása.

1.2. A doktori iskola intézményi háttere

Az multidiszciplináris megközelítésnek megfelelően a doktori iskola programja alapvetően a Pécsi Tudományegyetem Felnőttképzési és Emberi Erőforrás Fejlesztési Karán, valamint a Természettudományi Kar Testnevelés- és Sporttudományi Intézetében dolgozó minősített oktatók részvételére épít. Emellett az egyetem más karának és intézetének néhány oktatója is közreműködik, illetve adott esetben a szükséges kutatási háttérrel biztosítja. Az intézményi kört nem tekintjük lezártnak, szükség szerint a jövőben bővíthető. A Pécsi Tudományegyetem jelenlegi kari tagozódásának megfelelően a doktori iskola működésében részt vevő intézmények és oktatók a következők:

Felnőttképzési és Emberi Erőforrás Fejlesztési Kar

Andragógiai Intézet

Koltai Dénes, CSc, egyetemi docens

Cserné Adermann Gizella, CSc, egyetemi docens

Vassné Forintos Klára, CSc, egyetemi docens

Zrinszky László, DSc, egyetemi tanár

Mátrai Zsuzsa, DSc, egyetemi tanár

Kocsis Mihály, PhD, egyetemi docens

Emberi Erőforrás Fejlesztési Intézet

Halmos Csaba, PhD, egyetemi docens

Klein Sándor, DSc, egyetemi tanár
Krisztián Béla, PhD, egyetemi docens
Nemeskéri Zsolt, PhD, egyetemi docens
Ángyán Lajos, DSc, egyetemi tanár
Kultúratudományi Intézet
Sári Mihály, PhD, egyetemi docens
Husz Mária, CSc, egyetemi docens
Agárdi Péter, CSc, egyetemi tanár
Tóth Tibor, DSc, egyetemi tanár
P. Szűcs Julianna, CSc, egyetemi tanár
Tibori Tímea, PhD, tudományos főmunkatárs
Füstös László, DSc, tudományos főmunkatárs
Természettudományi Kar
Testnevelés- és Sporttudományi Intézet
Vass Miklós, CSc, egyetemi docens
Herlicska Károly, PhD, egyetemi docens
Rétsági Erzsébet, CSc, egyetemi docens
Prisztóka Gyöngyvér, CSc, egyetemi docens
Rúzsás Csilla, PhD, egyetemi docens
Wilhelm Márta, PhD, egyetemi docens
Földrajzi Intézet
Tóth József, DSc, egyetemi tanár

A felsorolt intézmények személyi és tárgyi feltételei jó alapot jelentenek a doktori iskola elindításához. A felkészült oktatókból és kutatókból álló tanári kar, az oktatók életkor szerinti kedvező megoszlása, a tudományos utánpótlás folyamatos biztosítása, valamint a szakmai együttműködésen alapuló kiterjedt nemzetközi kapcsolatok szilárd hátteret adnak a kutatási témák bővítéséhez, az oktatók és hallgatók cseréjéhez, a nemzetközi pályázatokon való közös részvételhez. A tárgyi feltételek tekintetében a megfelelő infrastruktúrát és eszköz-háttért, továbbá gazdag hazai és nemzetközi szakirodalmat magában foglaló könyvtárunkat kell kiemelni.

1.3. A doktori iskola helye a nemzetközi tudományban

Az emberi erőforrások fejlesztésének modern irányzatait a 20. század második felétől jelentősen meghatározza, hogy a tanulás folyamatossá válik, és kiterjed olyan életkori szakaszokra – például felnőttkor, időskor –, melyekre korábban nem vagy csak egyénileg volt jellemző. Az egyre gyorsabban változó gazdaság és társadalom újabb és újabb követelményeket támaszt a felnőttek elé. Megváltoznak a tanulói igények, különösen megnő a „nem hagyományos” formákban tanulók aránya, és felértékelődik az iskolarendszeren kívüli képzés szerepe. Ez a változás az 1950-es évek végére, az 1960-as évek elejétől kezdett általánossá válni.

Az Európai Bizottság 2000. évi memoranduma az életen át tartó tanulásról jelezte, hogy felértékelődik a tudás, a kompetenciák fejlesztésének ügye (szellemi és testi/fizikai értelemben egyaránt), a minőség kérdése az oktatásban, mivel az európai térség versenyképessége elsősorban a foglalkoztatási paraméterek és a társadalmi stabilitást meghatározó egyéni szerepek fejlesztésétől függ. Az UNESCO fokvárosi konferenciája megerősítette, hogy az életen át tartó tanulás területe fontos és legitim kutatási terület. Ebbe a folyamatba illeszkedik az EU legutóbbi, az élethosszig tartó tanulás gondolatát elemző, s közel egy esztendeig tartó vitát lezáró kommunikéje, mely azt taglalja, hogy miképp lehet megvalósítani az életen át tartó tanulás egységes európai rendszerét.

A tudás és a képzettség felértékelődése, a munkaerőpiac ehhez kapcsolódó átalakulása azonban nem jelenti automatikusan az ilyen irányban folytatott kutatások megerősödését. Magyarország – és a többi európai posztoszocialista ország – esetében a rendszerváltás ebből a szempontból is cezúrát jelentett, mivel ezzel megnőttek a lehetőségek a korábbi kutatási deficit ledolgozására, a nemzetközi áramlatokba való erőteljesebb bekapcsolódásra. Ebből a szempontból különösen fontos kiemelni, hogy a modernizációs folyamatok keretében a tudás, a kompetencia, a minőség és a teljesítmény várhatóan Magyarországon is egyre nagyobb jelentőséget kap, s a „szervezett intelligencia” lesz a hatalom igazi forrása. Az viszont már az 1980-as évektől világossá vált, hogy a humán erőforrás fejlesztésének minősége válik a legfontosabb versenyelőnyé.

Mindezek mellett – különösen a kibővülő EU ún. agrártérségeiben – felvetődik az alacsony hatékonyságú térségi szerkezetek (pl. településhálózatok), az itt lévő népesség, részben munkaerő fenntarthatóságának kérdése is. A problematika – alacsony hatékonyság, az externális feltételek egyre növekvő jelentősége stb. – gazdasági, társadalmi és politikai értelmezése már most is a humánus társadalomigazgatás egyik meghatározó kötelességének nevezhető.

A humán erőforrás fejlesztésében, az egyén és a közösség életminőségének alakításában a kognitív kompetenciák mellett a fizikai aktivitás is meghatározó jelentőséggel bír. A mozgásszegény életmód kedvezőtlen testi és lelki változásokat, megbetegedéseket okoz. Egyre jelentősebb a fizikai aktivitás mechanizmusainak és hatásainak széles körű vizsgálata: ezt mutatja az emberi mozgások kutatásával foglalkozó intézetek növekvő száma, a vonatkozó szakirodalom ugrásszerű bővülése, s az a módszertani gazdagság, amely a biomechanikai mozgáselemzéstől a molekuláris genetikai vizsgálatokig újabb tényekkel gazdagítja ismereteinket. Követésre ösztönző a nemzetközi szervezetek (pl. WHO), mozgalmak, sőt egyes kormányok azon törekvése, amely a tudomány eredményeit széles körben kívánja hasznosítani a lakosság egészséges életmódjának kialakítása, életminőségének javítása érdekében.

Sajátosan alakult a sport társadalmi szerepe. Egyre többen sportolnak, és tömegeket mozgatnak meg a nagy világversenyek. Éppen a széles körű érdeklődésre építve, különböző célok (politikai, gazdasági, üzleti stb.) érdekében is felhasználják a sportot. Ilyen környezetben nagy felelősség hárul a sporttudományokra. Miután a sport az emberi erőforrás test-lelki fejlesztésének igen hatékony eszköze, a tervezett Doktori Iskola hozzá kíván járulni a hazai sporttudomány fejlődéséhez, a szakmai kihívások megoldásához.

Összegezve: Magyarország fontos feladata az Európai Unióba történő belépés után, hogy széles körű kutatásokkal tisztázza az emberi erőforrás intellektuális felkészültségét, fizikai és egészségi állapotát, összevesse ezt az európai helyzettel, és vizsgálja a fejlesztés lehetőségeit, eredményeit. Ehhez multidiszciplináris kutatásokra van szükség, melyek kapcsolódnak a globális és európai kutatások főáramlataihoz.

1.4. A doktori iskola előzményei

A Pécsi Tudományegyetemen a Felnőttképzési és Emberi Erőforrás Fejlesztési Kar megalapításának szándéka már az 1990-es évek végén, a felsőoktatási intézmények integrációja előtt felmerült. A tervezett kari együttműködést akkoriban előkészítő intézetek a leendő kar doktori képzésének megalapozásaként 1999-ben kidolgozták „*A kompetens ember nevelése és fejlesztése*” című doktori pályázatot és benyújtották elbírálásra a Magyar Akkreditációs Bizottsághoz. A MAB a pályázatot nem támogatta, ugyanakkor a bírálók úgynevezett „B” programként történő indítását javasolták.

Ezt követően, a jelen doktori iskola előzményeként, a Pécsi Tudományegyetem Bölcsészettudományi Karának Pszichológiai Intézetével történő együttműködés alapján, „*A személyiség fejlődése és az identitás alakulásának biológiai és pszichológiai alapjai*” elnevezésű Pszichológiai Doktori Iskolán belül 2000. őszén kidolgozásra került „*A szocializációs környezet szervezetszichológiai hatótényezői és pedagógiai fejlesztési folyamatai*” elnevezésű doktori program. A minősítési eljárás után e témacsoport 2001-ben vehetett fel először hallgatókat, és jelenleg három évfolyamon közel 30 fő tanul, akiknek vállaljuk az át vételét a Pszichológiai Doktori Iskolával történt megegyezés alapján.

A doktori iskola első tervezetének kidolgozása óta eltelt időszak, továbbá a Felnőttképzési és Emberi Erőforrás Fejlesztési Kar létrejötte lehetőséget adott a személyi feltételek teljesítésére, melyhez az is hozzájárult, hogy a nevelés- és a sporttudomány különvált, és az andragógia egyre fontosabb képzési és kutatási területté vált. Emellett a Pszichológiai Doktori Iskolában való közreműködés az oktatás, a tudományos képzés és a kutatás–irányítás mindennapi gyakorlatában elősegítette az előzetes tapasztalatok megszerzését. A címben jelzett multidiszciplináris doktori iskola létesítésére e tapasztalatok felhasználásával teszünk javaslatot.

2. Az alapítandó doktori iskola személyi háttere

Név	Szül. év	Tud. fokozat	Fokozat tud. ága	Egyetemi munkaviszony típusa	Habil. adatai	Egyetemi besorolás
<i>Alapító belső tagok:</i>						
Mátrai Zsuzsa	1946	DSc 2004	nevelés-tudomány	teljes munkaidejű	VE200 5	egyetemi tanár
Ángyán Lajos	1938	DSc 1986	orvos-tudomány	teljes munkaidejű	POTE 1994	egyetemi tanár
Klein Sándor	1941	DSc 1995	pszichológia tudomány	teljes munkaidejű		egyetemi tanár
Tóth Tibor	1941	DSc 1993	történelem-tudomány	teljes munkaidejű		egyetemi tanár
Agárdi Péter	1946	CSc 1983	irodalom-tudomány	teljes munkaidejű	ELTE 1997	egyetemi tanár
<i>Alapító külső tag:</i>						
Zrinszky László	1927	DSc 1987	nevelés-tudomány	rész-munkaidejű		egyetemi tanár
P. Szücs Julianna	1946	CSc 1983	művelődés-történet	rész-munkaidejű	PTE 2000	egyetemi tanár
<i>Meghívott belső tagok:</i>						
Koltai Dénes	1947	CSc 1987	nevelés-tudomány	teljes munkaidejű	DTE 2003	egyetemi docens
Cserné Adermann Gizella	1949	CSc 1985	nevelés-tudomány	teljes munkaidejű		egyetemi docens
Halmos Csaba	1944	PhD 2000	föld-tudomány	teljes munkaidejű		egyetemi docens
Sári Mihály	1949	PhD 1996	nevelés-tudomány	teljes munkaidejű	PTE 2005	egyetemi docens
Vassné Forintos Klára	1950	CSc 1993	filozófia tudomány	teljes munkaidejű		egyetemi docens

Nemeskéri Zsolt	1973	PhD 2002	közgazda- ság-tudo- mány	teljes munka- idejű		egyetemi do- cens
Krisztián Béla	1929	PhD 2001	föld-tudo- mány	teljes munka- idejű		egyetemi do- cens
Husz Mária	1954	CSc 1998	szociológia	teljes munka- idejű		egyetemi do- cens
Kocsis Mihály	1946	PhD 2003	nevelés-tu- domány	teljes munka- idejű		egyetemi do- cens
Vass Miklós	1946	CSc 1998	nevelés-tu- domány	teljes munka- idejű		egyetemi do- cens
Prisztóka Gyöngy- vér	1959	CSc 1996	nevelés-tu- domány	teljes munka- idejű		egyetemi do- cens
Herlicska Károly	1947	PhD 2000	föld-tudo- mány	teljes munka- idejű		egyetemi do- cens
Rétsági Erzsébet	1947	CSc 1996	nevelés-tu- domány	teljes munka- idejű		egyetemi do- cens
Rúzsás Csilla	1949	CSc 1987	orvos-tudo- mány	teljes munka- idejű	PTE 1995	egyetemi do- cens
Wilhelm Márta	1964	PhD 1994	biológia	teljes munka- idejű		egyetemi do- cens
Tóth József	1940	DSc. 1986	földrajz-tu- domány	teljes munka- idejű		egyetemi ta- nár
<i>Meghívott külső tagok:</i>						
Füstös László	1949	DSc. 2004	szociológia	rész-munkaidejű	CE 2005	tudományos főmunkatárs
Tibori Tímea	1950	CSc 1993	szociológia	rész-munkaidejű		tudományos főmunkatárs
Mihály Ottó	1939	CSc 1973	nevelés-tu- domány	rész-munkaidejű		tudományos főmunkatárs

3. A felvételi eljárás, a kiválók kiválasztása

A létesítendő iskolában doktori stúdiumok folytatására egyetemi diplomával és legalább egy állami középfokú „C” típusú nyelvvizsgálóval, vagy azzal egyenértékű nyelvvizsgálóval jelentkezhetnek azok a jelöltek, akik elfogadják a felvételi eljárás feltételeit. A jelentkezési folyamatban előnyt jelenthet az egyetemi tanulmányok során nyújtott kimagasló teljesítmény, publikáció, szakirányú végzettség és magas szintű nyelvtudás.

A felvételi kérelemhez csatolni kell:

- az egyetemi diploma másolatát,
- a nyelvvizsga bizonyítvány másolatát,
- a szakmai önéletrajzot,
- a publikációs jegyzéket,
- a képzés keretében kutatni kívánt téma rövid kifejtését,
- a felvételi eljárási díj befizetését igazoló csekket, illetve annak másolatát.

A felvételi beszélgetésen a programvezetők az alapfeltételeknek megfelelt jelölteket megkérdezik kialakult érdeklődési területeikről, és a témakörben illetékes vezető oktatóhoz – a potenciális témavezetőhöz – irányítják őket. A vezető oktató tájékozódik a jelöltek

felkészültségéről, érdeklődési irányairól és szakmai ajánlásaival segíti a felvételi előkészületeket.

A felvételi vizsga az előre kijelölt témakörökből, a témakörök szerint illetékes vezető oktatókból és a doktoranduszok választott képviselőjéből álló Felvételi Bizottság előtt zajlik, amelynek összetételét a PTE Doktori és Habilitációs Tanácsa hagyja jóvá. A felvételi eljárás során a Felvételi Bizottság tagjai önállóan értékeli a jelölt teljesítményét

- a témaválasztás aktualitása és eredetisége, a jelölt munkásságában fellelhető előzményei;
- az eljárás során tapasztalható kritikai, szuverén és kreatív gondolkodásmódja;
- a választott témában való elmélyültsége, hazai és nemzetközi tájékozottsága;
- a doktori iskola tudományágában tapasztalható elméleti és történeti tájékozottsága alapján.

A tapasztaltak megvitatása után a Felvételi Bizottság kollektív döntést hoz a jelölt befogadásáról vagy elutasításáról. A létesítendő doktori iskola működése során alkalmazandó tanulmányi előírásokat és szabályokat a pályázathoz mellékletként csatolt a „*PTE Doktori Szabályzata*” valamint a *kari doktori szabályzatok* tartalmazzák.

4. A doktori iskola működése, oktatási és kutatási programjának szerkezete és főbb sajátosságai

A doktori fokozat szervezett nappali és levelező képzés keretében, illetve egyéni felkészülési program alapján szerezhető meg. A szervezett doktori képzésben résztvevők munkarendje tanulmányok folytatásából, kutatói műhelymunkákból és oktatási feladatok ellátásából áll. A jelöltek a 6 féléves képzés során minimálisan 180 kredit megszerzésére kötelezettek. (Egy kredit 15 hetes, heti 1 tanórás kurzusnak és a hozzá kapcsolódó heti egy órás egyéni munkának felel meg. A negyedik félévre azok a hallgatók iratkozhatnak be, akik a harmadik félév végéig összesen legalább 60 kreditet gyűjtöttek.) Ebből 60 kredit a kötelező, heti 3 órás alapkursusokra, 20 kredit a kötelező, heti 2 órás programspecifikus alapkursusokra, 30 kredit a heti 2 órás személyes képzést szolgáló kurzusokra fordítható. További 30 kredit a témavezetővel folytatott egyéni konzultációval, és másik 30 kredit a kutatói fórumokon és konferenciákon való részvétellel, illetve publikációval, oktatással szerezhető. 10 kredit fordítható a szabadon választott, vagy – a doktori iskola tanácsa által elfogadott stúdium esetében – külső doktori iskolákban meghirdetett kurzusokra.

Tanulmányi területek	Kredit	A kötelező kredit %-ában
Kötelező alapkursusok	60	33,3
Programspecifikus, kötelező alapkursusok	20	11,1
Személyes képzést szolgáló kurzusok	30	16,7
Szabadon választható kurzusok (a teljes kínálatból és más doktori iskolából)	10	5,5
Témavezetővel folytatott konzultáció	30	16,7
Kutatói fórum, konferencia, oktatás, publikáció	30	16,7
Összesen	180	100

- A *kötelező alapkursusok* azokat az elméleti és módszertani alapokat tartalmazzák, amelyek az emberi erőforrás fejlesztés komplex értelmezéséhez, illetve a doktori iskola valamennyi témakörének a kutatásához szükségesek. Ezek a kurzusok minden doktorandusz számára kötelezőek.

- *A kötelező programspecifikus alapkurzusok* azokat az elméleti és módszertani alapokat tartalmazzák, amelyek a doktori iskola neveléstudományi–andragógiai, illetve sporttudományi programjához kapcsolódó valamennyi témakör kutatásához szükségesek. Ezek a kurzusok a neveléstudományi–andragógiai, illetve a sporttudományi programot választó doktoranduszok számára kötelezőek.
- *A személyes képzést szolgáló kurzusok* a jelöltek választott kutatási témájának sikeres megoldását szolgálják. Ide sorolhatók az adott programok kínálatából választott kurzusok.
- *A szabadon választható kurzusok* keretében a jelöltek belátásuk szerint választhatnak a doktori iskola teljes képzési programjából, fokozott érdeklődésük esetén az előírt kreditszám felső határát átléphetik. Az így megszerzett kredittöbblet más tanulmányi területekre nem konvertálható. A szabadon választható kreditszám teljesítésekor más doktori iskolák meghirdetett kurzusaiból – a témavezetővel egyeztetve – szintén választhatnak a jelöltek.
- A doktori disszertáció megírásához kapcsolódóan a témavezetővel folytatott *konzultáció* a doktori képzés első félévétől kezdve folyamatos, melynek teljesítését a témavezető igazolja.
- *A kutatói fórumokon* a doktorandusz hallgatók a 4-6. félév végén a doktori iskola vezetése és oktatói előtt szabad előadás formájában adnak számot a disszertációhoz kapcsolódó kutatói teljesítményükről. A kutatói fórumok szervezett módon készítik elő a hallgatók konferenciákra való részvételét, publikációs és oktatói tevékenységét.

A program teljesítése után doktori szigorlat *tehető*, mely független a doktori disszertáció benyújtásától, azonban a szigorlatra való jelentkezés feltétele a disszertáció témájához kötődő tanulmány leadása (ez lehet az értekezés egy fejezete vagy annak tartalmát átfogó munka). A doktori szigorlat keretében egy kötelező és két választható tárgyból kell vizsgáznia a jelölteknek. A szervezett képzésben résztvevők a témavezető irányításával végzik kutatómunkájukat. A disszertációt a doktorandusz a doktori szigorlat letétele után *3 éven belül* köteles benyújtani magyar, vagy a témavezetővel egyeztetett idegen nyelven. Amennyiben erre nem kerül sor, úgy csak újbóli doktori szigorlat letétele után van lehetőség a disszertáció benyújtására.

„*Az emberi erőforrás kutatása*” multidiszciplináris doktori iskola munkája két programba szerveződik: a neveléstudományi–andragógiai, illetve a sporttudomány tematikai és módszertani alapjaihoz kapcsolódva.

Neveléstudományi–andragógiai program

Az emberi erőforrásfejlesztés képzési, foglalkoztatási és kulturális dimenzióinak vizsgálata

Programvezető: Klein Sándor, DSc, egyetemi tanár

Sporttudományi program

A fizikai aktivitás szerepe az emberi erőforrásfejlesztésben

Programvezető: Ángyán Lajos, DSc, egyetemi tanár

4.1. Kötelező alapkurzusok

A doktori iskola kötelező alapkurzusai azokat az elméleti és módszertani alapokat tartalmazzák, amelyek az emberi erőforrásfejlesztés komplex értelmezéséhez, illetve a doktori iskola mindkét programjában szereplő valamennyi témakör kutatásához szükségesek. Az alapkurzusok teljesítése a doktorandusz hallgatók számára a doktori képzés első két évében kötelező.

Kvantitatív kutatás-metodológia

A kurzus célja a sokváltozós adatelemzés különböző módszereinek a megértése, a különböző eljárások közötti választás tudásának megszerzése, illetve a sokváltozós módszerek számítógépes eredményeinek kiértékelése. Minden téma előadáson és szemináriumon – számítógépes gyakorlattal – kerül feldolgozásra. Füstös László

Kvalitatív kutatás-metodológia

A kurzus célja a kvalitatív kutatási módszerek fejlődéstörténetének és fajtáinak bemutatása, különös tekintettel azokra a módszerekre, melyek a humán erőforrás fejlesztés kutatásának szempontjából meghatározóak. A kvalitatív kutatási módszerek alkalmazási lehetőségei konkrét kutatási témákhoz kötötten, szeminárium-jellegű foglalkozásokon kerülnek feldolgozásra. Mátrai Zsuzsa

A kompetencia vizsgálata és fejlesztése

A kurzus célja a kompetencia széleskörű fogalmának meghatározása, a szakmai kompetencia értelmezése. A tantárgy áttekinti a kompetencia mérési módszereit, a kompetencia-modellek készítésének elméleti és gyakorlati problémáit, illetve a kompetencia fejlesztését szolgáló módszereket. Klein Sándor

Emberi erőforrás elméletek

A kötelező alapkursus célja megismertetni a hallgatósággal az ember egyes biológiai, pszichológiai összetevőit, azok hasznosításának szervezeti formáit, gazdasági tevékenységbe kapcsolásuk módját, képességeik fejleszthetőségét és alkalmazásuk köreit. A kurzus bevezetésében filozófiai és nevelési oldalról, majd később komplex társadalomtudományi jelleggel foglalkozik az emberi erőforrás szerepével az egyes országok fejlődésében, ennek gazdasági és innovációs kihatásaival, az ember, mint „tőke” fogalmával. Vizsgálja az embert, mint beruházás tárgyát és mint haszonforrást. A tantárgy zárásaként az emberi erőforrás (emberi tőke) mérhetősége, az emberi erőforrás fejleszthetősége, illetve az ember környezetért való felelőssége kerül megvitatásra. Koltai Dénes

Az emberi erőforrás területi rendszere, kialakulásának történeti gyökerei

A kurzus tételezése az, hogy a településhálózat kialakulása, jellemzői a gazdaság működtetéséhez szükséges gazdaságos erőforráskészlet optimális elrendeződését tükrözi. A gazdaság megváltozott körülményei azonban ezt az egykori optimalizációt kérdésessé teszik. Az emberi erőforrás konzervatív elemekkel teli területi rendszere és a szakadatlanul változó gazdasági viszonyok közötti éles ellentmondások helyes feloldása bizonyos körülmények között, bizonyos térségekben és végül bizonyos időszakokban döntő társadalompolitikai kérdéssé válhat. Létezhet-e modern gazdaság konzervatív települési struktúrában, feloldható-e a hatékonyság és termelékenység antinómiája, a létező externáliák átalakíthatók-e internáliákká? Ezek a kurzus alapkérdései. Tóth Tibor

A művelődéstudományok friss kutatási eredményei

Az elmúlt fél évtizedben a nemzetközi tudományos életben és hazánkban egyaránt új tudományági trendként bontakoztak ki az ún. művelődéstudományok, a „cultural studies”. Ez az elsősorban szociológiai megközelítésű, továbbá a mindennapi kultúrát a művelődés- és médiafilozófia körébe integráló érdeklődés hazánkban is igen komoly tudományos visszhangot keltett és kelt. Mindazonáltal a nem kifejezetten filozófiai, szociológiai, antropológiai és médiaelméleti profilú egyetemi oktatás mindmáig alig integrálta eredményeit. A kurzus egyrészt a legújabb nemzetközi kutatási tapasztalatokat tudatosítja az emberi erőforrás fejlesztése szempontjából, másrészt áttekintést ad a legújabb hazai művelődés- és médiaszociológiai, illetve elméleti kutatásokról, eszmecserékről. Agárdi Péter

Sport és személyiségfejlesztés

A kurzus célja, hogy a hallgatók megismerkedjenek a sportnak a nevelésben betöltött szerepével, annak történeti változásaival és mai helyzetével. Külön tárgyaljuk az oktatási rendszerben a testnevelés tantárgyon keresztül történő személyiség fejlesztés feltételeit és a teljesítményorientált sportoló személyiségének fejlesztési követelményeit. Vass Miklós

Az egészséges életmód szerepe az emberi erőforrás fejlesztésében

A kurzus olyan egyéni és társadalmi értéként tárgyalja az egészséget, amely meghatározza az ember szellemi és fizikai képességeinek kibontakoztatását. Az egyes életmódi tényezők bemutatása után hangsúlyozza a testi és a lelki működések kölcsönkapcsolatát, s a fizikai aktivitás, a sport szerepét az egészség megőrzésében. Ángyán Lajos

4.2. Az emberi erőforrásfejlesztés képzési, foglalkoztatási és kulturális dimenzióinak vizsgálata

A program vezetője: Klein Sándor, DSc, egyetemi tanár

A program célja

Társadalmi és szervezeti szinten egyaránt az emberek jelentik a legértékesebb erőforrást, de ezt az értéket csak a megfelelő képzéssel lehet felszínre hozni. Az andragógiai kutatás maga is komplex, hiszen szociológiai oldalról nélkülözhetetlen hozzá a társadalom és a kisebb csoportok, szervezetek ismerete; illetve pszichológiai megközelítésben a munka-, szervezet- és vezetéslelektani törvényszerűségek figyelembevétele. Az életen át tartó tanulás egységes európai terének létrehozatali szándéka felértékeli a felnőttoktatás és képzés szerepét. Ezzel meghatározóvá válnak olyan tényezők, mint pl.:

- a korábban tanulásban vagy munkában megszerzett ismeretek, tapasztalatok;
- a formális, a nem-formális és az informális képzés terei közötti szükséges kooperáció;
- a tudásalapú társadalom, az információs társadalom, a kompetencia-alapú tanulás;
- a globális gazdaság és társadalom mint kontextusok kihívásai;
- a nyitott és távoktatás, az e-learning;
- a tanácsadás szerepe;
- a minőség;
- a mérés-értékelés új módszerei.

A jelzett dimenziók egyértelművé teszik, hogy nemzetközi léptékben, továbbá a lokalitás terében egyaránt gyökeresen megváltoznak a tanulás, különös tekintettel a felnőttek tanulását meghatározó tényezők. A foglalkoztatáspolitikai aspektus mellett egyre fontosabb szerepet kap az emberközpontú megközelítés, azaz hogy milyen formában kell támogatni, segíteni a tanuló felnőttet, hogy tanulása eredményes legyen. Ehhez meg kell értenünk, milyen tényezők váltották ki, miért ilyen tartalmúvá formálták az európai felnőttoktatás terét, hogyan válhatott komplex foglalkoztatási és társadalmpolitikai rendszerré az életen át tartó tanulás politikuma.

Programspecifikus kötelező alapkurzusok:

Európai integráció és a humán erőforrás fejlesztés

A kurzus célja áttekinteni az európai integráció fejlődéstörténetének főbb szakaszait, különös tekintettel a humán erőforrások fejlesztésének kérdéseire. Ezen belül kiemelt hangsúlyt kap a rugalmas munkaerőpiac által determinált követelményrendszer; a humán erőforrások fejlesztésének cél- és eszközrendszere; a tagállamok politikáját támogató Strukturális Alapok szerepe, az Európai Szociális Alap. Halmos Csaba

Munkapszichológia

A kurzus célja a munkatevékenységet befolyásoló pszichikus tényezők (fizikai környezet, kiválasztás, munkabiztonság stb.) ismertetése. Kiemelten értelmezi az emberi erőforrás fejlesztés munkalelektani alapjait. Klein Sándor

Személyes képzést szolgáló kurzusok:

Tanulásméletek

A tanulásméletek pszichológiai alapjai: az asszociatív, a kognitív, a behaviorista és a humanisztikus irányzat jellemzői. A memória, a gondolkodás, a magatartás és a személyiség, mint kulcsfogalom. A pszichológiai irányzatokhoz kapcsolódó didaktikai és tanulásméleti modellek. Az ismeretnyújtó, a problémamegoldó, a visszacsatolási és a non-direktív modell. Mátrai Zsuzsa

Az életen át tartó tanulás: értelmezések, nevelésfilozófiai paradigmák

Az „életen át tartó tanulás” elméletében végbement változások bemutatása. Az elmélet kialakulásában szerepet játszó tényezők tanulmányozása. A szintézisként is értelmezhető teória és a nevelésfilozófia paradigmák viszonyának elemzése. Az elméletben kifejeződő új paradigma hatásának elemzése a nevelési-képzési területeken. Mihály Ottó

Eredményességmutatók a közoktatásban

A tantárgy tanításának az a célja, hogy a doktori képzésre jelentkező hallgatók áttekinthetőség az iskolában direkt, vagy indirekt tanulással elsajátított tudás mérésére és értékelésére kidolgozott hazai, illetve a nemzetközi tudásmérésekben alkalmazott adatfelvételi és feldolgozási eljárásokat, elemzési és értékelési szempontokat. Ismerjék meg a tanulói attitűdök vizsgálatára alkalmas eszközöket és módszereket, illetve elemezzék a tudás és az attitűdök mérési eredményeinek összefüggéseit. E stúdium keretében legyen alkalmuk mérési és értékelési folyamatok reprodukciójára, vagy produktív akciók tervezésére, kidolgozására, lebonyolítására és az adatok értékelésére. Az elektronikus adatfeldolgozás és elemzés lehetőségeinek megismerése és gyakorlása érdekében legyen alkalmuk saját – vagy kollektívan létrehozott – adatbázisuk kialakítására. Kocsis Mihály

Az andragógia főbb elméletei és területei

Annak bemutatásával, hogy mi módon gondolkodtak a felnőttek képzésének értelméről, céljairól és módjairól a különböző korokban és feltételek között, a kurzus a jelenlegi és jövőbeli andragógiai problémák reflektív átgondolására, saját álláspont kialakítására kíván ösztönözni. Zrinszky László

A felnőttek tanulásának és tanításának didaktikai jellemzői az információs társadalom korában

A felnőttek tanulása mind a tanulási motivációk, mind a tanulási módszerek tekintetében jelentősen különbözik az iskoláskorúak tanulásától. Az előképzettségtől, korábbi tanulási és élettapasztalatoktól függően ez a kép még tovább árnyalható. A szükséges tudás közvetítésében jelentős szerepük van azoknak a modern információhordozóknak, amelyek segítik a tanulási igények kielégítését. Az információs társadalom korában a hagyományos felnőtt-oktatói kompetencia szükségszerűen új jelentést kap. Cserné Adermann Gizella

A hazai szakképzés gazdasági és területi sajátosságai

A kurzus bemutatja a gazdasági struktúraváltás történeti folyamatát, elemzi a szakmai képzés, a szakmai tudástranszfer sajátosságait. Számba veszi a tervgazdaság korszakát, elemzi az átmenet szakmai képzésre gyakorolt hatását és ennek következményeit. A gazdasági és társadalmi kapcsolatok értékelésével megállapításokat tesz a szakmai képzés lehetséges trendjeire. Krisztián Béla

Az életen át tartó tanulás és a tanulási tanácsadási rendszer szerepe

A kurzus célja, hogy a tanácsadásban rejlő stratégiai és operatív közreműködést a tanulási szférákban aktivizálja; bemutassa az egyes foglalkozásokhoz mért, személyre és csoportra szabott tanulási motivációs rendszer jellemzőit. Elemzi a tanulási tanácsadás rendszerét; az életkorhoz és a változásokhoz mért tanácsadói minőség mutatóit. Krisztián Béla

Az életen át tartó tanulás és a megújuló kultúraközvetítés Európában

A kurzus értékeli a globalizáció kulturális vetületének jelenségeit; lokális, kistérségi, nagytáji, nemzeti és euro-regionális kultúrák találkozását. Bemutatja a művelődési rendszerek és funkcióik történeti változásait, a magyarországi kultúra multikulturális dimenzióit. Foglalkozik a művelődés szakágazatainak súlyponti áttrendeződésével az életen át tartó tanulás jegyében, ismerteti az EU művelődési rendszeri felé vezető utakat és a tévutakat. Sári Mihály

Munkaügyi rendszerváltás

A kurzus célja áttekinteni a hazai munkaerőpiac fejlődésének főbb szakaszait a kapcsolódó foglalkoztatáspolitikai cél- és eszközrendszer tükrében. A különböző modellek elemzése során különös hangsúlyt kap a munkaerőpiac működésének sajátos mechanizmusa, a piacgazdaságra való átmenet szerepe és jelentősége; valamint a kilencvenes évtized prioritásai a foglalkoztatás, a munkanélküliség és az inaktivitás területén. Az összehasonlító elemzés célja felvázolni egy EU-konform foglalkoztatáspolitikai feladatrendszerét és annak követelményeit. Halmos Csaba

Peremhelyzetű csoportok a magyar munkaerőpiacon

A kurzus áttekint a peremhelyzetű csoportok jellemzőit és helyzetét a hazai munkaerőpiacon, a kisebbségek és a női munkavállalók, az integrálásra/reintegrálásra váró csoportok sajátosságait. Az alkalmazott eszközrendszeren belül a kurzus kiemelten kezeli az emberi erőforrások fejlesztésének lehetőségeit. Nemeskéri Zsolt

Az agrártérség fogalma, gazdasági-társadalmi jellemzői

Az alacsony hatékonyságú települési részrendszerek jellemzőit, az ezekből adódó, főként közép- és kelet-európai agrárpolitikák vizsgálatát, a struktúrapolitikai döntések lehetséges következményeit, a piaci és a tradicionális agrártérségek gazdasági és társadalmi jellemzőit vizsgálja a felkínált kurzus. Tóth Tibor

A nem-formális képzések hatékonyságvizsgálata

A gazdasági és társadalmi igények következtében átalakuló oktatási, képzési rendszerben nő a nem-formális képzések aránya. E folyamatot részben objektív, részben szubjektív szempontok befolyásolják. A nem-formális képzéseket több oldalról elemezhetjük annak érdekében, hogy a hatékonyság tényleges voltát megállapítsuk. A kurzus során az emberi erőforrással kapcsolatos tudományok szélesebb rendszerére támaszkodunk, azonban az elemzésekben a közgazdasági megközelítés kap kiemelt szerepet. Nemeskéri Zsolt

A tömegkommunikáció és a média szerepe a szocializáció és a társadalmi identitás alakulásában

Korunkban szinte minden – korántsem csupán a társadalmi nyilvánosság – mediatizálódik; e jelenség szociálpszichológiai és életmód-alakító szempontból egyaránt megrendítő tanulságokkal jár. Az alapvetően szemináriumi jellegű, otthoni munkát és együttes aktivitást igénylő kurzus áttekintést ad az egyre bonyolultabbá váló médiarendszerről. Agárdi Péter

A szocializáció kommunikációs faktorai

A kommunikáció értelmezése, mint az emberi üzenetek szabályozott cseréje, az interakció egyik fajtája (információáramlás, információcsere, üzenetváltás). A kommunikatív kompetencia fejlesztése, kommunikációs képességek, jártasságok az aktív figyelésben, önkifejezésben, konfliktuskezelésben. Vassné Forintos Klára

Magyarország kulturális földrajza

A kurzus a kultúra alrendszerei közül a társadalmi alrendszer hazai sajátosságait mutatja be, különös tekintettel a tudáselsajátítás, a tanítás-tanulás területi jellemzőire, a képzettség különböző megjelenési formáira (nyelvtudás, szakirányú képzettség), az egyes társadalmi csoportok iskolázottságában és képzettségében mutatkozó különbségekre. Tóth József

Tárgyi környezet és életminőség

A környezet és a mindenkori emberi–társadalmi életfunkciók dinamikus rendszert alkotnak. Az anyag, a szerkezet, a funkció, a forma, a kor, a hely, az életmód és az alkotó ember összefüggésrendszerében meghatározó a hagyományok szerepe, valamint az életminőség szociológiai dimenziói. A kurzus célja szociológiai és esztétikai vetületben megvilágítani a kulturális szükségleteknek az életminőséggel és a tárgyi környezettel kapcsolatos kölcsönhatásait. Husz Mária

A műalkotás mint a kollektív reprezentáció része

A kurzus áttekinti a közösségi szimbólumalkotás múlt- és jelenlegi formációit, valamint az uralmi viszonyokat tükröző vizuális törekvéseket. Segít eligazítani a tekintélyelvű versus demokratikus szimbolizáció típusai között. Rávilágít a diktatórikus, az autoritárius és liberális művészeti megközelítés lényegi különbségeire. P. Szűcs Julianna

Kutatási témakörök:

A pedagógia és andragógia kapcsolata a tudományos rendszertan tükrében

A kompetencia elvű megközelítések az andragógiai folyamatban. A felnőttképzésben résztvevők közös kompetencia-szükségei, ezek feltárása és alkalmazása. Hatásvizsgálat, komparatív vizsgálatok az andragógiai folyamatokban.

A kutatás vezetője: Koltai Dénes, CSc, egyetemi docens

Résztvevők és a kutatási témakör keretében doktori témavezetők: Zrinszky László, Klein Sándor

A felnőttek tanulásának andragógiai, didaktikai alapjai, szervezeti keretei és módszerei

A tanulásemleletek andragógiai relevanciája. A felnőttek tanulásának sajátosságai. Az önirányított tanulás, a nyitott képzés és az e-learning jellemzői a konstruktivista tanulás-felfogás alapján. Az előzetes tanulás eredményeinek elismerése (APEL) és az erre épülő fejlesztési folyamatok. A tanulás eredményeinek mérése és értékelése felnőtteknél. Felnőttoktatói szerepek (facilitátor, tutor, mentor stb.) és koncepciók.

A kutatás vezetője: Cserné Adermann Gizella, CSc, egyetemi docens

Résztvevők és a kutatási témakör keretében doktori témavezetők: Vassné Forintos Klára, Zrinszky László

A felnőttoktatás és -képzés tervezése, munkaerőpiaci képzések, az „életen át tartó tanulás” foglalkoztatáspolitikai dimenziói

A kutatás célja rendszerelvű megközelítésben vizsgálni a szervezetek emberi erőforrás fejlesztését; képzési-továbbképzési rendszereit. Összehasonlító elméleti és empirikus kutatások a matematikai statisztika legújabb, sokváltozós módszereivel. A kutatás további célja nemzetközi és hazai tapasztalatok elemzésén keresztül alkalmazásra kész modellek kialakítása.

A kutatás vezetője: Füstös László, DSc, tudományos főmunkatárs

Résztevő és a kutatási témakör keretében doktori témavezető: Kocsis Mihály, Nemeskéri Zsolt

Gazdaság – szakmai tudástranszfer

A kutatás célja a gazdaság történeti, strukturális változásainak kapcsolatában létező szakmai tudástranszfer tartalmi, formai intézményi rendszerének vizsgálata; a szakmai tudástranszfer eszközrendszerének a változás szakaszaiban megjelenő befolyása, fejlettsége, hazai és nemzetközi szakmai transzferek megjelenése, hatásossága, differenciáltsága.

A kutatás vezetője: Krisztián Béla, PhD, egyetemi docens

Résztevők és a kutatási témakör keretében doktori témavezetők: Nemeskéri Zsolt, Halmos Csaba

Az emberi erőforráskészlet területi rendszere és sajátosságai

Deprivált térségek gazdasági vizsgálata. A településhálózat kialakulása, történeti gyökerei. A tradicionális agrártérségek gazdasági-társadalmi szerkezete. A legutóbbi fél évszázad közép- és kelet-európai agrárpolitikái.

A kutatás vezetője: Tóth Tibor DSc. egyetemi tanár

Résztevők és a kutatási témakör keretében doktori témavezetők: Nemeskéri Zsolt, Halmos Csaba

Migráció, a személyek szabad áramlása

A kutatás elsődleges célja a migráció főbb trendjeinek vizsgálata, különös tekintettel a munkavállalási célú mozgásokra. Ennek kapcsán a kutatás részletesen elemzi a személyek szabad áramlásának főbb tendenciáit, az egyes nemzetgazdaságok fejlődésére gyakorolt hatását, ezen belül különösen az emberi és társadalmi tényezőkre, illetve a brain drain jellemzőire.

A kutatás vezetője: Halmos Csaba, PhD, egyetemi docens

Résztevők és a kutatási témakör keretében doktori témavezetők: Tóth József, Sári Mihály

A kommunikatív kompetencia fejlesztésének lehetőségei a tréningek tükrében

A kommunikatív kompetencia fejlesztési lehetőségeinek kutatása, különös tekintettel a szocializációs folyamat hatékonyságát növelő eljárásokra. Azoknak az esélyeknek a vizsgálata, amelyek a szervezetek szocializációs funkciójának megőrzését jelenthetik. A tréningmódszer pszichológiai és pedagógiai sajátosságainak feltárása.

A kutatás vezetője: Vassné Forintos Klára, CSc, egyetemi docens

Résztevő és a kutatási témakörök keretében doktori témavezető: Klein Sándor

Mérhetőség és hatékonyság

Az alkalmazásképes tudás fejlesztésének és mérésének problémaháttere. A hazai oktatás hatékonyságának vizsgálata a nemzetközi teljesítménymérések tükrében. Az adaptív tesztelés alkalmazási lehetőségeinek kutatása az életkori, a társadalmi, az etnikai hátrányok kiegyenlítésében, valamint a lassan tanulók hátránykompenzációjában.

A kutatás vezetője: Mátrai Zsuzsa, DSc, egyetemi tanár

Résztevők és a kutatási témakör keretében doktori témavezetők: Kocsis Mihály, Nemeskéri Zsolt

Az emberi erőforrásfejlesztés művelődéstudományi vonatkozásai

Az idő, a tér és a társadalmi identitás művelődésszociológiai összefüggései. Az öntevékeny szervezetek (non-profit szervezetek) működésének és vezetésének vizsgálata művelődéstudományi aspektusokból.

A kutatás vezetője: Sári Mihály, PhD, egyetemi docens

Résztevő és a kutatási témakör keretében doktori témavezető: Husz Mária

Örömteli és hatékony munka a szervezetben

A tanulóképesség jelentősége az alkalmasságvizsgálatban. A személyiség vizsgálata adaptív személyiség kérdőívvel. Szervezeti tényezők hatása a munka eredményességére és a dolgozók elégedettségére.

A kutatás vezetője: Klein Sándor, DSc, egyetemi tanár

Résztvevők és a kutatási témakör keretében doktori témavezetők: Nemeskéri Zsolt, Kocsis Mihály

Média-hatásvizsgálatok kvantitatív, kvalitatív és kultivációs módszerekkel

A kutatások a rádió- és televízió-műsorok, továbbá a nyomtatott sajtó tudati, kulturális, identifikációs és normateremtő hatását vizsgálják konkrét programok, műsorok, lapok esetében a média- és művelődéstudomány, illetve -szociológia eszköztárával.

A kutatás vezetője: Agárdi Péter, CSc, egyetemi tanár

Résztvevők és a kutatási témakör keretében doktori témavezetők: Füstös László, Tibori Tímea

A művészet lehetőségei és határai

A magyar művészettörténeti fejlődés sajátos jelensége a kulturális modernizáció és a hatalom ellentmondásos viszonya valamint e viszony máig tartó öröksége. E komplex témát tisztán művészettörténeti szempontból is meg lehet közelíteni, de ez esetben a kutatást szociológiai és esztétikai szempontok együtt vezérlik.

A kutatás vezetője: P. Szűcs Julianna, CSc, egyetemi tanár

Résztvevők és a kutatási témakör keretében doktori témavezetők: Husz Mária, Tibori Tímea

Értékalakzatok a mai kultúrában

A kutatás a kulturális szférában körvonalazható értékek, magatartási minták feltárására irányul a kultúra elemzési módszereivel. A vizsgálati téma kiterjed a tömegkultúra, a népszerű és a magas-kultúra preferált értékeire, a média érték közvetítő szerepére, a „mítoszok” és a „való világok” hatására, a különféle befogadói típusokra.

A kutatás vezetője: Tibori Tímea CSc, tudományos főmunkatárs

Résztvevők és a kutatási témakör keretében doktori témavezetők: Füstös László, Husz Mária

4.3. A fizikai aktivitás szerepe az emberi erőforrás fejlesztésében

A program vezetője: Ángyán Lajos, DSc, egyetemi tanár

A program célja

Az emberi erőforrás fejlesztésének meghatározó feltétele az egészség, az egyén és a közösség egészséges életmódja. A magyar lakosság egészségi állapota elmarad a kívánatos-tól, amit olyan tények mutatnak, mint az ifjúság jelentős részének gyenge fizikai erőnléte, a középkorú férfiak magas halálozási aránya, avagy a várható élettartam elmaradása az élenjáró országokétól. Átgondolt, hatékony tetteket igényel a helyzet javítása. Nagy hiba lenne, hogyha az egészség problémakörét kizárólag orvos-egészségügyi feladatnak tekintenénk. Olyan összetett kérdéskörrel van szó, amelynek megoldásában kiemelt szerepe van a széles körű tudományos kutatásnak, a tények és összefüggések elemző feltárásának.

Az egészséges életmód egyik meghatározó összetevője a rendszeres fizikai aktivitás, mégis egyre szélesebb körben terjed a mozgásszegény életmód. Ennek több oka van. A döntő tényező az a technikai fejlődés, gépesítés és automatizáció, amely kiváltja az ember fizikai erejét a termelési folyamatokban. Ezzel szemben kedvezőtlen hatások egész sorát okozza az a tény, hogy sem az egyén, sem a közösség viselkedés-mintái és értékrendje nem követte a termelési folyamatok általában kedvező változásait. A kedvezőtlen társadalmi hatások eredménye az is, hogy már gyermekkorban elkezdődik a természetes mozgásigény gyengítése, mert a testnevelés és a sport nem kap megfelelő szerepet a nevelésben.

Felnőttkorban sem tudjuk kihasználni a rendszeres testedzés kedvező hatásait, pedig nagy szükség volna rá, hiszen a munkahelyi fenyegetettség, a szokatlan konfliktushelyzetek, a növekvő igényeknek való megfelelés kényszere, a munkakörök megváltozásával járó új ismeretek megszerzése olyan megterhelést jelentenek az egyén és a közösség számára, aminek a teljesítésére csak az egészséges, jó fizikai erőnléttel rendelkező egyén képes. Kutatásainknak az a célja, hogy felderítsük azokat a tévedéseket, amelyek előidéztek a mai állapotokat, s visszaállítsuk a testkultúra jelentőségét az egyetemes kultúrában. Fontos célunknak tartjuk a sport kedvező testi-lelki hatásainak hatékony felhasználását az emberi erőforrás fejlesztésben.

Programspecifikus kötelező alapkursusok:

Mozgástani alapismeretek

A kurzus célja az emberi mozgásokra vonatkozó ismeretanyag összefoglalása. Ennek keretében foglalkozik a mozgások kinematikájával és kinetikájával, tárgyalja a mozgásszabályozást az emberi szervezetben, ismerteti a mozgások kedvező élettani hatásait és felhívja a figyelmet a rosszul végzett testedzés káros következményeire. Összefoglalja a legfontosabb testedzési módszerek elvi és gyakorlati alapjait. Ángyán Lajos

Sportélettani és sportegészségtani közlemények értelmezése és hasznosítása

A PhD képzés lényegéből adódik, hogy a hallgatók felkészítésében fontos szerepet kell kapnia az új tudományos eredmények ismeretének, s értelmezési készségének. A magyar oktatási rendszer egyik hátránya, hogy a hallgató a kész tankönyveken kívül egyéb források felkutatására, alkalmazására nincs rászorulva. Ily módon már a PhD tanulmányok megkezdésekor nagyon fontos, hogy a hallgatók megismerjék a tudományos folyóiratokat, az őket szorosan érintő témák szaksajtóját, azok profilját. Készség szinten olvassanak idegen nyelvű szakirodalmat, a tudományos dolgozatokat értsék, értelmezésük mellett hasznosítani is tudják az abban foglaltakat. Ennek érdekében az oktató kerekasztal kurzust kíván bevezetni, melynek keretében először egyes kiválasztott közleményeket együttesen olvasnak el a hallgatók, később pedig az általuk kiválasztott témákban beszámoló jelleggel ismertetnek új tudományos közleményeket, s értelmezik azokat. Így mind tudomány módszertani, mind értelmezési kérdésekben eredményes diskussziókra kerülhetne sor. Ha a kurzuson megfelelő számú hallgató vesz részt, lehetőség nyílik a tudományos munka alapját képező team munka megszervezésére is. Wilhelm Márta

Személyes képzést szolgáló kurzusok

A rendszeres testedzés élettani hatásai

A rendszeres testedzés kedvező élettani hatásainak a bemutatása. A helyesen végzett testedzés követelményeinek részletes tárgyalásával a testedzés kedvezőtlen vagy káros következményeinek a megelőzése. Ángyán Lajos

Pszichobiológiai alkalmazkodás a sportban

Az utóbbi évtizedek felismerése, hogy az agyi neurotranszmitterek és neurohumorális mechanizmusok fontos szerepet játszanak a pszichoszociális alkalmazkodásban is. Ezek a reakciók a szervezet immunrendszeri védekezését is módosítják. E felismerések alapján az egyén nem vizsgálható kizárólag szomatikus vagy pszichés dimenzióban. A kurzus tematikája integratív szemléletű, pszichoszomatikus és társadalmi összefüggésekben mutatja be a különböző életszakaszokban a testi és lelki egészség fenntartásában szerepet játszó mozgásélmény és sportteljesítmény fejlesztő hatását. *Rúzsás Csilla*

Az immunrendszer adaptációs változásai

Sportolás hatására drámai változások indulnak meg a neuro-transzmisszió és a hormonrendszer működésében, melyek a szervezet alkalmazkodására irányulnak. A hormonszintek emelkedése és a neuronális impulzusok gyakoribbá válása miatt az immunrendszer sejtjei számtalan pozitív vagy negatív visszacsatolási szignált kapnak. Ennek következtében az immunrendszer olyan „készenléti” állapotba kerül, amely a további fiziológiai terhek elviselése érdekében rendkívül fontos az egyén számára. Gyakran előfordul azonban, hogy védekezés helyett saját magát támadja meg a szervezet, s ebben az esetben az érintett személy akár sporttevékenysége feladására is kényszerülhet. A kurzus célja, hogy ezekkel az élettani folyamatokkal, az érintett sejttypusokkal, s a lehetséges megelőzéssel ismertesse meg a hallgatókat. Wilhelm Márta

Fáradtság szindrómák pszichoszomatikus megközelítésben

Az ember testi és lelki egészségének integratív szemlélete alapján a fáradtság okait a testi okok mellett pszichológiai tényezőkben egyaránt kell keresnünk. Egészségpszichológiai megközelítésben a motiváció különleges jelentőségű a fáradtság érzésének kialakulásában, amely a sportolóknál nagy szerepet játszik. A kurzus elemzi a fáradtság szindrómák lelki és szomatikus komponenseit. Rúzsás Csilla

Sportképességek fejlesztésének sportági tartalmi

A kurzus ismerteti az edzésemélet és a sportági specifikumok összefüggéseit, a tudományban gyökerező alapjait. A hallgatókat önálló ismeretszerzésre készíti, ezen keresztül megismerve az elméleti és gyakorlati ismeretek közötti összefüggéseket. Herlicska Károly

A fizikai teljesítőképesség alapjai, fejlesztése és mérése

A teljesítmény komplex jellegű anyagi és/vagy eszmei értéket hordozó mozgásos eredmény, amelyet túlnyomórészt öröklött, kisebb részt a környezeti hatások határoznak meg. Létrejöttéért sok biológiai, pszichológiai, szociális és külső környezeti és tárgyi tényező a felelős. A teljesítmény alakulásában rejlő kompenzációs lehetőség biztosítja, hogy sportáganként illetve versenyszámonként - változó mértékben - az egyik tényezőben való elmaradást a másikban történő túlteljesítés kiegyenlítheti. A versenysportra jellemző a teljesítményközpontú gondolkodás, -felkészülés, mert itt a teljesítmény értékmérő szerepet játszik. Ha a teljesítmény nem cél, hanem csupán eszköz az edzettség, az erőnlét megítélésben, akkor a testkultúra egyik – az egészségmegőrzés fontos – formájának tekintjük a sportot. A fejlesztés és fejlődés mértékének megállapítása különböző mérési módszerekkel jól nyomon követhető. Herlicska Károly

A sportteljesítmény pedagógiai-pszichológiai komponensei

A kurzus célja, hogy a doktori iskola hallgatói megismerkedjenek a sportteljesítmény háttérében álló nevelési folyamattal, és a cselekvés-tanulás, -tanítás sajátos interakcióinak jellemzőivel. A kurzus elsősorban a sportoló viselkedését befolyásoló dinamikus személyiségvonások mibenlétével, fejlesztésének lehetőségeivel foglalkozik. Arra keresi a választ, hogy melyek azok a kompetenciák, amelyek segítségével a sportoló úrrá lehet a teljesítmény elérésében öt akadályozó külső és belső hatásokon. Vass Miklós

A sport szerepe a társadalom és az egyén életében

A kurzus célja, hogy átfogó képet nyújtson a sport kialakulásáról, annak folyamatairól a különböző társadalmi korokban. Bemutatja a sport beágyazottságát a társadalom és az egyén életébe. Felvázolja a sporttevékenység legfontosabb immanens jellegzetességeit, az edzés, a versenyzés, a szereplők (edző-versenyző) interakciójának működését, továbbá a konfliktusok indítékait és kezelésük lehetséges módjait. Vass Miklós

A testnevelés tantárgypedagógiai aspektusai

Áttekinteni a mozgásos cselekvéstanítás - tanulás hatékonyságát befolyásoló tényezőket. Feltárni az értékteremtés feltételeit és feladatait a tervezőmunka és a motoros tanulásszervezés összefüggéseiben. Ráirányítani a figyelmet a motoros tanulás hatásfokának javítása szempontjából kiemelt tanulásszervezési és tantárgy-pedagógiai feladatokra. Rétsági Erzsébet

A testnevelés elméleti és gyakorlati kérdései a közoktatásban

A kurzus célja, hogy átfogó és rendszerezett alapismereteket adjon a szomatikus nevelés iskolai környezetben megjelenő formájának legfontosabb alapfogalmairól, társadalmi összefüggéseiről, pedagógiai elveiről, alkalmazási területeiről, cél- és feladatrendszeréről. Prisztóka Gyöngyvér

A motoros tanulás kulturális értékei

Átfogó ismeretek nyújtása a testkultúra társadalomban betöltött szerepéről és jelentőségéről. A motoros tanulás értékképző, kultúraközvetítő és - átadó funkcióinak rendszerezése. A testnevelés és sport értékeinek számbavétele a pedagógiai és a társadalmi célok - feladatok függvényében. Betekintést nyújtani a testkultúrának a művészeti kultúra egyes területeire gyakorolt hatásairól. Rétsági Erzsébet

Hazai tradíciók és európai tendenciák az iskolai testnevelésben és tanárképzésben

A hallgatók ismerkedjenek meg a magyar testnevelés fejlődésének folyamatával, tartalmi változásával, valamint a testnevelő tanárképzés történetének főbb állomásaival. A kurzus második felének tárgyát a testnevelés nemzetközi összehasonlító elemzése képezi. Vass Miklós

Kutatási témakörök:

A motoros képességek és a sportteljesítmény közötti összefüggések vizsgálata

A sport tömegeket mozgósít, s jelentős azoknak a száma, akik maguk is sportolnak. Jól lehet a sport sajátos testedzési forma, de az igen kedvező hatásai mellett komoly egészségkárosodásokat is okozhat. Egyfelől a sportoló egészségének védelme, másfelől a pozitív társadalmi mintakép szerepének fokozása céljából vizsgáljuk a sportolók egészségi állapotát és erőnlétét. Elemezzük a motoros képességek és a sportteljesítmény közötti összefüggéseket. Külön kutatási területet képez a szabadidősportok kedvező és kedvezőtlen hatásainak feltárása. Ezek ismeretében lehet elősegíteni a sportolás egészségmegőrző és erőnlétfejlesztő szerepének erősítését a lakosság körében.

A kutatás vezetője: Ángyán Lajos, DSc, egyetemi tanár

Résztevők és a kutatási témakör keretében doktori témavezetők: Herlicska Károly, Wilhelm Márta

Egészség és fejlődés követéses vizsgálatai

A pszichofarmakonok, doppingyszerek használata a fejlődés kritikus életszakaszaiban a neuroendokrin adaptáció kései zavarait eredményezi. Ezeknek vizsgálata áll a kutatás középpontjában pszichológiai és motoros paraméterek alapján.

A kutatás vezetője: Rúzsás Csilla, PhD, egyetemi docens

Résztevők és a kutatási témakör keretében doktori témavezetők: Herlicska Károly, Wilhelm Márta

Az edzésterhelés és adaptáció követéses vizsgálata

Az emberi szervezet alkalmazkodása, az élettani folyamatok, a homeosztázis környezeti ingereknek megfelelő változtatása, valamint a szervezet fejlődéséből adódó adaptációs változások széles spektrumú kutatási területet biztosítanak az ebben a témában kutató szá-

mára. A kutatás mind rekreációs szinten, mind az élsportban résztvevők vizsgálatára kiterjedne, a hallgató érdeklődése szerint. Jelenleg is folynak kutatások pécsi úszó-válogatott tagokkal. A kutatás célja különböző edzés-programok, illetve terhelések által kiváltott adaptációs változások vizsgálata élettani és vér-biokémiai mérések alapján. A fejlődés során bekövetkező változások követéses vizsgálata is fontos, mely szintén folyik Intézetünkben már jelenleg is. A szükséges eszközháttér is rendelkezésre áll, részben egy terhelés-élettani vizsgálatokra alkalmas laboratórium, részben pályatesztek formájában. A Pécsi Tudományegyetem Klinikájával jó együttműködés alakult ki, így bármely orvosi jelenlétet és segítségét igénylő vizsgálat elvégezhető.

A kutatás vezetője: Wilhelm Márta, PhD, egyetemi docens

Résztvevők és a kutatási témakör keretében doktori témavezetők: Herlicska Károly, Rúzsás Csilla

Életpályamodellek kutatása a sportban

A kutatás célja a tehetség összetevőinek, belső és külső motivációnak, valamint a környezeti tényezők összefüggéseinek vizsgálata a hazai és nemzetközi sportélet kiemelkedő egyéniségei életútján keresztül – elsősorban a sport és az azzal összefüggő tevékenységek és hatásmechanizmusok feltárására koncentrálni.

A kutatás vezetője: Herlicska Károly, PhD, egyetemi docens

Résztvevő és a kutatási témakör keretében doktori témavezető: Wilhelm Márta

A testnevelés és a sport szerepe az oktatásban és nevelésben

A kutatások célja a testi és szellemi fejlődés kölcsönkapcsolatainak a feltárása, s az optimális fizikai terhelés megállapítása különböző életkorú egyének számára. Ennek központi kérdése a mozgáskultúra fejlesztése valamint a sport személyiségfejlesztő hatásainak elemzése, az emberi teljesítőképesség pszichológiai, pedagógiai eszközökkel elérhető növelése. A témakör kutatásának egyik célja az egyetemi ifjúság egészségi állapotának és fizikai erőnlétének a vizsgálata. Tervezett méréseinkkel a hallgatók egészségi állapotát meghatározó ok-okozati összefüggéseket keressük. Az adatok birtokában megfelelő változtatásokat kezdeményezhetünk a felsőfokú szakemberképzésben.

A kutatás vezetője: Vass Miklós, CSc, egyetemi docens

Résztvevők és a kutatási témakör keretében doktori témavezetők: Prisztóka Gyöngyvér, Rétsági Erzsébet

Az aktivitás megtartásának és fejlesztésének lehetőségei az iskolai testnevelésben

A testnevelés iránt a tanulói érdeklődés az életkor előrehaladtával, nemenként is differenciáltan, csökkenő tendenciát mutat. A vizsgálatok középpontjában az a kérdés áll, hogy az érdeklődés fenntartásában a különböző célorientációknak (teljesítménynövelés, egészségmegőrzés, szociális kapcsolatok fejlesztése stb.) megfelelő tevékenységformák, sportági tartalmak tipizálhatók-e a különböző életkori és nemi csoportokra.

A kutatás vezetője: Vass Miklós, CSc, egyetemi docens

Résztvevők és a kutatási témakör keretében doktori témavezetők: Prisztóka Gyöngyvér, Rétsági Erzsébet

A kognitív, a szociális és a személyes kompetenciák fejlesztése a sport által

A kutatás az iskolai sportnevelésre és a teljesítménysportra egyaránt kiterjed. Az iskolai nevelés területén a központi vizsgálati kérdés az, hogy a 6-18 éves korosztályt tekintve, melyek azok az alapkompenciák, amelyek fejlesztéséhez a testnevelés és a sport hozzájárulhat. A teljesítmény-orientált sportolók vizsgálatában pedig a sportágspecifikus személyiségtulajdonságok és kompetenciák színvonalának teljesítménybeli megnyilvánulása, segítő vagy gátló hatásainak feltárása a kutatások célja.

A kutatás vezetője: Vass Miklós, CSc, egyetemi docens

Résztevők és a kutatási témakör keretében doktori témavezetők: Prisztóka Gyöngyvér, Rétsági Erzsébet

Alternatív pedagógiai irányzatok tantárgypedagógiai hatásainak vizsgálata a testnevelésben

A kutatási téma lehetőséget ad arra, hogy a jelöltek tanulmányozzák az alternatív és reformpedagógiai irányzatokat, különös tekintettel a testnevelési műveltségterület helyére, szerepére és sajátosságaira. A vizsgálat kiterjed a különböző pedagógiák testnevelése tantárgypedagógiai elemzésére és a hagyományos tantárgyi oktatással való összehasonlításra – a dokumentum- és tartalomelemzés, a kikérdezés és a megfigyelés módszereivel.

A kutatás vezetője: Rétsági Erzsébet, CSc, egyetemi docens

Résztevők és a kutatási témakör keretében doktori témavezetők: Prisztóka Gyöngyvér, Vass Miklós

Az iskolai testnevelés cross-curricurális megjelenési formái a tantervtervezésben

A decentralizált oktatásirányítás dokumentumai közös követelményeket fogalmaznak meg a műveltségterületek számára. Ez azt a feladatot jelenti a pedagógusok számára, hogy az általános célkitűzéseket, illetve értékeket megjelenítsék a tervezés intézményi szintjein, műveltségterületük sajátosságainak megfelelően. A kutatás ezek megvalósulásának módjaira irányul a dokumentum- és tartalomelemzés, a kikérdezés módszereivel.

A kutatás vezetője: Rétsági Erzsébet, CSc, egyetemi docens

Résztevők és a kutatási témakör keretében doktori témavezetők: Prisztóka Gyöngyvér, Vass Miklós

A pedagógiai kommunikáció és az interakciók hatékonyságának kutatása a sportoktatásban

Kutatási témánkat a testnevelő tanári tevékenységekre irányítottuk azzal a céllal, hogy a sportoktatás gyakorlatából kiindulva tárjuk fel azokat a főbb interakciókat, amelyek tipikusnak mondhatók, azonban eltérést jelentenek a közismereti órákon alkalmazottakhoz képest az oktatási-nevelési folyamat egyes fázisaiban. A testnevelő tanár (edző) tanórai (edzői) munkájának ilyen irányú elemzése fontos információkat szolgáltat arról, hogy milyen a tanárok (edzők) pedagógiai és kommunikációs felkészültsége, hozzáállása és beállítódása pályája iránt. A sportpedagógus munkájának mennyiségi elemzése során meghatározhatók a tipikusnak mondható interakció-formák, amelyek az oktatási-nevelési folyamat részét képezik. A minőségi mutatók vizsgálatán, valamint a konfliktushelyzetek megoldási eljárásainak elemzése során felvázolható kommunikációs kultúrájuk, eszköztáruk milyensége.

A kutatás vezetője: Prisztóka Gyöngyvér, CSc, egyetemi docens

Résztevők és a kutatási témakör keretében doktori témavezetők: Vass Miklós, Rétsági Erzsébet

A testnevelőtanárral szembeni elvárások változásai az iskolarendszer átalakulási folyamatában

A testnevelő tanári szerepkörbe integrálódott újabb szerepkörök a mainál sokoldalúbban képzett, szerepgyakorlattal rendelkező pedagógusokat igényelnek, ahol a szakmai felkészültség kiegészül egy funkcionális felkészültséggel. Esetükben elsősorban a szervező-készség, kooperációs készség, vezetői képességek birtoklására kell szert tenni a szerepek mobilitási igényei miatt. A kutatás ennek a folyamatnak az összetevőit és a változások hatását kívánja vizsgálni a testnevelő tanár személyiségének, tevékenységrendszerének, nevelői attitűdjének és a társadalmi elvárások változásainak tükrében.

A kutatás vezetője: Prisztóka Gyöngyvér, CSc, egyetemi docens

Résztevők és a kutatási témakör keretében doktori témavezetők: Vass Miklós, Rétsági Erzsébet

5. A doktori iskola tanulmányi és vizsgarendje

A doktori iskola előakkreditációs pályázatához mellékeljük a jogszabályi feltételeknek megfelelően kidolgozott tanulmányi és vizsgarendet.

6. A doktori iskola nemzetközi kapcsolatai

A doktori iskola nemzetközi kapcsolataiban különös hangsúlyt kap a hallgatók és oktatók külföldi tanulási, oktatási, kutatási, illetve konferencia részvételi lehetőségeinek elősegítése, valamint a nemzetközi tudományos élet eredményeinek folyamatos beépítése az iskola programjába, amit a külföldi oktatók meghívásán keresztül is biztosítunk a doktori iskolában. A szakmai szervezetek tagsága lehetőséget nyújt a nemzetközi (főként európai és amerikai) curriculumokkal való folyamatos megismerkedésre, a vezető iskolák programjainak tanulmányozására.

6.1. A doktori iskola meghívott külföldi előadói

Jarvis, Peter (egyetemi tanár, University of Surrey)

Lössl, Hans-Georg (rektor, München)

Marsick, Victoria (egyetemi tanár, Columbia University)

Cseh, Maria (egyetemi tanár, Oakland University)

Watkins, Karen (egyetemi tanár, University of Georgia)

Osborne, Michael (egyetemi tanár, University of Stirling)

Raven, John (kutató, Edinburgh)

Schmidt–Lauff, Sabine (egyetemi tanár, Humboldt Egyetem)

Baert, Herman (egyetemi tanár, Leuven, Katolikus Egyetem)

Fassmann, Heinz (egyetemi tanár, Bécs)

Meusburger, Peter (egyetemi tanár, Heidelberg)

Hinzen, Heribert (igazgató, IIZ/DVV)

6.2. Nemzetközi szakmai szervezetekben való közreműködés

EUCEN (1999-), European Universities in Continuing Education Network, tagság

EAEA (1999-), European Association for Educating Adults, tagság

ICSSPE (1992-), International Council for Sport Science and Physical Education, tagság

IAEA (2005-), International Association for Educational Assessment, tagság

ISEH (1988-), International Society of Economic History, tagság

AHRD (1999-), Academy of Human Resource Development európai és globális munkájában való részvétel

6.3. Oktatói/hallgatói mobilitási programok

Universität Leipzig, 1 fő

Katholieke Universiteit Leuven, 3 fő

Hochschule Zittau/Görlitz, 6 fő

Université Lumière Lyon, 2

Nicolaus Copernicus University of Torun, 1 fő.

6.4. Nemzetközi kutatási projektek

Működő projektek

Museums as Places for Lifelong Learning (Socrates 2, Grundtvig 2 project)

Teaching Adult Educators in Continuing and Higher Education (Socrates 2, Grundtvig 2 project)

Elbírálás alatt:

Transparency through an Innovative Method by Recognising Competencies in an Apprenticeship System (Socrates 2, Leonardo 2 pilot project)

European Quality in Individualised Pathways in Education (Socrates 2, Grundtvig 4 project)

Dissemination of Lifelong Learning Activities in Museums and Library (Socrates 1, Grundtvig 1 project)

Financing Adult Education and Investing in Resources (Socrates 2, Grundtvig 4 project)
Intensive Program in Adult Education (Socrates 2, ERASMUS project)

7. A doktori iskola minőségbiztosításának tervezete

A minőségbiztosítás legfontosabb eleme a szervezet által nyújtott és többletértéket jelentő szolgáltatással kapcsolatos követelmények teljesítése. A doktori iskola képzési és kutatási teljesítményével kapcsolatos legfontosabb külső követelmények azok a jogszabályi előírások, amelyek a doktori iskola minimum követelményeinek tekinthetők. Ha a további követelményeket elemezzük, megállapíthatjuk, hogy a doktori iskola minőségbiztosítás elvei a következő struktúrával fedhetők le:

A minőségbiztosítás elemei a doktori iskolában			
<i>A képzés minőségbiztosítási elemei</i>		<i>A kutatás minőségbiztosítási elemei</i>	
Oktatómunka színvonala	Értékelés elemei	Oktatók kutató tevékenysége	Hallgatók kutató tevékenysége
Személyi feltételeknek való megfelelés	Értékelési-előmeneteli rendszer kiépítése a doktori iskolában	Publikációs tevékenység	Publikációs tevékenység
Oktatási anyagok rendelkezésre állása	Abszolutórium kiállításának feltételei	Konferencia-részvétel	Konferencia részvétel
Oktatásszervezési tevékenység	Doktori fokozat megszerzésének feltételei	Doktori iskola által rendezett konferenciák	Hallgatók kutatási eredményeinek beépülése a doktori iskolát megjelenítő alapképzési szakok tanrendjébe
		Oktatók kutatói előmenetelének feltételei	

A doktori iskola minőségbiztosítási elvei a táblázatban található négy szempontot és annak tizenhárom részletesen kifejtett elemét jelentik. A működés során ezen elemek mérésére és elemzésére kell helyezni a hangsúlyt. A jogszabályi követelmények során a fenti elemekből a következők a meghatározottak:

- Személyi feltételeknek való megfelelés,
- Abszolutórium kiállításának feltételei,
- Doktori fokozat megszerzésének feltételei,
- Oktatók kutatói előmenetelének feltételei.

A további minőségelemek tekintetében a működés során a doktori iskolának kell megfogalmaznia a konkrét mérési paramétereket, valamint a mérések és elemzések felügyeletének rendszerét.

- Jogszabályi követelményeknek való megfelelés:
- *Személyi feltételeknek való megfelelés*
- A MAB idevonatkozó alapfeltételeinek a teljesítése.
- *Abszolutórium kiállításának feltételei*

Az egyetemi doktori szabályzatnak megfelelően (48.§ (2) bekezdés). Az abszolutórium a doktori program által előírt összes tanulmányi kötelezettség teljesítésének indexben történő igazolásával állítható ki.

Doktori fokozat megszerzésének feltételei

- Az egyetemi doktori szabályzatnak megfelelően (48. § (4) bekezdés) feltételek a következők:
- doktori szigorlat,
- önálló tudományos munkásság bemutatása,
- a nyelvi követelmények teljesítésének igazolása,
- az értekezés,
- az értekezés megvédése nyilvános vitán.

Az önálló tudományos munkásság bemutatásánál legalább két külföldi megjelenésű, idegen nyelvű publikáció vagy konferencia előadás, legalább két hazai megjelenésű, magyar nyelvű publikáció, továbbá legalább két hazai rendezésű konferencián elhangzott, konferenciakötetben megjelent előadás igazolása kell.

Oktatók kutatói előmenetelének feltételei

A doktori iskolában oktató kollégák kutatói tevékenysége éves szinten legalább négy önálló publikációból vagy konferencia-előadásból álljon, ebből egy külföldi megjelenésű vagy külföldön tartott, idegen nyelvű legyen. Ötévenként legyen legalább egy tankönyvben egy fejezetrészlete.

A további minőségelemek mérőszámai:

Oktatási anyagok rendelkezésre állása

Törekedni kell arra, hogy a doktori program indulása során felmenő rendszerben sorra kerülő tárgyak anyaga szerkesztett, lehetőség szerint saját kiadású vagy más tankönyvvel lefedett legyen.

Oktatásszervezési tevékenység

A kari minőségirányítási rendszerben szabályozottak szerint.

Értékelési rendszer kiépítése

A tanulmányi rendszerben megszokottak szerint.

Oktatói publikációs tevékenység

Lásd: az oktatók kutatói előmenetelénél.

Oktatók konferencia-részvétele

Lásd: az oktatók kutatói előmenetelénél.

Doktori iskola által szervezett konferenciák

Szükséges, hogy a doktori iskolának legyen saját tudományos tevékenysége, ebbe beletartozik a rendszeres, a kutatási témákba vágó konferencia-rendezés.

Hallgatói publikációs tevékenység

A fokozatszerzéshez szükséges minimális feltételek időarányos teljesülése.

Hallgatók konferencia-részvétele

A fokozatszerzéshez szükséges minimális feltételek időarányos teljesülése.

Hallgatók kutatási eredményeinek beépülése a doktori iskolát megjelenítő alapképzési szakok tanrendjébe.

A tantervfejlesztés során, az egyes tárgyak szakirodalmának módosításakor legyenek figyelembe véve a doktoranduszok által elért és publikált kutatási eredmények. A doktoranduszok kutatási teljesítményei jelenjenek meg úgy is, hogy az alapképzési szakok tanrendjében – az oktatási gyakorlat szükségességét is figyelembe véve – nyíljon lehetőség választható órák tartására.

Mellékletek

„Az emberi erőforrás kutatása” című multidiszciplináris doktori iskola kurzusai

A kötelező alapkurzusok tartalma

Kvantitatív kutatás-metodológia

A tárgy előadója: Füstös László, DSc, tudományos főmunkatárs

A tárgy célja:

A kurzus célja a sokváltozós adatelemzés különböző módszereinek a megértése, a különböző eljárások közötti választás tudásának megszerzése, illetve a sokváltozós módszerek számítógépes eredményeinek kiértékelése. Minden téma előadáson és szemináriumon – számítógépes gyakorlattal – kerül feldolgozásra.

A tárgy témái:

1. Az adatelemzés főbb megfontolásai (exploratív vs. konfirmatív elemzés, bizonytalan vs. biztos adat, látens vs. megfigyelt változó, lineáris vs. nem-lineáris modell, a klasszikus mérési modell, mérési skálák, a mérési skálák transzformálása)

2. Út-elemzés (rekurzív út-elemzés, út-együtthatók, identifikáció, nem-rekurzív út-elemzés, út-együtthatók becslése, mérési hiba)

3. Főkomponens-elemzés (a főkomponens-elemzés geometria és algebrai alapja, a főkomponensek meghatározása, a főkomponensek ábrázolása, a főkomponensek számának meghatározása, a főkomponensek értelmezése)

4. Exploratív faktorelemzés (az exploratív elemzés fogalma, főkomponens-elemzés, faktorelemzés, a faktorelemzés különböző eljárásai, a faktormodell statisztikai becslési eljárásai, a faktorok értelmezése, a faktortér értelmezése)

5. Konfirmatív faktorelemzés (a konfirmatív faktormodell, a faktorok statisztikai becslése, a faktorok értelmezése, a faktorok rotálása, ipszatív változók faktorelemzése, bináris változók faktorelemzése, szimultán faktorelemzés)

6. Lineáris egyenletrendszerek – LISREL (látens változók, manifeszt változók, variancia – kovariancia, mérési modell, struktúrális modell, a modell paraméter-mátrixai, identifikáció, a modell becslése, a modell illeszkedésének vizsgálata, LISREL modell illesztése több mintára)

7. Látens változók út-elemzése – LVPLS (a modell definíciója, belső és külső mérési modell, a látens változók egyenletrendszere, az út-együtthatók értelmezése, az LVPLS modell statisztikai becslése, az LVPLS kapcsolata a LISREL modellel)

8. Klaszterelemzés (az alakfelismerés fogalma és klasszifikációja, hasonlósági és különbözőségi együtthatók, a hierarchikus klaszterelemzés és módszerei, a nem-hierarchikus klaszterelemzés és módszerei, a klaszterek értelmezése)

9. Sokdimenziós skálázás (a klasszikus skálázás fogalma és módszerei, a legkisebb térelemzés, metrikus és nem-metrikus skálázás, a sokdimenziós skálázás különböző modelljei és becslési eljárásai, sokdimenziós skálázás kapcsolata más modellekkel, a MINISSA modell, az MRSCAL és MINIRSA eljárás, a PREFMAP és PROFIT modellek, a PARAMAP, MDPREF, HICLUS és UNICON- modellek)

10. Többdimenziós adatmátrixok elemzési módszerei (a többszemponútú adatmátrix elemzése, többszemponútú módszerek, faktoranalitikus megközelítések, a három-szemponútú főkomponens-elemzés, a Tucker2 modell, Tucker3 modell, PARAFAC model, az input adatok skálázása, skálázás és az ezzel kapcsolatos módszerek, IDIOSCAL, INDSICAL és kapcsolódó modellek, általános következtetések)

Szakirodalom:

Alvin V. Rencher: *Methods of Multivariate Analysis*. John Wiley and Sons, 1995. 415-619 p.

Füstös, L. és Kovács, E.: A számítógépes adatelemzés statisztikai módszerei. Tankönyvkiadó, Budapest, 1989. 349 p.

Füstös, L.: *Látens változós modellek*. OMIK - TÁRKI, Budapest, 1992. 259 p.

Füstös L., Meszéna Gy. és Simonné Mosolygó Nóra: *Térstatisztika* BKE, AULA Kiadó, 1997. 246 p.

Füstös L., Kovács E., Meszéna Gy. és Simonné Mosolygó Nóra: Alakfelismerés ÚJ MANDÁTUM Kiadó, 2004. 642 p. (megjelenés: 2004. május)

Kvalitatív kutatás-metodológia

A tárgy előadója: Mátrai Zsuzsa, DSc, egyetemi tanár

A tárgy célja:

A kvalitatív kutatási módszerek fejlődéstörténetének és fajtáinak bemutatása, különös tekintettel azokra a módszerekre, melyek a humán erőforrás fejlesztés kutatásának szempontjából meghatározóak. A kvalitatív kutatási módszerek alkalmazási lehetőségei konkrét kutatási témákhoz kötötten, szeminárium-jellegű foglalkozásokon kerülnek feldolgozásra.

A tárgy témái:

Humanisztikus és a természettudományi kutatási paradigmák

A kvalitatív kutatási módszerek fejlődéstörténete

Az esettanulmány

A delphi típusú módszerek

Az interjú

Az akciókutatás

A megfigyelés

A kísérlet

A kvalitatív adatok elemzése

Tartalom és szövegelemzés

Szakirodalom:

Educational Research Methodology, and Measurement: An International Handbook. Ed. By John P. Keeves. Pergamon, 1997.

Bevezetés a pedagógiai kutatás módszereibe. Szerk. Falus Iván. Műszaki Könyvkiadó, 2000.

Szabolcs Éva: Kvalitatív kutatási metodológia a pedagógiában. Műszaki Könyvkiadó, 2001.

Golnhofer Erzsébet: Az esettanulmány. Műszaki Könyvkiadó, 2001.

Irving Seidman: Az interjú mint kvalitatív kutatási módszer. Műszaki Könyvkiadó, 2002.

Szivák Judit: A pedagógusok gondolkodásának kutatási módszerei. Műszaki Könyvkiadó, 2002.

Kéri Katalin: Bevezetés a neveléstörténeti kutatások módszertanába. Műszaki Könyvkiadó, 2001.

A kompetencia vizsgálata és fejlesztése

A tárgy előadója: Klein Sándor, DSc, egyetemi tanár

A tárgy célja:

A kurzus célja a kompetencia széleskörű fogalmának meghatározása, a szakmai kompetencia értelmezése. A tantárgy áttekinti a kompetencia mérési módszereit, a kompetencia-modellek készítésének elméleti és gyakorlati problémáit, illetve a kompetencia fejlesztését szolgáló módszereket.

A tárgy témái:

A kompetencia fogalma

A társadalmi tanulás és kompetencia

Inkompetencia

A kompetencia vizsgálata

A kompetencia fejlesztése

A kompetencia fejlesztésének akadályai

A kompetencia mérése

Szakirodalom:

Klein Sándor: Vezetés- és szervezetszichológia. 2. kiadás. SHL Könyvek, Edge 2000 Kft., 2002.

Csepeli György: A szervezkedő ember. (A szervezeti élet szociálpszichológiája) Osiris Kiadó, 2001.

Bakacsi Gyula: Szervezeti magatartás és vezetés. 2. kiadás. Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó, 1998.

Bain, N. – Mabey, B.: The People Advantage. (Improving Results Through Better Selection and Performance). MacMillan Press Ltd. 1999.

Covey, S. R.: A sikeres élet hét aranyszabálya. Édesvíz Kiadó. 1994.

Spencer, L. M. – Spencer, S. M.: Competence at Work. John Wiley & Sons, Inc. New York. 1993.

Raven, J.: Competence in Modern Society: Its Identification, Development and Release. Oxford Psychologist Press, Oxford. 1984.

Raven, J. – Stephenson, J. (ed): Competence in the Learning Society. Peter Lang Publishing. NY. 2001.

Emberi erőforrás elméletek

A tárgy előadója: Koltai Dénes, CSc, egyetemi docens

A tárgy célja:

A kötelező alapkursus célja megismertetni a hallgatósággal az ember egyes biológiai, pszichológiai összetevőit, azok hasznosításának szervezeti formáit, gazdasági tevékenységbe kapcsolásuk módját, képességeik fejleszthetőségét és alkalmazásuk köreit. A kurzus bevezetésében filozófiai és nevelési oldalról, majd később komplex társadalomtudományi jelleggel foglalkozik az emberi erőforrás szerepével az egyes országok fejlődésében, ennek gazdasági és innovációs kihatásaival, az ember mint „tőke” fogalmával. Vizsgálja az embert mint beruházás tárgyát és mint haszonforrást. A tantárgy zárásaként az emberi erőforrás (emberi tőke) mérhetősége, az emberi erőforrás fejleszthetősége, illetve az ember környezetért való felelőssége kerül megvitatásra.

A tárgy témái:

1. A filozófiai emberképtől a hasznos emberig. A "gazdasági ember". A munkaerőáru és az emberi tőke. Az emberi erőforrás megítélése
2. Az emberi tőke és az emberi tényező viszonya. Az emberi tőke és a gazdasági növekedés
3. Az emberi erőforrások újratermelése (helye, szerepe) a társadalmi létben
4. Az általános, a szakirányú és az életvezetési képességek
5. Az emberi erőforrást termelő intézményrendszer (iskolarendszer, a felnőttképzés rendszere, a munkahelyi képzések, az életen át tartó tanulás igénye, tudásmenedzsment)
6. A munkahelyek mint az emberi képességtermelés szinterei
7. Munkaerőgazdálkodás és emberi erőforrástervezés
8. A képzési célú befektetések nyeresége
9. Értékek a munka világában, elégedettség a munkával
10. A szervezet kultúrája és a kulturális különbségek
11. Ökológiai érdekek és az emberi erőforrás
12. Az emberi erőforrás stratégiai értelmezése, fejlesztése

Szakirodalom:

Európa Kézikönyv. Az élethosszig tartó tanulásról. Bp. Magyar Népfőiskolai Társaság. Szent István Egyetem Jászberényi Főiskolai Kar. Társadalomelméleti, Közművelődési és Felnőttképzési Intézete. 2001.

Garai László: Emberi potenciál, mint tőke. Bevezetés a gazdaságpszichológiába. Bp. AULA. 1998.

Glatz Ferenc (szerk.): Termelés, piac, természeti környezet. Bp. MTA. 1996.

Hoványi Gábor: Globális kihívások-menedzsmentválaszok. Bp. KJK. 2001. 83-86. o.

Jánossy Ferenc: A gazdasági fejlődés trendvonaláról. Bp. Magvető. 1975.

Koltai Dénes (szerk.): Andragógiai Olvasókönyv I. Pécs. JPTE 1996.

Koltai Dénes: A felnőttképzés elméleti, gazdasági és területi problémái. Pécs. PTE. TTK. FEEFI. 2001.

Kozma Ferenc: Körültekintő vállalkozás. Bp. AULA. 1997.

Lengyel György-Szántó Zoltán (szerk.): Tőkefajták: a társadalmi és kulturális erőforrások szociológiája. Bp. AULA. 1997.

Machlup F.: Az oktatás teljes költsége. In: Az oktatás gazdaságossága. Bp. 1966.

Magyar Beck István: Kreatológiai vázlatok. Bp. AULA. 1997.

Schultz, Th. W. Beruházás az emberi tőkébe. Bp. Akadémiai. 1983.

Somogyi Ferenc, Meyer Dietmar, Somogyi Katalin: Az emberi tőke válsága. Veszprém. Veszprémi Egyetemi Kiadó. 1998.

Tőkefajták. A társadalmi és kulturális erőforrások szociológiája. (Szerk.: Lengyel György, Szántó Zoltán). Bp. AULA. 1998.

Varga Károly: Az emberi és a szervezeti erőforrások tervezése. Bp. Akadémiai. 1988.

Zrinszky László: A felnőttképzés tudománya. Bevezetés az andragógiába. Bp. Okker. 1998.

Zrinszky László: Iskolaelméletek és iskolai élet. Bp. Okker. 2000.

A humán erőforrások területi rendszere és történeti változásai

A tárgy előadója: Tóth Tibor DSc, egyetemi tanár

A tárgy célja:

Az emberi erőforrás területi rendszere, kialakulásának történeti gyökerei. A kurzus tételezése az, hogy a településhálózat kialakulása, jellemzői a gazdaság működtetéséhez szükséges gazdaságos erőforráskészlet optimális elrendeződését tükrözi.

A gazdaság megváltozott körülményei azonban ezt az egykori optimalizációt kérdésessé teszik. Az emberi erőforrás konzervatív elemekkel teli területi rendszere és a szakadatlanul változó gazdasági viszonyok közötti éles ellentmondások helyes feloldása bizonyos körülmények között, bizonyos térségekben és végül bizonyos időszakokban döntő társadalompolitikai kérdéssé válhat. Létezhet-e modern gazdaság konzervatív települési struktúrában, feloldható-e a hatékonyság és termelékenység antinómája, a létező externáliák átalakítható-e internáliákká? Ezek a kurzus alapkérdései.

A tárgy témái:

A deprivált térségek gazdasági és társadalmi struktúrája

Egy vagy több deprivált térség vizsgálata, utóbbi esetben összehasonlító elemzése

Településhálózat típusok a történelmi Magyarországon

Az áruterelés és a tradicionális gazdaság együttélése, társadalmi következménye

Szegénység-gazdaság; termelés és fogyasztás a tradicionális agrártérségekben

Hagyományos értékmegőrzés és a depriváció kapcsolatai

A kistérségi fejlesztés lehetőségei és akadályai

Szakirodalom:

Blohm, G.: Die Entwicklung der Landwirtschaft. Hamburg-Berlin, 1977.

Enyedi György: A mezőgazdaság földrajzi típusai Magyarországon. Bp. 1965.

Matolcsy Mátyás: Az új földreform munkaterve. Bp. 1935.

Jacobs, E. M. (ed.): Agrarian policies in communist Europe. Hague/London.

Burger-De Groot – alii (ed.): Agricultural economics and policy: international challenges for the nineties. Amsterdam-Oxford-New York-Tokyo. 1991.

Thschajanow, A.: Die optimalen Betriebsgrößen in der Landwirtschaft. Berlin. 1930.

Buday-Sántha Attila: Agrárpolitika-vidékpolitika. Bp.: 2001.

Tóth Tibor: A magyar mezőgazdaság vállalati rendszere az 1930-as években. Bp. 1988.

Savas, E. S.: Privatizáció. Hogyan vonuljon ki az állam a gazdaságból. Bp. 1993.

A művelődéstudományok friss kutatási eredményei

A tárgy előadója: Agárdi Péter CSc, egyetemi tanár,

A tárgy célja:

Az elmúlt fél évtizedben a nemzetközi tudományos életben és hazánkban egyaránt új tudományági trendként bontakoztak ki az ún. művelődéstudományok, a „cultural studies”. Ez az elsősorban szociológiai megközelítésű, továbbá a mindennapi kultúrát a művelődés- és médiafilozófia körébe integráló érdeklődés hazánkban is igen komoly tudományos visszhangot keltett. Mindazonáltal a nem kifejezetten filozófiai, szociológiai, antropológiai és médiaelméleti profilú egyetemi oktatás mindmáig alig integrálta eredményeit. A kurzus egyrészt a legújabb nemzetközi kutatási tapasztalatokat tudatosítja az emberi erőforrás fejlesztése szempontjából, másrészt áttekintést ad a legújabb hazai művelődés- és médiaszociológiai, illetve elméleti kutatásokról, eszmecserekről.

A tárgy témái:

A „kultúra” és a „művelődés” fogalmának újraértelmezése az ezredfordulón

A kulturális emlékezet posztmodern elmélete

Szóbeliség, írásbeliség, „másodlagos szóbeliség” – a kulturális paradigmaváltás filozófiai érveiből

A tömeg- és mediakultúra teoretikus kérdései

Az információs társadalom és a digitalizáció kultúraelméleti megközelítésben

Az amerikai és az európai cultural studies mai irányzatai, főbb eredményei

A kulturális rétegződés és a kulturális tőke legújabb elméletei

A multikulturalizmus és a kulturális másság teóriái

Az 1995-1996-os, illetve a 2002–2003-as hazai művelődésszociológiai vizsgálatok eredményei és tanulságai

A globalizáció kulturális kihívásai és a nemzeti identitás

Szakirodalom:

Agárdi Péter: Kultúra és média a magyar ezredfordulón. Pécs, PTE TTK FEEFI, 2002.

Assmann, Jan: A kulturális emlékezet. Írás, emlékezés és politikai identitás a korai magaskultúrákban. Bp., Atlantisz Könyvkiadó, 1999.

Az egyetemes universitas [Elméleti és történeti tanulmányok az ún. egyetemfilozófiáról, valamint az európai és a hazai felsőoktatásról.] = Világosság 1999. 8-9. sz.

Bauman, Zygmunt: Globalizáció. A társadalmi következmények. [Bp.], Szukits Könyvkiadó, 2002.

Bókay Antal: Irodalomtudomány a modern és a posztmodern korban. Bp., Osiris Kiadó, 1997. I. és II. rész; 1-71. p.

Bourdieu, Pierre: A gyakorlati észjárás. A társadalmi cselekvés elméletéről. Bp., Napvilág Kiadó, 2002.

Császi Lajos: A média rítusai. A kommunikáció neodurkheimi elmélete. [Tanulmányok.] Bp., Osiris Kiadó – MTA–ELTE Kommunikációelméleti Kutatócsoport, 2002.; valamint:

Császi Lajos: A média tabloidizációja és a nyilvánosság átalakulása. =Politikatudományi Szemle 2003. 2. sz. 157-179. p.

Csepeli György: A nagyvilágon e kívül... Nemzeti tudat és érzésvilág Magyarországon 1970–2002. Bp., Jószoveg, 2002.; valamint: *Csepeli György*: Emberek vetése. A XXI. század szociálpszichológiai kihívásai. Bp., Jószoveg, 2003.

Desseffy Tibor: A kocka el van veszve. Kockázat, káosz és média az Információs Korban. Bp., Infonia–Aula, 2002.; valamint: *Desseffy Tibor*: Provokatív evangélium: kultúra az információs korban. =Kritika 2003. 9. sz. 15-17. p.

Egedy Gergely: Konzervativizmus az ezredfordulón. [Tanulmányok.] Bp., Magyar Szemle Könyvek, 2001.

Feischmidt Margit (szerk.): Multikulturalizmus. Bp., Osiris Kiadó–Láthatatlan Kollégium, 1997.

Földes György–Inotai András (szerk.): A globalizáció kihívásai és Magyarország. Bp., Napvilág Kiadó.

György Péter: A digitális éden. Bp., 1998. Magvető Könyvkiadó.

György Péter: Memex. A könyvbe zárt tudás a 21. században. Bp., Magvető, 2002.

Heller Ágnes: Európai kulturális identitás, modernitás és történelmi emlékezet. =Magyar Lettre Internationale 26. sz. 1997 ősz, 14-16. p.; valamint: *Heller Ágnes*: Szüksége van-e az európai demokráciának a kulturális elitre? = Kritika 1998. 12.sz. 4-7. p.

Heller Ágnes–Fehér Ferenc: A modernitás ingája. Bp., T-Twins Kiadó, 1993.

Kovács János Mátyás (szerk.): A zárva várt Nyugat. Kulturális globalizáció Magyarországon. Bp., 2000 Könyvek–Sík Kiadó, 2002.

Kulcsár Szabó Ernő: A (nemzeti) kultúra – mint változékony üzenetek metaforája. Avagy: emlékműve-e önmagának a „hungarológia”? =Tiszatáj 2000. 3. sz. 66-77. p.

Kulcsár Szabó Ernő–Szirák Péter (szerk.): Történelem, kultúra, medialitás. Bp., Balassi Kiadó, 2003.

Nyíri Kristóf (szerk.): A 21. századi kommunikáció új útjai. Tanulmányok. Bp., MTA Filozófiai Kutatóintézete, 2001.

Nyíri Kristóf (szerk.): Műveltség és kultúra a számítógép-korszakban. Informatika történetfilozófiai szempontból. Bp., Magyar Filozófiai Társaság, 1990.

Nyíri Kristóf–Szécsi Gábor (szerk.): Szóbeliség és írásbeliség. A kommunikációs technológiák története Homérosztól Heideggerig. Bp. 1998.

Vitányi Iván: A magyar társadalom kulturális állapota. Az 1996-os országos vizsgálat zárójelentése. Bp. 1997., valamint *Vitányi Iván*: A magyar kultúra az ezredfordulón. =Társadalmi Szemle 1998. 8-9.sz.

Vitányi Iván: Életmód, kultúra és európai integráció. [Kézirat, megjelenés előtt.] Bp., 2004.;valamint *Vitányi Iván*: Inspiráció. Tanulságok a jelen kultúrszociológiai, szabadidő-és életmód-szociológiai megközelítéséből. [Kézirat, megjelenés előtt.] Bp., 2004.

Z. Karvalics László: Információ, társadalom, történelem. Válogatott írások. Bp., Typotex Kiadó, 2003.

Sport és személyiségfejlesztés

A tárgy előadója: Vass Miklós, CSc, egyetemi docens

A tárgy célja:

A kurzus célja, hogy a hallgatók megismerkedjenek a sportnak a nevelésben betöltött szerepével, annak történeti változásaival és mai helyzetével. Külön tárgyaljuk az oktatási rendszerben a testnevelés tantárgyon keresztül történő személyiség fejlesztés feltételeit és a teljesítményorientált sportoló személyiségének fejlesztési követelményeit.

A tárgy témái:

A sport eredete és fejlődése az ókortól napjainkig
 A sport és sporttudomány intézményrendszere
 A sport műveltségtartalma
 Nevelés és sport: azonosságok és különbségek
 Az iskolai testnevelés cél- és feladatrendszere
 A testnevelés tartalma és az oktatási folyamat
 Nevelési alaphelyzet a sportban és a testnevelésben
 Nevelő--fejlesztő tevékenységek rendszere a sportban
 Személyiség -- személyiségkomponensek: sportolói személyiség
 Kognitív motívumok és képességek fejlesztése, szerepe a sporttevékenységben
 A speciális kompetencia sportbeli megnyilvánulása
 A sportoló személyes kompetenciái, az önreflektív képességek szerepe

Szakirodalom:

Földes-Kun-Kutasi: A magyar testnevelés és sport története. Sport, Budapest, 1977.
 Kozéki B.: A motiválás és motiváció. Akadémiai Kiadó, Budapest, 1980.
 Nagy J.: XXI. század és nevelés. Osiris Budapest, 2000.
 Freeman, V.H.: PH Education and Sport in a Changing Society. McMillan Publishing Company, NY.
 McIntosh, P.: Fair play Ethics in Sport and Education. Hainemann, London 1979.
 Nagy J.: Nevelési kézikönyv. Mozaik Oktatási Stúdió, Szeged, 1996.
 Bíróné Nagy E.: Sportpedagógia, Budapest, 1983.
 Nagy Gy.: Sport és pszichológia. Sport, Budapest, 1973.
 Rókusfalvy P.: A sporttevékenység regulációs felfogása. Akadémiai Kiadó, Budapest, 1980.

Az egészséges életmód szerepe az emberi erőforrás fejlesztésében

A tárgy előadója: Ángyán Lajos, DSc, egyetemi tanár

A tárgy célja:

A kurzus olyan egyéni és társadalmi értéként tárgyalja az egészséget, amely meghatározza az ember szellemi és fizikai képességeinek kibontakoztatását. Az egyes életmódi tényezők bemutatása után hangsúlyozza a testi és a lelki működések kölcsönkapcsolatát, s a fizikai aktivitás, a sport szerepét az egészség megőrzésében.

A tárgy témái:

Az egészség fogalma. Az egészség, mint egyéni és közösségi érték
 Életmód, életmód-tényezők
 A munkakörülmények hatása az egészségre
 Egészséges táplálkozás
 Testkultúra: testápolás és testedzés
 A bioritmusok szerepe az egészséges életmódban
 Fűszerek, élvezeti szerek, kábítószeresek, doppingeszeresek egészségkárosító hatásai
 A környezet hatása az egészségre

Szakirodalom:

Ángyán Lajos—Ángyán Zoltán: Az artériás vérnyomás: 100 kérdés és felelet. MOTIO, Pécs, 1999.
 Ángyán Lajos: Mozgástani fogalomtár. MOTIO, Pécs, 2000.
 Ángyán Lajos: Élettani tanulmányok. MOTIO, Pécs, 2001.
 Battinelli T.: Physique, Fitness, and Performance. CRC Press, London, 2000.
 Fentem P. H.: Exercise in prevention of disease. British Medical Bulletin. 48: 630-650, 1992.

Grubbs L.: The critical role of exercise in weight control. Nurse Pract. 18: 20-22, 1993.

Leavell H. R. and Clark H. G.: Preventive medicine for the doctor in his community: an epidemiological approach. New York, McGraw-Hill Book Co. Leff J, Gamble C., 1995.

Reader's Digest Válogatás: Vitaminok, gyógynövények, ásványi anyagok. Reader's Digest Kiadó Kft., Bp. 2001.

<http://www.who.int/aboutwho/en/promoting/healthp.htm>

<http://www.lung.ca/asthma/exercise/eib.htm>

<http://www.holistic-online.com/hydrotherapy.htm>

Neveléstudományi–ANDRAGÓGIAI program

Az emberi erőforrásfejlesztés képzési, foglalkoztatási és kulturális dimenzióinak vizsgálata

A Programspecifikus kötelező alapkursusok tartalma

Európai integráció és a humán erőforrás fejlesztés.

A tárgy előadója: Halmos Csaba, PhD, egyetemi docens

A tárgy célja:

A kurzus célja áttekinteni az európai integráció fejlődéstörténetének főbb szakaszait, különös tekintettel a humán erőforrások fejlesztésének kérdéseire. Ezen belül kiemelt hangsúlyt kap a rugalmas munkaerőpiac által determinált követelményrendszer; a humán erőforrások fejlesztésének cél- és eszköztrendszere; a tagállamok politikáját támogató Strukturális Alapok szerepe, az Európai Szociális Alap.

A tárgy témái:

1. Globális gazdaságtan és emberi erőforrások
2. Integrációs elméletek
3. Az európai integráció fejlődéstörténete, az emberi tényező szerepe
4. Emberi jogok -- munkavállalói jogok
5. A négy szabadságelv
6. Az egységes piac és a humán erőforrások szerepe
7. A személyek szabad áramlása
8. Oktatás – képzés – munkaerőpiac
9. Az európai foglalkoztatáspolitikai fejlődése
10. EU-konform foglalkoztatáspolitikai hazánkban

Szakirodalom:

Halmos Csaba: Európai integráció-foglalkoztatáspolitikai. JPTE, 1999. Pécs.

László Gyula: A „szociális Európa” és a magyar munkaerőpiac I-II. PTE, 2002.

Gyulavári Tamás: Az Európai Unió foglalkoztatáspolitikája. Szociális és Családügyi Minisztérium, 2002. Bp.

Frey Mária: EU- konform foglalkoztatáspolitikai. Szociális és Családügyi Minisztérium, 2002. Bp.

Munkapszichológia

A tárgy előadója: Klein Sándor, DSc, egyetemi tanár

A tárgy célja:

A kurzus célja a munkatevékenységet befolyásoló pszichikus tényezők (fizikai környezet, kiválasztás, munkabiztonság stb.) ismertetése. Kiemelten értelmezi az emberi erőforrás fejlesztésének munkalélektani alapjait.

A tárgy témái:

A munkapszichológia társadalmi jelentősége

A munkapszichológia modern módszerei

Számítógépes rendszerrel segített munkakörelemzés

Modern alkalmasság-vizsgálati rendszerek
 Képzés- kompetenciafejlesztés a munka világában
 A fizikai munkakörnyezet kialakítása
 Megterhelés és fáradtság
 A munkabiztonság pszichológiája
 Az információs technológiák alkalmazásának pszichológiája
 Ergonómia

Szakirodalom:

Klein Sándor: Munkapszichológia. 2. teljesen átdolgozott kiadás, SHL Könyvek, Edge 2000 Kft., 2003.

Klein Sándor: Vezetés- és szervezetpszichológia. 2. kiadás, SHL Könyvek, Edge 2000 Kft., 2002.

Robertson, I. T. – Callinan, M. – Bartram, D. (ed.): Organizational Effectiveness. The Role of Psychology. John Wiley & Sons, Ltd. Chichester, UK. 2002.

Hunyady György – Székely Mózes: Gazdaságpszichológia. Osiris. Budapest. 2003.

Mullins, L. J.: Management and Organizational Behaviour. Prentice Hall. 1999.

Wheatley, M. J.: Vezetés és a modern természettudomány. Rendszer a káoszban. SHL Hungary Kft. Budapest. 2001.

Belbin, M.: A team avagy az együttműködő csoport. SHL Hungary Kft. Budapest. 2000.

A személyes képzést szolgáló kurzusok tartalma

Tanulásméletek

A tárgy előadója: Mátrai Zsuzsa, DSc, egyetemi tanár

A tárgy célja:

A tanulásméletek pszichológiai alapjainak: az asszociatív, a kognitív, a behaviorista és a humanisztikus irányzat jellemzőinek a bemutatása. A memória, a gondolkodás, a magatartás és a személyiség, mint kulcsfogalmak értelmezése. A pszichológiai irányzatokhoz kapcsolódó didaktikai és tanulásméleti modellek megismertetése.

A tárgy témái:

A tanulásméletek pszichológiai alapjai

Az asszociatív tanulásméleti irányzat

A kognitív tanulásméleti irányzatok

A behaviorista tanulásméleti irányzat

A humanisztikus tanulásméleti irányzatok

Az irányzatok összehasonlítása fejlesztési kulcsfogalmaik mentén

Az irányzatok összehasonlítása a didaktikai és tanulásméleti modellek mentén

A tanulásméletek elemzési módszerei

A tanulásméletek felhasználási lehetőségei a neveléstudományi kutatásokban

Szakirodalom:

Pléh Csaba: Pszichológia-történet. Gondolat, 1992.

L. Sz. Vigotszkij: A magasabb pszichikus funkciók fejlődése. Gondolat, 1971. Jean Piaget: Az értelem pszichológiája. Gondolat, 1993

Richard Hamilton – Elizabeth Ghatala: Learning and Instruction. McGraw-Hill, 1994.

David F. Bjorklund: Children’s Thinking. Brooks/Cole Publishing Company. 1995.

Morris L. Bigge: Learning Theories for Teachers. Harper and Row, Publishers. 1971.

Ken Richardson: Models of Cognitive Development. Psychology Press, 1998.

Ernst von Glasersfeld: Radical Constructivism. The Falmer Press, 1995.

Michael W. Eysenck – Mark T. Keane: Kognitív pszichológia. Nemzeti Tankönyvkiadó, 1997.

Allan C. Ornstein – Francis P. Hunkins: Curriculum. Foundations, Principles, and Issues. Prentice Hall, 1988.

Pukánszky Béla – Németh András: Neveléstörténet. Nemzeti Tankönyvkiadó, 1996.

Az életen át tartó tanulás: értelmezések, nevelésfilozófiai paradigmák

A tárgy előadója: Mihály Ottó, CSc, tudományos főmunkatárs

A tárgy célja:

Az életen át tartó tanulás elméletében végbement változások bemutatása. Az elmélet kialakulásában szerepet játszó tényezők tanulmányozása. A szintézisként is értelmezhető teória és a nevelésfilozófia paradigmák viszonyának elemzése. Az elméletben kifejeződő új paradigma hatásának elemzése a nevelési-képzési területeken.

A tárgy témái:

Képzéseméleti válasz a gyorsuló gazdaság kihívásaira: a „permanent education”, „continuing education”, „recurrent education” (permanens képzés, folyamatos képzés, átképzés, frissítő képzés) mint a tradicionális képzésemélet új varriánsai

Neveléseméleti válasz a gyorsuló gazdaság és a gyorsuló élet kihívásaira: a lifelong education elmélete

Tudás- és tanuláselméleti válasz, pedagógiai paradigmaváltás: a lifelong learning elmélete/i/

Az életen át tartó tanulás és a közoktatás

Az életen át tartó tanulás és a felsőoktatás

Az életen át tartó tanulás és a felnőttképzés

Az életen át tartó tanulás és a pedagógus- (ill. oktató-) képzés

Az életen át tartó tanulás és a „nevelési kultúra”

Az életen át tartó tanulás mint az új tudás- és tanulásértelmezések szintézise

Az életen át tartó tanulás mint új életminőség

Szakirodalom:

Aspin, D., Chapman, J., Hatton, H., Savano, Y. (eds): International Handbook Of Lifelong Learning. Kluwer, 2001.

Bartlett, S.: Education for Lifelong Learning. In Educational Studies, Sage, 2003.

Council of Europe: Permanent Education. 1970.

Dave, R.H. (ed.): Foundations of Lifelong Learning. Pergamon Press, 1976.

Dohmen, G.: Lifelong Learning. Bmb+f, 1996.

Leirman, W.: Négyféle nevelési kultúra. IIZ-DVV, 1998.

Mihály Ottó (vál.): Közoktatás és permanens nevelés. MTA PKCs, 1979.

Mihály Ottó: A permanens nevelés--művelődés elméleti és gyakorlati törekvései. In: Oktatási rendszerünkről. Vélemények, viták. Kossuth, 1982.

Schuetze, G., Slowey, M. (eds): Higher Education and Lifelong Learners. RoutledgeFalmer, 2000.

Eredményességmutatók a közoktatásban

A tárgy előadója: Kocsis Mihály, PhD, egyetemi docens

A tárgy célja:

A tantárgy tanításának az a célja, hogy a doktori képzésre jelentkező hallgatók áttekinthetők az iskolában direkt, vagy indirekt tanulással elsajátított tudás mérésére és értékelésére kidolgozott hazai, illetve a nemzetközi tudásmérésekben alkalmazott adatfelvételi és feldolgozási eljárásokat, elemzési és értékelési szempontokat. Ismerjék meg a tanulói attitű-

dők vizsgálatára alkalmas eszközöket és módszereket, illetve elemezzék a tudás és az attitűdök mérési eredményeinek összefüggéseit. E stúdium keretében legyen alkalmuk mérési és értékelési folyamatok reprodukciójára, vagy produktív akciók tervezésére, kidolgozására, lebonyolítására és az adatok értékelésére. Az elektronikus adatfeldolgozás és elemzés lehetőségeinek megismerése és gyakorlása érdekében legyen alkalmuk saját – vagy kollektívan létrehozott – adatbázisuk kialakítására.

A tárgy témái:

1. A közoktatási rendszer eredményességének értelmezési keretei
2. A tanulói képességek értelmezési keretei
3. A tudás, a képesség és a kompetenciák viszonya
4. A képességek szerepe a tudás megszerzésében és a tananyag megértésében
5. Az értelmi képességek vizsgálatának elméleti és történeti forrásai
6. A képességek fejlődésének empirikus vizsgálata
7. Az iskolai tudásmérések szocio-kulturális kontextusa
8. A hozzáadott pedagógiai érték értelmezési keretei és vizsgálati lehetőségei
9. A nemzetközi tudásmérések komparatív elemzése, közoktatás-politikai konzekvenciái
10. Eredményesség-vizsgálatok tervezése, szervezése és lebonyolítása

Szakirodalom:

Anderson, Mike (1998): *Intelligencia és fejlődés. Egy kognitív elmélet.* Kultúrtrade Kiadó, Budapest. 229 o.

Csapó Benő (szerk.) (1998): *Az iskolai tudás.* Osiris Kiadó, Budapest.

Csapó Benő (szerk.) (2002): *Az iskolai műveltség.* Osiris Kiadó, Budapest.

Csapó Benő (2003): *A képességek fejlődése és iskolai fejlesztése.* Akadémiai Kiadó, Budapest.

Halász Gábor, Lannert Judit (szerk.) (2003): *Jelentés a magyar közoktatásról.* Országos Közoktatási Intézet, Budapest.

Horváth György (1993): *Bevezetés a tesztelméletbe.* Keraban Kiadó, Budapest.

Imre Anna szerk. (2003): *Oktatásunk helyzete az OECD adatainak tükrében.* Országos Közoktatási Intézet, Budapest.

Pléh Csaba szerk. (1996): *Kognitív tudomány.* Osiris Kiadó, Budapest.

Az andragógia főbb elméletei és területei

A tárgy előadója: Zrinszky László, DSc, egyetemi tanár

A tárgy célja:

Annak bemutatásával, hogy mi módon gondolkodtak a felnőttek képzésének értelméről, céljairól és módjairól a különböző korokban és feltételek között, a kurzus a jelenlegi és jövőbeli andragógiai problémák reflektív átgondolására, saját álláspont kialakítására kíván ösztönözni.

A tárgy témái:

1. Az aufklérista felnőtt-tanítás elméletei
2. A felnőttképzés antropológiai és kultúraelméleti megalapozása
3. A felnőttképzés elméletének önállósodása
4. A permanens képzés és az egész életen át tartó tanulás elméletei
5. Tudáselméletek és az andragógia megújítása
6. Kommunikatív andragógia
7. A globális információs társadalom andragógiai elméletei. Konstruktívizmus az andragógiában
8. Az ezredforduló gazdasági, társadalmi reálfolyamatai és az andragógia

9. A nagy eszmei koráramlatok hatása az andragógiára. (Válság- és végelméletek, posztmodernizmus)

10. Jövőképek és andragógiai prognosztika

Szakirodalom:

Zrinsky László: A felnőttképzés tudománya. Bp., 1995. (Átdolgozott kiadás előkészületben)

Durkó Mátyás: Társadalmi kihívások és a felnőttnevelés feladatai. FEEFI, Pécs, 1998.

Ritters, C. (ed.): Theorien der Erwachsenenbildung. Weinheim, 1968.

Usher, R. - Bryant, L: Adult Education as Theory, Practice and Research. London - New York, 1989.

Heribert Hinzen-Koltai Dénes (szerk.): A felnőttoktatás jövője -- A jövő felnőttoktatása. Budapest, 1997.

Uwe Gartenschlager - Heribert Hinzen (szerk.): A felnőttoktatás perspektívái és a fejlődés irányai. Budapest, 2001.

Agnieszka Bron - Michael Schemmann (ed.): Social Science Theories in Adult Education Research. München - Hamburg - London, 2002.

Malcolm Knowles: Philosophical Foundations of Adult Education. Hardcover, 1995.

Sigrid Nolda (Hg.): Erwachsenenbildung in der Wissensgesellschaft. Bad Heilbrunn, 1996.

Johannes Weinberg: Einführung in das Studium der Erwachsenenbildung. Bad Heilbrunn, 2000.

A felnőttek tanulásának és tanításának didaktikai jellemzői az információs társadalom korában

A tárgy előadója: Cserné Adermann Gizella, CSc, egyetemi docens

A tárgy célja:

Annak bemutatása és megértése, hogy a felnőttek tanulása mind a tanulási motivációk, mind a tanulási tartalmak, feltételek és módszerek tekintetében jelentősen különbözik az iskoláskorúak tanulásától. A felnőttek hagyományos (jelenléti) oktatásának metodikája mellett a hallgatók megismerkednek az önirányított tanulás, a távoktatás és az e-learning elméleti alapjaival és gyakorlatával.

A tárgy témái:

Az andragógiai didaktika tanuláseméleti alapja: a konstruktivista tanulásfelfogás

A felnőttkori tanulás sajátosságai

A felnőttek tanulásának motivációi, a tanulás motiválása

A tanítási-tanulási folyamat a pedagógiában és az andragógiában

A formális, a nem formális és az informális képzések didaktikai sajátosságai

Az önirányított tanulás jellemzői

Távoktatási rendszerek működése, a távtanulás sajátosságai

Az e-learning tanulásemélete és gyakorlata

A felnőttek tanulási eredményeinek értékelése és minősítése

Felnőtt-oktatói szerepek és kompetenciák

Szakirodalom:

Knowles, M.: Modern Practice of Adult Education: From Pedagogy to Andragogy. New York, 1980.

Hinzen, H., Przybilska, e. (eds.) Traininig of Adult Educators in Institutions of Higher Education. IIZ/DVV, Bonn-Warsaw, 2004.

Peters, O.: Distance Education in Transition. New trends and challenges. BIS, Oldenburg, 2002.

Falus Iván (szerk.): Didaktika. Nemzeti Tankönyvkiadó, Bp. 1998.

Feketéné Szakos Éva: A felnőttek tanulása és oktatás – új felfogásban. Akadémiai Kiadó, Bp. 2002.

Durkó Mátyás: Andragógia. DVV, Bp. 1999.

Cserné Adermann Gizella: A felnőttoktató szerepe és konfliktusai. Humánpolitikai Szemle, 12:6 (2001) 27-44.

Cserné Adermann Gizella: Az önirányított tanulás. Tudásmenedzsment, 2000. 1. 4-11.

Cserné Adermann Gizella: Andragógiai mérési, értékelési elvek és technikák. In: Mayer József (szerk.): Kihívások és válaszok: új pályán az iskolarendszerű felnőttoktatás. Országos Közoktatási Intézet, Budapest, 2002. 259-265.

Knoll, J. : Tanfolyam és szeminárium módszertan. Német Népfőiskolai Szövetség, Bp. 1998.

Kovács Ilma: Nyitott képzések. Nyitott Szakképzésért Közalapítvány, Bp. 1998.

Maróti Andor: Van-e didaktikája a felnőttoktatásnak? Iskolakultúra. 1993. 7. 83-89.

A hazai szakképzés gazdasági és területi sajátosságai

A tárgy előadója: Krisztián Béla, PhD, tudományos főmunkatárs

A tárgy célja:

A kurzus bemutatja a gazdasági struktúraváltás történeti folyamatát, elemzi a szakmai képzés, a szakmai tudástranszfer sajátosságait. Számba veszi a tervgazdaság korszakát, elemzi az átmenet szakmai képzésre gyakorolt hatását és ennek következményeit. A gazdasági és társadalmi kapcsolatok értékelésével megállapításokat tesz a szakmai képzés lehetséges trendjeire.

A tárgy témái:

A tervgazdaság szakmai képzési rendszere

A gazdaság szerkezeti átalakulása és az iskolarendszer szakmai vonatkozásainak alakulása

Az iskolarendszerbe integrálódó képzések belső tartalmi változása

Szakmai képzés az iskolarendszerben

A szakmai képzés infrastruktúrája

A tudástranszfer alapjai és rendszere a szakmai képzés különböző területein

Tudásrendszer és szakmai képzés (hatékonyság, eredményesség)

Ciklikus jelenségek a szakképzésben (tartalom és szervezet)

Globális hatásrendszerek következményei az oktatási rendszerben – a szakmai képzésben

A szakmai tanulás – tanítás fejlesztésének irányai

Szakirodalom

A munkaerő-felmérés regionális idősorai, 1992-2000: Adattár = Labour force survey regional data, 1992-2000: Time series / [összeáll. Nádas Magdolna, Horváth Lajosné, Váradi Leventéné]; [közread. a] Központi Statisztikai Hivatal. - Bp.: KSH, 2001. - 159 p.

A szociális gazdaság munkahely-teremtő képessége és helyi szintű mobilizálásának, ill. legális keretek közé terelésének lehetősége. In: EU-konform foglalkoztatáspolitikai / szerk. Frey Mária. - Bp. : OFA, 2001/ Nonprofit Kutatócsoport Egyesület. - p. 367-385.

Benedek András: A magyar szakképzés alakulása. Bp. Osiris. 2004.

Benedek Tamás: A külföldi érdekeltségű vállalatok foglalkoztatáspolitikája és ennek hatása a foglalkoztatottság változásaira. In: Foglalkoztatást elősegítő munkaügyi kutatások / szerk. Pongrácz László. - Bp. - OFA, 2002. - p. 283-289. - (OFA kutatási évkönyv; 2.)

Demkó Olivér – Frey Mária – Gács Endre: Makrogazdasági helyzetkép: A hazai munkaerőpiac jellemzői, fejlődési trendje – nemzetközi összehasonlításban. -In: EU-konform foglalkoztatáspolitikai / szerk. Frey Mária. - Bp. : OFA, 2001. - p. 13-40.

Héthy Lajos: A rugalmas foglalkoztatás és a munkavállalók védelme: A munkavégzés új jogi keretei és következményei a munkavállalókra. In: EU-konform foglalkoztatáspolitikai / szerk. Frey Mária. - Bp. : OFA 2001. - p. 389-406.

Krekóné Kupa Ildikó: A főbb makrogazdasági mutatók és a foglalkoztatottság kapcsolata. In: Foglalkoztatást elősegítő munkaügyi kutatások / szerk. Pongrácz László. - Bp. - OFA, 2002. - p. 40-49.

Krisztián Béla: A minőségfejlesztés humánpolitikai kihívásai. in. Tanulmánykötet. Bp. Mont. 1997. 65-74. o.

Krisztián Béla: A szakképzés fejlesztése az európai munka- és tudásfelhasználás figyelembevételével. Munkaügyi Szemle. 1990. XXXIV. évf. 10. 19-21. o.

Krisztián Béla: A szakmastruktúra, a termékszerkezet és a piac változásainak hatása a felnőttoktatásra. in Ligetiné-Magyar-Maróti (szerk): Sok szemmel a felnőttoktatásról. Pécs. PTE. 1998. 61-70. o.

Laky Teréz: A munkaerőpiac keresletét- és kínálatát alakító folyamatok: Munkaerőpiaci helyzetjelentés; [közrem. szerzők Gere Ilona, Fazekas Károly, Lakatos Judit]; [közread. az] Állami Foglalkoztatási Szolgálat Foglalkoztatási Hivatal. - Bp.: Foglalkoztatási Hiv., 2001. - 2, XI, 162 p.

Lindnerné Eperjesi Erzsébet: Munkaerő-keresleti tényezők összehasonlítása az Európai Unió országaival. In: Foglalkoztatást elősegítő munkaügyi kutatások / szerk. Pongrácz László. - Bp. - OFA, 2002. - p. 267-270. - (OFA kutatási évkönyv; 2.).

Makó Csaba – Simonyi Ágnes: A munkaerő- és tudásfelhasználás mintáinak kutatása, a foglalkoztatási szerkezet pontos leírása a dunai városi kistérségben, különös tekintettel a Dunaferr technológiaváltásból eredő jelentősebb létszámleépítésére. In: Foglalkoztatást elősegítő munkaügyi kutatások / szerk. Pongrácz László. - Bp. - OFA, 2002. - p. 192-200. - (OFA kutatási évkönyv; 2.).

Migráció és statisztika / szerk. Illés Sándor, Lukács Éva; [ford. Hankó Zoltánné, Varga-Hasznosits István]. - Bp. : KSH NKI, 2002. - 246 p.

Polónyi István – Timár János: Tudásgyár vagy papírgyár. - Bp.: Új Mandátum, 2001. - 165 p.

Az életen át tartó tanulás és a tanulási tanácsadási rendszer szerepe

A tárgy előadója: Krisztián Béla, PhD, egyetemi docens

A tárgy célja: Krisztián Béla

A kurzus célja, hogy a tanácsadásban rejlő stratégiai és operatív közreműködést a tanulási szférákban aktivizálja; bemutassa az egyes foglalkozásokhoz mért, személyre és csoportra szabott tanulási motivációs rendszer jellemzőit. Elemzi a tanulási tanácsadás rendszerét; az életkorhoz és a változásokhoz mért tanácsadói minőség mutatóit.

A tárgy témái:

A tanulás felfogásai, mai értékelésük

A tudástranszfer alapjai, transzferrendszerek

A kognitív elv érvényesülésének alapjai, gyakorlati példái

A tudás mint hálózat (a személyben, a csoportban)

A tudás felhasználása (személyileg, csoportban)

A tudás igénybevétele, feltárása normális és kockázatos folyamatokban

A tudás védelme, megőrzésének stratégiai és operatív eszközei

Felkészülés – felkészítés a tudástranszferre nem pedagógiai irányultságú közegben

Motivációs rendszer a tudás felhasználása érdekében

Az értékelhető tudás

Szakirodalom:

- Az iskolai műveltség (Tanulmányok). Szerk.Csapó Benő. Bp. Osiris. 2002.
- Báthory Zoltán: Változó értékek... Új Pedagógiai Szemle. 2002. 10.
- Csapó Benő: Kognitív pedagógia. Bp. Akadémiai Kiadó. 1992.
- Eysenck, M. W.-Kean, K. Kognitív pszichológia. Bp. Nemzeti Tankönyvkiadó. 1997.
- Falus Iván-Kimmel Magdolna: A portfólió. Bp. Gondolat. 2003.
- Halász Gábor: A közoktatási rendszer. Bp. Műszaki Könyvkiadó. 2001.
- Joó András: A tanulás folyamatát szabályozó tényezők. Pedagógiai Szemle. 1979. 4.
- Molnár Éva: Az önszabályozó tanulás – nemzetközi irányzatok és tendenciák. Magyar Pedagógia. 2002. p.63-77.
- Monitor vizsgálatok (folyamatos). Országos Közoktatási Intézet. Bp.
- Nagy József: A XXI. század és a nevelés. Bp. Osiris. 2000.
- Nagy József: Tudástársadalom és oktatási rendszer az időprobléma. Iskolakultura. 2003. 1. p.3-11.

Az életen át tartó tanulás és a megújuló kultúraközvetítés Európában

A tárgy előadója: Sári Mihály, PhD, egyetemi docens

A tárgy célja:

A kurzus értékeli a globalizáció kulturális vetületének jelenségeit; lokális, kistérségi, nagytáji, nemzeti és euro-regionális kultúrák találkozását. Bemutatja a művelődési rendszerek és funkcióik történeti változásait, a magyarországi kultúra multikulturális dimenzióit. Foglalkozik a művelődés szakágazatainak súlyponti áttrendeződésével az életen át tartó tanulás jegyében, ismerteti az EU művelődési rendszeri felé vezető utakat és a tévutakat.

A tárgy témái:

A globalizáció mint a társadalmi fejlődést kísérő folyamat, mai jelenségei, kihívásai. A kihívások történeti változásai. Kontinentális, euroregionális, nemzeti, kistérségi és lokális kihívások egymásba ágyazott rendszere. A „glokális” gondolkodás

Multikulturalitás történeti aspektusból a Kárpát-medencében, népek, kultúrák találkozása, a kultúra és intézményrendszer. A multikulturalizmus a „harmadik modernitás”-ban

Az oktatási rendszerek (elemi, középfokú, felsőfokú oktatás) szerkezetének, funkcióinak változásai, mint válaszok a történetileg meghatározott, koronkénti kihívásokra

A vallás kulturális konfigurációja az államegyháztól a történelmi nagyegyházakon át a multikulturalitást kifejező egyházak, szekták, bázis-közösségek, vallási mozgalmak mai rendszereiig

A tradicionális „köz”művelődési rendszer szerkezetének és funkcióinak változásai az angol polgári forradalomtól napjainkig. (A szalon és klub világtól a szolgáltató könyvtárig, teleházig, a múzeumig)

Az iskolán túli felnőttképzés formális, non-formális, informális rendszerei, szerkezetváltásai, válaszok a társadalom kihívásaira

A kultúra-közvetítés művészeti intézményrendszere, szerkezeti, funkcionális átalakulásuk folyamata, változások a szervezeti működés és gazdálkodás rendszerében

Tömegkommunikációs eszközök korunkban. A globalizáció eszközei? Nemzeti, regionális, lokális tömegkommunikációs eszközök és új funkcióik

A kulturális intézményrendszereket orientáló politikai-igazgatási szerkezetek, a kulturális és területi fejlesztés szervezetei Európában, Magyarországon a XXI. században

Szervezetpszichológiai, szociálpszichológiai, és kontinentális politikai megfontolások, szabályok, törvények és a kulturális rendszerek integrációja

Szakirodalom:

Sári Mihály: A kulturális rendszerek történeti nézetben PTE FEEFI (Kiadás alatt)

Sári Mihály: Város és művelődés. Kossuth Egyetemi Kiadó, Debrecen, 1997.

Koltai Dénes: A felnőttképzés elméleti, gazdasági és területi problémái. PTE, FEEFI, 2001.

Samuel P. Huntington: A civilizációk összecsapása és a világrend kialakulása. Európa Könyvkiadó, Bp. 2001.

David C. Korten: Tökés társaságok világuralma. Kapu, Bp. 1996.

Egon Friedell: Az újkori kultúra története I-II. Holnap Kiadó, 1998.

Montesquieu: Európa egységéről. Phönix kiadás, Bp. 1943.

Művelődéstörténet I-II. (Szerk.: B. Gelencsér Katalin) Bp. 1998.

Zrinszky László: Iskolaelméletek és iskolai élet. Okker, Bp. 2000.

Kozma László: Tudomány-technika-társadalom. Az ezredforduló kihívásai. PTE, Pécs, 2002.

Európa kézikönyv az élethosszig tartó tanulásról. Magyar Népfőiskolai Társaság, Bp. 2001.

Training of Adult Educators in Institutions of Higher Education. (ed.: Heribert Hinzen, Ewa Przybylska) Bob-Warsaw, 2004.

Heribert Hinzen- Mihály Sari: Universitäre Studiengänge für die Aus- und Fortbildung von Personal in der ungarischen Erwachsenenbildung. In.: Bildung und Erziehung, Erwachsenenbildung in Südosteuropa. 56. Jg. Heft 2/Juni 2003.

Von Zeitenwende zu Zeitenwende. (Red.: Wilhelm Filla-Elke Gruber-Jurij Jug) Studie/Verlag, Innsbruck-Wien, 2002.

Peter Bendixen: Das verengte Weltbild der Ökonomie. Wissenschaftliche Buchgesellschaft, Darmstadt, 2003.

Munkaügyi rendszerváltás

A tárgy előadója: Halmos Csaba, PhD, egyetemi docens

A tárgy célja:

A kurzus célja áttekinteni a hazai munkaerőpiac fejlődésének főbb szakaszait a kapcsolódó foglalkoztatáspolitikai cél- és eszközrendszer tükrében. A különböző modellek elemzése során különös hangsúlyt kap a munkaerőpiac működésének sajátos mechanizmusa, a piacgazdaságra való átmenet szerepe és jelentősége; valamint a kilencvenes évtized prioritásai a foglalkoztatás, a munkanélküliség és az inaktivitás területén. Az összehasonlító elemzés célja felvázolni egy EU-konform foglalkoztatáspolitikai feladatrendszerét és annak követelményeit.

A tárgy témái:

1. A munkaerőpiac jellemző kategóriái, módszertani alapok
2. A munkarőpiaci társadalmi -- gazdasági környezete
3. Munkaerőpiaci elméletek
4. Munkaerőpiaci modellek
5. A tervutasításos modelltől az indirekt gazdaságirányítási modellig
6. A piacgazdaságra való áttérés átmeneti jellemzői
7. A kilencvenes évtized munkaerőpiaci változásai
8. Foglalkoztatás -- munkanélküliség -- inaktivitás
9. A luxemburgi és a lisszaboni folyamat
10. A XXI. század foglalkoztatáspolitikai kihívásai

Szakirodalom:

Halmos Csaba: Rendszerváltás a munkaügyben. JPTE, 1999. Pécs.

Munkaerőpiaci Tükör. Szerk.: Fazekas Károly. MTA Közgazdaságtudományi Intézete, 2003. Bp.

Frey Mária: EU- konform foglalkoztatáspolitikai. Szociális és Családügyi Minisztérium, 2002. Bp.

Halmos Csaba: Munkaügyi rendszerváltás -- regionalizmus. PhD értekezés. 2000. Pécs.

Halmos Csaba: Munkaügyi rendszerváltás I-II-III-IV. Humánpolitikai Szemle 2001/11-12, 2002/1-2.

Peremhelyzetű csoportok a magyar munkaerőpiacon

A tárgy előadója: Nemeskéri Zsolt, PhD, egyetemi docens

A tárgy célja:

A kurzus áttekinti a peremhelyzetű csoportok jellemzőit és helyzetét a hazai munkaerőpiacon, a kisebbségek és a női munkavállalók, az integrálásra/reintegrálásra váró csoportok sajátosságait. Az alkalmazott eszközrendszeren belül a kurzus kiemelten kezeli az emberi erőforrások fejlesztésének lehetőségeit.

A tárgy témái:

Magyarország demográfiai helyzete, trendjei

A magyar munkaerőpiac, a foglalkoztatottak helyzete, ebben a peremhelyzetnek tekintett állapotok vizsgálata

A globális folyamatok és a „nemzeti peremhelyzetek”

A peremhelyzet gazdasági és társadalmi okai, következményei általában és speciálisan (országrészek, városok, népesség)

A migráció és következményei a peremhelyzetiség kialakulásában

Peremhelyzetiség szociális vonatkozásai a kistérségekben és a nagyvárosokban

Peremhelyzet és reintegrációs stratégia (a peremhelyzetbe szorult rétegek és személyek vizsgálata, lehetséges kiutak)

Fogyatékosok sajátos munkaerőpiaci helyzete és ennek feloldási lehetőségei

Az esélyegyenlőség elvének és gyakorlatának érvényesítése

Családbarát munkahelyek, mint a peremhelyzet felszámolásának gyakorlati helyei (intézeti kutatások)

Szakirodalom:

Babusik Ferenc – Adler Judit: Romákat foglalkoztató vállalkozások. In: Foglalkoztatást elősegítő munkaügyi kutatások / szerk. Pongrácz László. - Bp. - OFA, 2002. - p. 246-253. - (OFA kutatási évkönyv; 2.)

Balcsók István: Sokasodó gondok - szerény lehetőségek az északkeleti határ mente munkaerőpiacán. In: A határmentiség kérdőjelei az Északkelet-Alföldön / [szerk. Baranyi Béla]. – Pécs.: MTA RKK, 2001. - p. 170-215.

Baranyi Béla: A „periféria perifériáján” - egy kérdőíves vizsgálat eredményei és tanulságai az Északkelet-Alföld határmenti területein. In: A határmentiség kérdőjelei az Északkelet-Alföldön / [szerk. Baranyi Béla] – Pécs : MTA RKK. 2001. - p. 55-86.

Családbarát foglalkoztatás: Modellek Magyarországon: [Konferenciakötet] / szerk. Krisztián Béla és Nemeskéri Zsolt; [Bader Emese et al.]; [közread. a Pécsi Tudományegyetem]. - Pécs: PTE, cop. 2002. - 130 p. – Mandulavirágzás Tudományos Napok (2002) (Szekszárd)

Foglalkoztatást elősegítő munkaügyi kutatások: OFA kutatási évkönyv 1. / szerk. Pongrácz László. - Bp.: OFA, 2001. - 268 p.

Foglalkoztatást elősegítő munkaügyi kutatások: OFA kutatási évkönyv 2. / szerk. Pongrácz László. - Bp. : OFA, 2002. - 308 p.

Frey Mária: A munkahelyi és családi-háztartási kötelezettségek összehangolása, mint a munkahelyteremtés pótlólagos forrása. In: Népesedés és népességgazdaság / szerk. Cseh-Szombathy László, Tóth Pál Péter. - Bp.: Századvég, 2001. - p. 172-191.

Frey Mária: Nők és férfiak a munkaerőpiacon. In: Szerepváltozások / szerk. Nagy Ildikó, Pongrácz Tiborné, Tóth István György; [Bukodi Erzsébet et al.] - Bp. : Társi [etc.], 2002. - p. 9-29.

Újra munkában! : Európai uniós munkaerő-piaci reintegrációs programok és tapasztalataik / [összeáll. és szerk. Borbély Szilvia]. - Bp.: MSZEIB, 2002. - 150 p.

A nem-formális képzések hatékonyságvizsgálata

A tárgy előadója: Nemeskéri Zsolt, PhD, egyetemi docens

A tárgy célja:

A gazdasági és társadalmi igények következtében átalakuló oktatási, képzési rendszerben nő a nem-formális képzések aránya. E folyamatot részben objektív, részben szubjektív szempontok befolyásolják. A nem-formális képzéseket több oldalról elemezhetjük annak érdekében, hogy a hatékonyság tényleges voltát megállapítsuk. A kurzus során az emberi erőforrással kapcsolatos tudományok szélesebb rendszerére támaszkodunk, azonban az elemzésekben a közgazdasági megközelítés kap kiemelt szerepet.

A tárgy témái:

Az emberi tőke, a tőkeallokáció és allokációs formák

Az emberi tőke és a gazdasági fejlődés viszonyrendszere. Közgazdasági modellezés

Ember a szervezetben, oktatás és képzés (általános és szakmai képzések). Képzés vagy fejlesztés?

A nem-formális képzések andragógiai megközelítése. Motiváció és hatékonyság

A nem-formális képzések rendszere. A résztvevői és megrendelői szándékok vizsgálata. Képzési hatékonyság és tudásmenedzsment

A nem-formális képzések hatékonysága és az oktatás tervezése. A képzési célok meghatározása

A nem-formális képzések költségeinek vizsgálata. Összehasonlító költségelemzés és input-analízis

A tudás-, a készség-, az attitűd- és a teljesítményváltozás mérése, ezek kapcsolatrendszere

A nem-formális képzések hatásvizsgálatának elméleti és gyakorlati modelljei

Hatásvizsgálat a gyakorlatban. Egyéni kutatások

Szakirodalom:

A „kiegyenlített értékmérő technika”, a Balanced Scorecard (BSC) alkalmazása a képzési folyamatokban / Krisztián Béla. = Tudásmenedzsment, 4. (2003.) 2. - 35-38. p.

Becker, Brian E. – Huselid, Mark A. – Ulrich, Dave: The HR Scorecard. Harvard Business School Press. 2001.

Fitz-Enz, Jac: How to Measure HRM. 3rd ed. McGraw-Hill. 2001.

Fitz-Enz, Jac: The ROI of Human Capital. Amacom. 2000.

Gyökér Irén: Humánerőforrás-menedzsment. MK. Bp. 1999. 180-186. oldal

Nemeskéri Zsolt –Végyvári Borisz: Financial Implications of Developing and Managing Human Resources. Az Izsevszki Állami Műszaki Egyetemen tartott kurzus anyaga. Pécs, 2002.

Nemeskéri Zsolt: A régiók fejlődése és konvergenciája Kínában. PTE, 2003.

Phillips, Jack J.: A képzési célú befektetések nyeresége. A tudáshatékonyság fejlesztésének valódi haszna. BOI. Bp. 2000.

A tömegkommunikáció és a média szerepe a szocializáció és a társadalmi identitás alakulásában

A tárgy előadója: Agárdi Péter, CSc, egyetemi tanár

A tárgy célja:

Korunkban szinte minden – korántsem csupán a társadalmi nyilvánosság – mediatiszálódik; e jelenség szociálpszichológiai és életmód-alakító szempontból egyaránt megrendítő tanulságokkal jár. Az alapvetően szemináriumi jellegű, otthoni munkát és együttes aktivitást igénylő kurzus áttekintést ad az egyre bonyolultabbá váló médiarendszerről.

A tárgy témái

A mai médiarendszer jogi, szervezeti, gazdasági, társadalompolitikai keretei; művelődésszociológiai dimenziói. Médiapolitikai viták külföldön és itthon

A tömegkommunikáció működésének és hatásának pszichológiai és neveléseméleti alapjai. Az ún. kultivációs elemzés

Időszerű vitatémák I.: az ún. valóság-show-k valósága

Időszerű vitatémák II.: média és erőszak, különösen a gyermekkorban

Időszerű vitatémák III.: a szappanoperák világképe és életminta-szerepe

Időszerű vitatémák IV.: a média mint „politikacsinálás”; különös tekintettel az elmúlt 5 év tapasztalatai alapján

A reklám mint fogyasztási „kényszer” és mint ízlésformáló „műsor”

Média, nyilvánosság, politikai kultúra és közvélemény-formálás

Média és tömegkultúra; média és magas művészet; infotainment és tabloidizáció

Kollektív identitás és média. Globalizáció és nemzeti tudat a tömegkommunikáció tükrében és hatásmechanizmusában

Szakirodalom

Az 1996. évi I. törvény a rádiózásról és televíziózásról [médiatörvény] – folyamatos módosításokkal. =Magyar Közlöny 1996. 3. sz., január 15. Hatályos szövege elérhető a különböző jogszabályi CD-ken, pl.: www.ortt.hu vagy www.complex.hu. – Új koncepció a médiatörvényre: *Gálik Mihály–Horvát János–Szente Péter*: Szakértői vitaanyag egy új médiatörvény koncepciójához. Bp., 2003. Elérhető: www.kancellaria.gov.hu/media_vitaanyag. – Vita egy új médiatörvény-koncepcióról. *Szente Péter, Agárdi Péter, Bayer Judit, Cseh Gabriella, Gellért Kis Gábor, Haraszi Miklós, Molnár Péter, Nahlik Gábor, Szalai Annamária, Szekfű András* írásai. =Médiakutató 2003. tél, IV. évf. 4. sz. 97-140. p. – *Szente Péter*: Válasz. Vita egy új médiatörvény-koncepcióról. Médiakutató 2004. tavasz, V. évf. 1. sz. 115-125. p.

Agárdi Péter: Kultúra és média a magyar ezredfordulón. Pécs, PTE TTK FEEFI, 2002. [Kapható a FEEFI jegyzetboltjában, a Szántó Kovács János utcai épület földszintjén.]

Aronson–Pratkanis: A rábeszélőgépj. [A reklámról.] Bp., Ab Ovo Kiadó, 1996. – *Ogilvy, David*: A reklámról. Bp., Park Kiadó, 1997., 2001⁴. – *Toscani, Olivero*: Reklám, te mosolygó hullá. [A Benneton fotósa, designere volt.] Bp., Park Kiadó, 1999.

Bajomi-Lázár Péter: Sajtó, szabadság. Médiapolitikai alternatívák. [Tanulmányok, cikkek.] Székesfehérvár, Kodolányi János Főiskola, 2004.

Bernáth Gábor: Hozott anyagból. A magyar média romaképe. =Beszélő 2003. 6. sz. 37-48. p.; *Petőcz György*: Rádiócé. =Élet és Irodalom 2003. június 27. 3-4. p. – *György Péter*: C mint Roma – a Rádió C. =Élet és Irodalom 2004. március 26. 7. p.

Bourdieu, Pierre: Előadások a televízióról. Bp., Osiris Kiadó, 2001.

Császi Lajos: Tévéerőszak és morális pánik. Bp., Új Mandátum Könyvkiadó, 2003.

Császi Lajos: A média tabloidizációja és a nyilvánosság átalakulása. =Politikatudományi Szemle 2003. 2. sz. 157-179. p.

Enyedi Nagy Mihály–Polyák Gábor–Dr. Sarkady Ildikó (szerk.): Magyarország média-könyve 2002. Bp. ENAMIKÉ, 2002. I-II. kötet.

Enyedi Nagy Mihály–Polyák Gábor–Dr. Sarkady Ildikó (szerk.): Magyarország média-könyve 2003. Bp. ENAMIKÉ, 2003. I-II. kötet.

Frydman, Marcel: Televízió és agresszió. Bp. 1999. Pont Kiadó.– *Kósa Éva – Vajda Zsuzsanna*: Szemben a képernyővel. [A televízió pszichológiai szemmel.] Bp., Eötvös József Kiadó, 1998. – *Ranschburg Jenő*: Agresszió a gyermekekben – agresszió a képernyőn. =Élet és Irodalom 2000. december 8. 11. l. – *Szilády Szilvia–Baranyai Eszter*: A kiskorúak védelme és a televízió. Általános iskolások szülei a kiskorúakra ártalmas televíziós tartalmakról. =Médiakutató 8. sz., 2002 ősz 115-129. p.

Gálik Mihály: Médiagazdaság-tan. Bp. 1997., 2000²., Aula K.

Gerbner, George: A média rejtett üzenete. Válogatott tanulmányok. Bp., Osiris K.—MTA-ELTE Kommunikációelméleti Kutatócsoport, 2000.

György Péter: A digitális éden. Bp., 1998. Magvető Könyvkiadó.

György Péter: Memex. A könyvbe zárt tudás a 21. században. Bp., Magvető, 2002.

Ifj. Csákvári József - Malinák Judit: Média-galaxis. A tömegkommunikáció nyelve és társadalmi kérdései. Tankönyv. Bp., 1998. Szimbiózis.

Móricz Éva: Reklámpszichológia. Bp., BKE, 1999. – *Salánki Ágnes (szerk.)*: A reklámról – ma – Magyarországon. Bp., Eötvös József Könyvkiadó, 2001. – Lásd még a többi téma szakirodalmát is.

Price, Monroe E.: A televízió, a nyilvános szféra és a nemzeti identitás. Bp.1998. Magvető Kiadó.

Sükösd Miklós: Kommunikációs deficit Magyarország európai uniós csatlakozásának médiabemutatásában. =Médiakutató 2003. tél, IV. évf. 4. sz. 73-83. p.

Szigeti Péter: Big Brothel. Valóságshow, pornográfia és tartalomszabályozás a konvergencia korában. – *Zsolt Péter*: A „Big Brother” szociálpszichológiája; *Jenei Ágnes*: Több mint kukkolás. Interjú Buda Béla pszichiáterrel a valóságshow-król. =Médiakutató 9. sz. 2002. tél, 7-36. p. – *Radnóti Sándor*: A valóságműsorok tétje. =Magyar Narancs 2002. dec. 19. 56-57. p. – *Csepeli György*: Az én mediatiszálása. =Kritika 2003. 2. sz. 12-14. p. – Médiaavulóság. *Tardos Róbert, Tamás Pál, Sükösd Miklós, Réz András* és mások előadásai az MTA Szociológiai Kutatóintézete és a Magyar Iparművészeti Egyetem 2002. december 10-i konferenciáján. =KÉK Kultúra és Közösség 2003. 1. sz. 5-70. p.

Terestyéni Tamás (szerk.): Médiakritika. Tanulmányok a média kritikai megközelítések témaköréből. Bp. 1997.

Terestyéni Tamás (szerk.): Magyarországi médiumok a közvélemény tükrében. Bp., ORTT, 2002. 12. 21.

Terestyéni Tamás: Vizsgálat a „Vasárnapi Újság” című rádióműsorról. =Médiakutató 2003. tavasz, 4. évf. 1. sz. 61-84. p.

Tóth Krisztina: Szituációs komédia – egy sajátos televíziós műfaj és magyar változatai. =Tudásmenedzsment 1. sz. (2000. április) 80-94. p. – *Antalóczy Tímea*: A szappanoperák genezise és analízise. =Médiakutató 3. és 4. sz. (2001. nyár és ősz)– *Soós Zsuzsanna*: Hogyan főzzünk szappanoperát? =Médiakutató 2003. tél, IV. évf. 4. sz. 141-155. p.

Z. Karvalics László: Információ, társadalom, történelem. Válogatott írások. Bp., Typotex Kiadó, 2003.

A szocializáció kommunikációs faktorai

A tárgy előadója: Vassné Forintos Klára CSc, egyetemi docens

A kurzus célja:

A kommunikáció értelmezése, mint az emberi üzenetek szabályozott cseréje, az interakció egyik fajtája (információáramlás, információcsere, üzenetváltás). A kommunikatív kompetencia fejlesztése, kommunikációs képességek, jártasságok az aktív figyelésben, ön-kifejezésben, konfliktuskezelésben.

A tárgy témái:

Bevezetés: A kommunikatív jelenség, a kommunikáció fogalma, modelljei, fő fajtái, a kultúra és a kommunikáció kapcsolata

Személyközi kommunikáció. Szemiotikai alapfogalmak. A nyelvi kommunikáció elemei. Jel, jelentés, jelrendszer. Nyelvi szocializáció

A nem szóbeli (nonverbális) kommunikáció szintjei (testbeszéd, térérzékelés, velünk született és tanult formák)

A metanyelv funkciója a kommunikációban

Csoportkommunikáció, nyilvánosság és társadalmi események kommunikációja

A tömegkommunikáció szinterei, funkciói

A média hatása az interperszonális kapcsolatokra

A reklám mint kommunikációs tényező

Kommunikációs készségek, képességek. A meggyőző kommunikáció módszerei

Konfliktuskezelés, a hatásos beszéd verbális és nonverbális eszközei

A hatékony tárgyalás elemei, tárgyalási módszerek és stratégiák, az értekezletek kommunikációja

Viselkedéskultúra, a protokoll kommunikációs elemei (megjelenés, stílus, első benyomás stb.)

Szakirodalom:

Angelusz Róbert: Kommunikáló társadalom. Gondolat, Budapest, 1983.

Bolton, Robert: A kommunikáció művészete. Cascade Kiadó, Budapest, 1987.

Buda Béla: A közvetlen emberi kommunikáció szabályszerűségei. Tömegkommunikációs Kutatóközpont, Budapest, 1988.

Cohen, Herb: Bármit meg tud tárgyalni. Bagolyvár, Budapest, 1993.

Forgács József: A társas érintkezés pszichológiája. Gondolat, Budapest, 1994.

Hall, E. T.: Rejtett dimenziók. Gondolat, Bp. 1975.

Horányi Özséb (szerk.): Kommunikáció I-II. Közgazdasági és Jogi Kiadó, Bp., 1977.

Milo O., Frank: Hogyan érveljünk röviden és hatásosan. Bagolyvár, Budapest, 1994.

Pease, Allan: Testbeszéd. Park Kiadó, Budapest, 1992.

Pléh Csaba - Terestyéni Tamás: Beszédaktus - kommunikáció - interakció. Tömegkommunikációs Kutatóközpont, Budapest, 1979.

Zrinszky László: A kommunikáció I. JPTE Pécs, 1994.

Magyarország kulturális földrajza

A tárgy előadója: Tóth József, DSc, egyetemi tanár

A tárgy célja:

A kurzus a kultúra alrendszerei közül a társadalmi alrendszer hazai sajátosságait mutatja be, különös tekintettel a tudáselsajátítás, a tanítás-tanulás területi jellemzőire, a képzettség különböző megjelenési formáira (nyelvtudás, szakirányú képzettség), az egyes társadalmi csoportok iskolázottságában és képzettségében mutatkozó különbségekre.

A tárgy témái:

A földrajztudomány tárgya, helye a tudományok rendszerében, belső tagozódása

A kulturális földrajz helye a földrajztudomány rendszerében

A tudás és a tér, a történeti és a földrajzi szemlélet szükségszerű egysége

A migrációs és a mobilitás kulturális hatásai

Az urbanizációs folyamat kulturális sajátosságai, eredményei

Kulturális infrastruktúra

Az analfabétizmus és az iskolázottság területi képe Magyarországon

A népesség nyelvismereti képe

A tudományos élet területi sajátosságai

A környező országok magyarságának területi--kulturális jellemzői

Szakirodalom:

Trócsányi A. – Tóth J. 2002: A magyarság kulturális földrajza II. Pro Pannonia Kiadó, Pécs. 355 p.

Tóth J. 2001: A társadalomföldrajz alapjai. In: Tóth J. (szerk): Általános társadalomföldrajz I. Dialóg Campus Kiadó, Budapest–Pécs. pp 15-21.

Trócsányi A. 1997: A népesség nyelvismeretei képe Magyarországon. In.: Vuics T. (szerk): Válogatott tanulmányok Magyarországi társadalomföldrajzából. JPTE TTK Pécs, pp 83-115.

Trócsányi A. - Nagy Á. 2000: Magyarország iskolázottsági térképe. In: Godó N. - Tóth J. (szerk): Földrajzi tanulmányok a pécsi doktoriskolából II. PTE FI Pécs, pp 123-156.

Terestényi T. 2000: Az idegennyelv-tudás alakulása Magyarországon a kilencvenes években. *Educatio* 2000/4. pp. 651-667.

Cséfalvay Z. 1994: A modern társadalomföldrajz kézikönyve. IKVA Könyvkiadó Kft. Budapest. 366 p.

Percel Gy. 2003: Magyarország társadalmi-gazdasági földrajza. ELTE Eötvös Kiadó, Budapest. 633 p.

Tárgyi környezet és életminőség

A tárgy előadója: Husz Mária, CSc, egyetemi docens

A tárgy célja:

A környezet és a mindenkori emberi–társadalmi életfunkciók dinamikus rendszert alkotnak. Az anyag, a szerkezet, a funkció, a forma, a kor, a hely, az életmód és az alkotó ember összefüggésrendszerében meghatározó a hagyományok szerepe, valamint az életminőség szociológiai dimenziói. A kurzus célja szociológiai és esztétikai vetületben megvilágítani a kulturális szükségleteknek az életminőséggel és a tárgyi környezettel kapcsolatos kölcsönhatásait.

A tárgy témái:

Az emberi környezet. Forma és tartalom a művi környezetben

Az esztétikai tárgy mint kulturális entitás

A tárgyforma mint esztétikum. Az életminőség esztétikai faktorai

Környezet- és tárgyegyüttesek, anyag – szerkezet – funkció – forma az építészeti környezetben. A környezeti harmónia

Divatszociológiai aspektusok, az életminőség esztétikai faktorai, ízléspreferenciák, életstílus-csoportok

A művészi ipartól az ipari művészetig. A szecesszió és a Bauhaus hagyománya

Formatervezés, design, styling ma. Környezetkultúra, tárgykultúra, iparművészeti műfajok: belsőépítészet, bútorok, lakberendezés, étkezés, öltözködés, ékszerek, textil, bőr, fém, kerámia, porcelán, üveg, fotó

A vizuális kultúra fejlesztése, ízlésformálás. Iparművészet a nyomtatott médiában

A képzőművészetek és a szépművészetek szintézise korunk emberi környezetében

Alternatív térrendezések és tárgyi környezet-filozófiák (feng shui)

Szakirodalom:

Andics J.-Kéri Zs.: *Életstílus-csoportok*. In: Cseh G.-Enyedi Nagy M.-Soltészky (szerk.): Médiakönyv, ENAMIKÉ, Bp. 1998.

Bálványos Huba: *Esztétikai művészeti ismeretek, nevelés*. Bp., Balassi Kiadó, 1998.

Bendzsel Miklós, Dr.: *A Magyar Formatervezési Tanács megalakítása*. <http://www.hpo.hu>

Bourdieu, Pierre: *Alapelvek a kulturális alkotások szociológiájához*. In: Wessely Anna (szerk): *A kultúra szociológiája*, Budapest, Osiris, 1998. p. 174-186.

Braun-Feldweg, Wilhelm: *Ipar és forma*. Corvina, 1978.

De Morant, Henry: *Az iparművészet története*. Bp., Corvina, 1976.

Ernyey Gyula: *Tárgyvilágunk*. Bp.–Pécs, Dialóg Campus Kiadó, 1998.

Fiel, Charlotte és Peter: *Design a XX. században*. Bp., Ikon Kiadó, 2002.

Husz Mária: *Az élményképesség, a megítélőképesség és az értékválasztás mint habitus, mint kulturális tőke*. In: Czirják József, Földesi Tamás és mások (szerk.): *A tünékeny moralitás*. Kaposvári Egyetem, CSVM Ped. Főisk. Kar, Kaposvár, 2002.

Klanciczay Gábor – S. Nagy Katalin: *Divatszociológia*. Bp., Tömegk. KK. 1982.

Maquet, Jacques: *Az esztétikai tapasztalat*. Bp., Csokonai Kiadó, 2003.

Merényi György: *Tárgykultúra, környezetkultúra*. Bp., Nemzeti Tankönyvkiadó, 1998.

Petz György (sorozatszerk): *A művészet története. A legújabb irányzatok*. Bp., Magyar Könyvklub, 2001.

Pogány Frigyes: *A szép emberi környezet*. Bp., Gondolat, 1976.

S. Nagy Katalin: *Lakberendezési szokások*. Bp., Magvető, 1987.

Utasi Ágnes: *Középosztályi életformák és életstílusok reprodukciója és új elemei*. In: Róbert P.-Sági M.-Utasi Á.-Kovács I.: *A középosztályok nyomában*, MTA, 1995, Bp.

Vadas József: *A forma tartalma*. Bp., Kossuth, 1981.

Vadas József: *A Művészi Ipartól az Ipari Művészetig*. Bp., Corvina, 1979.

A műalkotás mint a kollektív reprezentáció része

A tárgy előadója: P. Szűcs Julianna CSc, egyetemi tanár

A tárgy célja:

A kurzus áttekinti a közösségi szimbólumalkotás múlt- és jelenlegi formációit, valamint az uralmi viszonyokat tükröző vizuális törekvéseket. Segít eligazítani a tekintélyelvű versus demokratikus szimbolizáció típusai között. Rávilágít a diktatórikus, az autoritárius és liberális művészeti megközelítés lényegi különbségeire.

A tárgy témái:

A szekularizált hatalom korai jelvényei. (A bonapartista reprezentáció)

Az állami legitimitás. (A Habsburg és a Hohenzollern-modell)

Az osztrák-magyar kiegyezés reprezentációja (A millennium)

A háború, mint vizuális toposz (A világháborúk jelképei)

A proletárdiktatúra vonzásai és választásai (A proletkulttól a szocreálig)

A totalitarizmus puha formája (Az olasz modell)

A totalitarizmus kemény formája (A német modell)

A tekintélyelvű jobboldali rendszer reprezentációja (A Horthy-modell)

A tekintélyelvű baloldali rendszer reprezentációja (A Kádár-modell)

Kísérletek napjainkban tekintélyelvű reprezentációra. (A Szent István-kultusz)

Szakirodalom

Paul Ricoeur: *La Mémoire, l'Histoire et l'Oubli*. Seuil, 2000.

Werner Hoffmann: *A földi Paradicsom*. Corvina, 1978.

Aranyérmek, ezüstkoszorúk (Szerk: Sinkó Katalin) Magyar Nemzeti Galéria, 1988.

Kovács Ákos: *A Feszty-kép Sík*, 1995.

Gyáni Gábor: *Emlékezés, emlékezet és a történelem elbeszélése*. Napvilág, 2000.

Kovalovszky Márta: *Emlékművek*. Corvina, 1978.

Enrico Crispolti: *L'Arte del fascismo*. Rizzoli, 1974.

Igor Golomstock: *Totalitarian Art*. Thames and Hudson, 1995.

Kunst und Diktatur I.II. Künstlerhaus, 1992.

A sztálinizmus katonái. (Szerk: György Péter, Turay Hedvig) Corvina, 1992.

Boros Géza: Emlék/mű. Művészet – Köztér – Vizualitás a rendszerváltástól a Millenniumig. Balasso, 2001.

Sporttudományi program

A fizikai aktivitás szerepe az emberi erőforrás fejlesztésében

A programspecifikus kötelező alapkursusok tartalma

Mozgástani alapismeretek

A tárgy előadója: Ángyán Lajos, DSc, egyetemi tanár

A tárgy célja:

A kurzus célja az emberi mozgásokra vonatkozó ismeretanyag összefoglalása. Ennek keretében foglalkozik a mozgások kinematikájával és kinetikájával, tárgyalja a mozgásszabályozást az emberi szervezetben, ismerteti a mozgások kedvező élettani hatásait és felhívja a figyelmet a rosszul végzett testedzés káros következményeire. Összefoglalja a legfontosabb testedzési módszerek elvi és gyakorlati alapjait.

A tárgy témái:

Előadások:

1. A mozgástan tárgya
2. Az emberi szervezet mechanikai mozgásai. A mozgásszervek mozgástani leírása
3. Az emberi mozgások kinematikája
4. Az emberi mozgások kinetikája
5. Mozgásszabályozás. Mozgástanulás. Motoros viselkedés
6. Az izomtónus mechanizmusa; normális és kóros változásai
7. A testtartás. Egyensúlyérzékelés. Mozgásbetegség
8. Mozgásminták. (Testtartás, járás, ülés, fekvés, ugrás, megállás, írás, beszéd.)
9. A rendszeres testedzés cardiorespiratorikus hatásai
10. A rendszeres testedzés neurohumorális hatásai
11. A mozgások energetikája
12. Edzéstípusok—edzésparaméterek
13. Egészségközpontú és teljesítményközpontú testedzés. A preventív testedzés alapelvei

Gyakorlatok:

1. A mozgástani vizsgálatok célja és feltételei
2. Szomatometria; testméretek, testösszetétel. A testtömeg vizsgálata és értékelése
3. A test szimmetriájának vizsgálata
4. Az izomtónus, a hajlékonyság, az ízületi mozgásterjedelem vizsgálata
5. Az izomerő vizsgálata
6. EMG. H-reflex. Testedzési gyakorlatok
7. A mozgáskoordináció vizsgálata
8. Az állásbiztonság vizsgálata
9. A járás vizsgálata
10. Teljesítményvizsgálatok. A fáradás vizsgálata
11. A munkavégzés okozta keringésváltozások vizsgálata
12. A munkavégzés okozta légzésváltozások vizsgálata
13. A mozgások idegi szabályozásának vizsgálata. Reakcióidő
14. Összetett értékek és mutatók kiszámítása

Szakirodalom:

Ángyán Lajos: Sportélettani vizsgálatok. MOTIO, Pécs, 1995.

Ángyán Lajos: Mozgástani fogalomtár. MOTIO, Pécs, 2000.

Enoka, R. M.: Neuromechanical Basis of Kinesiology. Human Kinetics, Leeds, 1994.

Hoffman S. J. and Harris J. C.: Introduction to Kinesiology. Human Kinetics, Leeds, 2000.

Wilmore J. H. and Costill D. L.: Physiology of Sport and Exercise. Human Kinetics, Leeds, 1994.

Ángyán Lajos: Az emberi test mozgástana. (Kiadás alatt)

Sportélettani és sportegészségtani közlemények értelmezése és hasznosítása

A tárgy előadója: Wilhelm Márta, PhD, egyetemi docens

A tárgy célja:

A PhD képzés lényegéből adódik, hogy a hallgatók felkészítésében fontos szerepet kell kapnia az új tudományos eredmények ismeretének, s értelmezési készségének. A magyar oktatási rendszer egyik hátránya, hogy a hallgató a kész tankönyveken kívül egyéb források felkutatására, alkalmazására nincs rászorulva. Ily módon már a PhD tanulmányok megkezdésekor nagyon fontos, hogy a hallgatók megismerjék a tudományos folyóiratokat, az őket szorosán érintő témák szaksajtóját, azok profilját. Készség szinten olvassanak idegen nyelvű szakirodalmat, a tudományos dolgozatokat értsék, értelmezésük mellett hasznosítani is tudják az abban foglaltakat. Ennek érdekében az oktató kerekasztal kurzust kíván bevezetni, melynek keretében először egyes kiválasztott közleményeket együttesen olvasnak el a hallgatók, később pedig az általuk kiválasztott témákban beszámoló jelleggel ismertetnek új tudományos közleményeket, s értelmezik azokat. Így mind tudománytudomány, mind értelmezési kérdésekben eredményes diszkussziókra kerülhetne sor. Ha a kurzuson megfelelő számú hallgató vesz részt, lehetőség nyílik a tudományos munka alapját képező team munka megszervezésére is.

A tárgy témái:

Bármely sporttudományban aktuális téma, elsősorban a kurzuson részt vevő hallgatók érdeklődési körének megfelelően.

Szakirodalom:

Idegen nyelvű szakfolyóiratok:

Science

Nature

Taking Sport Seriously

Track and Field

Exercise Physiology

Immunology

Applied Physiology

Adapted Physical Education

Az egyéni felkészülés keretében a hallgatók magyar nyelvű szakfolyóiratokból is kapnak érdekes közleményeket a hazai szakirodalom megismerése érdekében.

A személyes képzést szolgáló kurzusok tartalma

A rendszeres testedzés élettani hatásai

A tárgy előadója: Ángyán Lajos, DSc, egyetemi tanár

A tárgy célja:

A rendszeres testedzés kedvező élettani hatásainak a bemutatása. A helyesen végzett testedzés követelményeinek részletes tárgyalásával a testedzés kedvezőtlen vagy káros következményeinek a megelőzése.

A tárgy témái:

1. A sportélettan tárgya

2. A munkavégzés neuromuscularis alapjai. Neurohumorális szabályozás

3. A fizikai munka energetikája. Energiaszükséglet

4. Munkavégzés hatása a vérkeringésre
5. A munkavégzés hatása a légzésre
6. Sport és stressz. Immunológiai változások a sportoló szervezetben
7. Az edzés típusai, paraméterei és élettani hatásai
8. A fizikai teljesítőképességet befolyásoló tényezők
9. A helyesen végzett testedzés követelményei
10. A sportélettani vizsgálatok alapelvei

Szakirodalom:

Dr. Ángyán Lajos: Sportélettani vizsgálatok, MOTIO, Pécs, 1995.

Dr. Ángyán Lajos és Dr. Ángyán Zoltán: Az artériás vérnyomás; 100 kérdés és felelet. MOTIO, Pécs, 1999.

Dr. Ángyán Lajos: Mozgástani fogalomtár. MOTIO, Pécs, 2000.

Dr. Ángyán Lajos: Élettani tanulmányok. MOTIO, Pécs, 2001.

Wilmore J. H. & Costill D. L.: Physiology of Sport and Exercise. Human Kinetics, Leeds, 1994.

Pszichobiológiai alkalmazkodás a sportban

A tárgy előadója: Rúzsás Csilla, PhD, egyetemi docens

A tárgy célja:

Az utóbbi évtizedek felismerése, hogy az agyi neurotransmitterek és neurohumorális mechanizmusok fontos szerepet játszanak a pszichoszociális alkalmazkodásban is. Ezek a reakciók a szervezet immunrendszeri védekezését is módosítják. E felismerések alapján az egyén nem vizsgálható kizárólag szomatikus vagy pszichés dimenzióban, inkább integratív szemléletű megközelítésben. A kurzus tematikája e szemlélet szerint mutatja be a különböző életszakaszokban a testi és lelki egészség fenntartásában szerepet játszó mozgásélmény és sportteljesítmény fejlesztő hatását, pszichoszomatikus és társadalmi összefüggésekben.

A tárgy témái:

Egészség és fejlődés követéses vizsgálatok tükrében

Pszichés és hormonális adaptációs mechanizmusok a sportban

Környezeti terhelésekre adott adaptációs reakciók és a sportteljesítmény

Szteroid hormonok és szexuális differenciálódás

Testséma és szexuális identitás az élet különböző szakaszaiban

Kronobiológiai szabályozás a különböző életkorokban és változása terhelés hatására

Időzóna betegség és jelentősége sportolóknak

A mozgás terápiás hatása a különböző korosztályok életében

A mozgás, mint a non-verbális kommunikáció fejlesztésének eszköze

Mozgásterápiák az egyéni és csoportos fejlesztési programokban

A mozgásélmény pszichoszociális szerepe az élet különböző szakaszaiban

Szakirodalom:

Guimon J.: The body in psychotherapy. Basel, Karger, 1996.

Wortman C., Loftus E.: Psychology. McGraw-Hill, New York, 1992.

Bernard M.: Der menschliche Körper und seine gesellschaftliche Bedeutung. Bad, Homburg, 1980.

Argyle M.: Bodily communication. – International University Press, N. Y. 1975.

Allport G., Vernon P. E.: Studies in expressive movements. McMillan, N.Y. 1933.

Az immunrendszer adaptációs változásai

A tárgy előadója: Wilhelm Márta, PhD, egyetemi docens

A tárgy célja:

Sportolás hatására drámai változások indulnak meg a neuro-transzmisszió és a hormonrendszer működésében, melyek a szervezet alkalmazkodására irányulnak. A hormonszintek emelkedése és a neuronális impulzusok gyakoribbá válása miatt az immunrendszer sejtjei számtalan pozitív vagy negatív visszacsatolási szignált kapnak. Ennek következtében az immunrendszer olyan „készenléti” állapotba kerül, amely a további fiziológiai terhek elviselése érdekében rendkívül fontos az egyén számára. Gyakran előfordul azonban, hogy védekezés helyett saját magát támadja meg a szervezet, s ebben az esetben az érintett személy akár sporttevékenysége feladására is kényszerülhet. A kurzus célja, hogy ezekkel az élettani folyamatokkal, az érintett sejtípusokkal, s a lehetséges megelőzéssel ismertesse meg a hallgatókat.

A tárgy témái:

1. Az immunrendszer működési sajátosságai
2. Az immunsejtek számának és funkcióinak változása a sportolás hatására
3. A stressz fogalma, értelmezése, stressz és egészség
4. A stressz-válasz élettana
5. A stressz és a kardiovaszkuláris megbetegedések
6. Sportolás és asztma
7. Allergiás reakciók kialakulása a sport hatására
8. Szteroidok és az immunrendszer kölcsönhatásai
9. A reprodukció és az immunrendszer
10. A stresszfehérjék szerepe a szervezetben
11. Stressz és apoptózis
12. A témához kapcsolódó legújabb tudományos eredmények ismertetése és értékelése

Szakirodalom:

Fonyó Attila: Az orvosi élettan tankönyve. Medicina Kiadó, 1999.
 Sporttudományos füzetek, (PAB), Motio, 1997.
 Carlson, N.R.: Physiology of Behavior. Allyn and Bacon, USA, 1994.
 Clinical and Experimental Immunology
 Journal of Allergy and Clinical Immunology
 Immunology
 Applied Physiology

Fáradtság szindrómák pszichoszomatikus megközelítésben

A tárgy előadója: Rúzsás Csilla, PhD, egyetemi docens

A tárgy célja:

Az ember testi és lelki egészségének integratív szemlélete alapján a fáradtság okait a testi okok mellett pszichológiai tényezőkben egyaránt kell keresnünk. Egészségpszichológiai megközelítésben a motiváció különleges jelentőségű a fáradtság érzésének kialakulásában, amely a sportolóknál nagy szerepet játszik. A kurzus elemzi a fáradtság szindrómák lelki és szomatikus komponenseit.

A tárgy témái:

- Az emberi test természettudományos, pozitivistá megközelítése
2. A személyiség pszichoszomatikus megközelítése
 3. A pszichoneuroendokrin homeosztázis. A terhelésre adott neurohumorális reakciók
 4. A mozgás és lokomotor ritmusok pszichoneuroendokrin vonatkozásai
 5. A kronobiológiai szabályozást érintő terhelések hatása a teljesítményre
- A fáradtság szomatikus és pszichés komponensei
7. A krónikus fáradtság szindróma egészségpszichológiai értelmezésben

8. Krónikus terhelés és depresszió. A túledzés hatásai
9. A mozgás szomatikus és lélektani hatásai a különböző korosztályok életében
10. Mozgásterápiák alkalmazási területei

Szakirodalom:

Petzgold H.G.: Die neuen Körpertherapien. Junfermann, Paderborn, 1977.
Tunyogi E.: Játék és pszichoterápia. Pannon Könyvkiadó, 1990 .

A sportképességek fejlesztésének sportági tartalmai

A tárgy előadója: Herlicska Károly, PhD, egyetemi docens

A tárgy célja:

A kurzus ismerteti az edzéselmélet és a sportági specifikumok összefüggéseit, a tudományban gyökerező alapjait. A hallgatókat önálló ismeretszerzésre készíti, ezen keresztül megismerve az elméleti és gyakorlati ismeretek közötti összefüggéseket.

A tárgy témái:

A terhelés élettani alapjai
Edzéselvek, a teljesítmény, a terhelés összetevői
Az edzés jellemzői, az edzéstervezés folyamata
Koordinációs és kondicionális képességek fejlesztésének lehetőségei, jellemzői
Az életkornak, edzésekornak és a sportági pszichológiai feltételek figyelembevételének szükségessége a felkészülés különböző szakaszaiban
A technikai, taktikai képzés folyamata
Sportképességek hatása a technikai, taktikai elemek végrehajtására
A különböző típusú terhelések élettani és mozgásszervi változásainak elemzése
Sportképességek fejlesztése a felkészülés különböző szakaszaiban
Versenyzés: az edzés és versenyzés összhangja
A kiválasztás, felkészítés, szakosítás, beválás problematikája
A játék szerepe a mozgástanulásban és a képességfejlesztésben
Távlati, éves edzéstervezés jellemző összetevői, kritériumai
Edzéskontroll, terhelésdiagnosztika

Szakirodalom:

Harsányi L.: Edzéstudomány I-II. Dialóg Campus, Pécs, 2000.
Katics L.: Erőedzés. Pécs, 2001. (magánkiadás)
Rigler E.: Az általános edzéselmélet és módszertan alapjai I-III. Budapest, 1996-2000.
Nádori L.: Sportelmélet és módszertan. JPTE, Pécs, 1995.
Vladimir, N. Platonov.: Der moderne Trainingsaufbau. Münster, 1999.
Martin, D.-Carl, K.-Lehrnetz, K.: Handbuch Trainingslehre. Schorndorf, 1991.
Ángyán Lajos: Sportélettani alapismeretek. Pécs, 1993.
Magyar Edző (módszertani és továbbképző folyóirat)
Magyar Sporttudományi Szemle

A fizikai teljesítőképeség alapjai, fejlesztése és mérése

A tárgy előadója: Herlicska Károly, PhD, egyetemi docens

A tárgy célja:

A teljesítmény komplex jellegű anyagi és/vagy eszmei értéket hordozó mozgásos eredmény, amelyet túlnyomórészt öröklött, kisebb részt a környezeti hatások határoznak meg. Létrejöttéért sok biológiai, pszichológiai, szociális és külső környezeti és tárgyi tényező a felelős. A teljesítmény alakulásában rejlő kompenzációs lehetőség biztosítja, hogy sportáganként illetve versenyszámonként változó mértékben az egyik tényezőben való elmaradást a másokban történő túlteljesítés kiegyenlítheti. A versenysportra jellemző a teljesít-

ményközpontú gondolkodás, -felkészülés, mert itt a teljesítmény értékmérő szerepet játszik. Ha a teljesítmény nem cél, hanem csupán eszköz az edzettség, az erőnlét megítélésben, akkor a testkultúra egyik – az egészségmegőrzés fontos – formájának tekintjük a sportot. A fejlesztés és fejlődés mértékének megállapítása különböző mérési módszerekkel jól nyomon követhető.

A tárgy témái:

A teljesítményt befolyásoló tényezők

Öröklött tulajdonságok és a környezeti tényezők hatása

A terhelés élettani alapjai

A biológiai és edzettségi kor szerepe a felkészítésben

A fejlődésből, éresből eredő teljesítményjavulás, a pszichomotoros képességek javulása

Az edzés okozta teljesítményjavulás

A sportbeli felkészülés alapelvei

A motoros képességek, s azok összefüggései

Pszichológiai és szociális tényezők hatása a teljesítményre

Az edzettség értelmezése, kapcsolata a teljesítménnyel

A mérések általános követelményei és speciális problémái a testnevelés és a sport területén

Adatfeldolgozási módszerek

A tudományos értékelés kritériumai

Szakirodalom:

Ángyán Lajos: Sportélettani alapismeretek Pécs, 1993.

Frenkl R.: Sportélettan. MTE, Budapest, 1999.

Jákó P. (szerk.): A sportorvoslás alapjai. Budapest, 2004.

Mészáros J. (szerk.): A gyermeksport biológiai alapjai. Sport, Budapest, 1990.

Miltényi M.: A sportmozgások anatómiai alapjai I-II. Budapest, 1980.

Harsányi L.: Edzéstudomány I-II. Dialóg Campus, Pécs, 2000.

Nádori L.: Sportelmélet és módszertan. JPTE, Pécs, 1995.

Rigler E.: Az általános edzéselmélet és módszertan alapjai I-III. MTE, Budapest, 1996-2000.

Nagykálldi Cs.: A sport és a testnevelés pszichológiai alapjai. Budapest, 1998.

Fábián Gy.-Zsidegh M.: A testnevelés és sporttudományos kutatások módszertana. MTE, Budapest, 1998.

Nádori L. (szerk.): Sportképességek mérése. Sport, Budapest, 1984.

A sportteljesítmény pedagógiai-pszichológiai komponensei

A tárgy előadója: Vass Miklós, CSc, egyetemi docens

A tárgy célja:

A kurzus célja, hogy a doktori iskola hallgatói megismerkedjenek a sportteljesítmény háttérében álló nevelési folyamattal, és a cselekvés-tanulás, -tanítás sajátos interakcióinak jellemzőivel. A kurzus elsősorban a sportoló viselkedését befolyásoló dinamikus személyiségvonások mibenlétével, fejlesztésének lehetőségeivel foglalkozik. Arra keresi a választ, hogy melyek azok a kompetenciák, amelyek segítségével a sportoló úrrá lehet a teljesítmény elérésében őt akadályozó külső és belső hatásokon.

A tárgy témái:

A sport mint pszichomotoros tevékenység

A sporttevékenység pszichikus szabályozása

A sportági profilok struktúrája

A cselekvés-tanulás és -tanítás folyamata

A mozgáskészség fajtái, tanulásának-tanításának eltérő stratégiái

Integráció és nevelési stílus: a teljesítmény- és a személyiségfejlesztés aspektusai

A viselkedés dinamikai tényezőinek szerepe és fejlesztésük: motivációk -- motiválás

Pszichikus energiák menedzselése: célételezés, stressz-kezelés, mentális edzés

Küzdelem, agresszió és agresszivitás

A sport pedagógiai értéktöbblete: a fair-play elmélete és gyakorlata az edzői munkában

Társas kapcsolatok a csapatsportokban. Szereptanulás, kooperáció és vezetés

Sportolói életút stratégiák

Szakirodalom:

Bábosik I.: Jellemformálás jellemfejlődés. Tankönyvkiadó, Budapest, 1987.

Buda B.: A személyiségfejlődés és a nevelés szociálpszichológiája. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 1995.

Földesiné Szabó Gy.: Magyar olimpikonok önmagukról és a sportról. Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó, Budapest, 1984.

Schmidt R. A.: Mozgáskontroll és mozgástanulás. Budapest, 1996.

Mihály O.: Az emberi minőség esélyei. Okker Kiadó, Budapest, 1999.

A sport szerepe a társadalom és az egyén életében

A tárgy előadója: Vass Miklós, CSc, egyetemi docens

A tárgy célja:

A kurzus célja, hogy átfogó képet nyújtson a sport kialakulásáról, annak folyamatairól a különböző társadalmi korokban. Bemutatja a sport beágyazottságát a társadalom és az egyén életébe. Felvázolja a sporttevékenység legfontosabb immanens jellegzetességeit, az edzés, a versenyzés, a szereplők (edző-versenyző) interakciójának működését, továbbá a konfliktusok indítékait és kezelésük lehetséges módjait.

A tárgy témái:

A sport kezdetei, a sport történeti aspektusa

A sportágak kialakulása és az ókori olimpiák

A modern kori olimpia-mozgalom és a sport intézményeinek kialakulása

Élsport, versenysport, szabadidősport. Az amatőrizmus és a profizmus kérdése a sportban

Az edzés, versenyzés pszichológiája

Az iskolai testnevelés hatásrendszere: cselekvéstanulás és képességfejlesztés

Az egészség és testedzés kapcsolata a nemzetközi trendek tükrében

A mozgás szomatikus és lélektani hatásai. Mozgásterápia

A sport és mozgás szerepe a testséma és az identitás kialakulásában

A sport személyi környezete: sportoló, edző, szurkolók és ezek konfliktusai

Sport és média

Csoport a sportban: csapat, ellenfél, együttműködés, küzdelem és az agresszió jelenségei

Szakirodalom:

Kun L.: Egyetemes testnevelés- és sporttörténet. Sport Kiadó, Budapest, 1984.

Rókusfalvy P.: A sporttevékenység regulációs felfogása. Sport Kiadó, Budapest, 1995.

Vass M.: Sportpedagógia. Kézirat. JPTE Pécs, 1999.

Sport és kultúra. Szerk.: Zbigriew, Panstwowe Wydawnictwo Naukowe, Varsó, 1981.

Strength and Power in Sport. Edited by Komi, P.V. Blackwell. Science, 1996.

Keresztényi J.: Az olimpiák története. Gondolat, Bp., 1976.

Roger Ling: A klasszikus görög világ. Helikon, 1986.

Finley-Pleket: Az olimpiai játékok első ezer éve. Móra Könyvkiadó, 1976.

A testnevelés tantárgypedagógiai aspektusai

A tárgy előadója: Rétsági Erzsébet, CSc, egyetemi docens

A tárgy célja:

Áttekinteni a mozgásos cselekvéstanítás - tanulás hatékonyságát befolyásoló tényezőket. Feltárni az értékteremtés feltételeit és feladatait a tervezőmunka és a motoros tanulásszervezés összefüggéseiben. Ráirányítani a figyelmet a motoros tanulás határfokának javítása szempontjából kiemelt tanulásszervezési és tantárgy-pedagógiai feladatokra.

A tárgy témái:

1. A tartalmi szabályozás fogalma, eszközei és dokumentumai
2. A tanítás-tanulás tervezésének szintjei és rendszere a testnevelés tanításában
3. A mozgásos cselekvéstanulás sajátosságai a különböző iskolafokokon. A mozgásfejlődés életkori jellemzői
4. A mozgásos cselekvéstanítás - tanulás didaktikai sajátosságaiból adódó oktatásmódszertani feladatok
5. Az oktatási stratégiák és alkalmazásuk szempontjai (oktatási célok, életkor, motiválás, differenciálás)
6. A mozgásos játékok és a játékos módszer alkalmazása a mozgásos cselekvéstanítás-tanulás folyamatában
7. A motiválás alapkérdései a mozgásos cselekvéstanulásban. A pozitív énkép
8. A differenciálást és individualizálást megvalósító tanulásszervezési módszerek és eljárások a mozgásos cselekvéstanítás-tanulás folyamatában
9. A pedagógiai kommunikáció jelentősége és formái a mozgásos cselekvésoktatásban
10. A pedagógiai értékelés problematikája a mozgásos cselekvéstanítás-tanulás folyamatában; metodológiai alapok és gyakorlati következtetések

Szakirodalom:

- Báthori B.(1985): A testnevelés elmélete és módszertana. Sport. Budapest.
- Báthory Z.(1997): Iskolák, tanulók, különbségek. Egy differenciális tanításelmélet vázolata. Okker Kiadó, Budapest.
- Biróné Nagy E.(szerk. kiadás alatt): Sportpedagógiai. Kézikönyv a sport pedagógiai kérdéseinek tanulmányozásához. Dialóg- Campus Kiadó, Budapest-Pécs.
- Farmosi I.(1999): Mozsásfejlődés. Dialóg Campus Kiadó, Budapest-Pécs.
- Falus I.(szerk. 1998): Didaktika. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest.
- Günzel, W.(1990): Spiele vermitteln und erleben, verändern und erfinden. Pedagogischen Verlag, Burgbächerlei Schneider Gmb H.
- Hortobágyi K.(1991): Projekt kézikönyv. Altern füzetek 1. IFA, OKI, Budapest.
- Király T.(szerk. 2001): A testneveléstanítás módszertana tanítók részére. Dialóg -Campus Kiadó, Budapest- Pécs.
- Kottmann, L., Schaller, H., Stibbe, G.(1999): Sportpedagogik zwischen Kontinuitat und Innovation. Verlag Karl Hofmann, Schorndorf.
- Makszin I.(2002): A testnevelés elmélete és módszertana. Dialóg -Campus Kiadó, Budapest-Pécs.
- Mészáros J. (szerk. 1990): A gyermeksport biológiai alapjai. Sport, Budapest.
- Rétsági E.(2001): Kézikönyv a testnevelés tanításához (5-8. osztály). Dialóg – Campus Kiadó, Budapest- Pécs.
- Rétsági E. (kiadás alatt): A testnevelés tantárgy-pedagógiája. Dialóg – Campus Kiadó, Budapest- Pécs.
- Riedel, H., Fischer, G.(1986): Methodik und didaktik im Sport. BLV Verlagsgesellschaft München, Wien, Zürich.
- Söll, W.(1998): Sportunterricht - Sport unterrichten. Verlag Karl Hofmann, Schorndorf.

Söll, W., Kern, U.(2000): Alltagsprobleme des Sportunterrichts. Verlag Karl Hofmann, Schorndorf.

Zimmer, R., Cicurs, H.(1997): Psychomotorik. Verlag Karl Hofmann, Schorndorf.

A testnevelés elméleti és gyakorlati kérdései a közoktatásban

A tárgy előadója: Prisztóka Gyöngyvér, CSc, egyetemi docens

A tárgy célja:

A kurzus célja, hogy átfogó és rendszerezett alapismereteket adjon a szomatikus nevelés iskolai környezetben megjelenő formájának legfontosabb alapfogalmairól, társadalmi összefüggéseiről, pedagógiai elveiről, alkalmazási területeiről, cél- és feladatrendszeréről.

A tárgy témái:

A kultúra, testkultúra fogalma, kapcsolata és összefüggései, helye a társadalmak értékrendjében

Testkultúrális értékek, értékviszonyok, a testkultúra oktatása mint érték közvetítő tevékenység

A testkultúra mint az általános műveltség egyik ága. A mozgás-, játék- és sportműveltség értelmezése, funkciói a nevelés folyamatában

A szomatikus nevelés elméleti és gyakorlati kérdései az iskola környezetében, tantárgyi és azon kívüli megjelenési formái

A nevelés, testi nevelés tartalmi kérdései, kapcsolódási pontjai

A testnevelés és a sport fogalomkörének értelmezése az „egészségtudat” kérdéskörében

Az emberi mozgásos teljesítőképesség szerkezeti összetevői, különös tekintettel fejleszthetőségi lehetőségeire a testnevelés oktatásában

A mozgásos cselekvések értelmezése és rendszerezése, mint a testnevelés eszközrendszerének része

Az iskolai testnevelés és sport oktatási folyamata, sajátosságai, fontosabb alapelvei

A szomatikus nevelésre vonatkozó társadalmi és iskolai igények, elvárások megjelenése és változásai a közoktatásban

Szakirodalom:

A testnevelés elmélete és módszertana. Szerk.: Báthori Béla. Tankönyvkiadó, Bp. 1985.

Nádori László: Sportelmélet és módszertan. Janus Pannonius Tudományegyetem, Pécs, 1995.

Prisztóka Gyöngyvér: Testnevelélmélet. Dialóg-Campus Kiadó, Pécs, 1998.

Bábosik I.--Mezei Gy.: Neveléstan. Telosz Kiadó, Budapest, 1994.

Jelentés a magyar közoktatásról. Szerk.: Halász Gábor-Lannert Judit. Okker Kft. 2003.

Halász Gábor: A magyar közoktatás az ezredfordulón. Okker Kft. 2001.

Az oktatás jövője és az európai kihívás. Szerk.: Halász Gábor. Educatio Kiadó, Bp. 1993.

Husen Torsten: Az oktatás világproblémái. Gereben Könyvkiadó, Bp. 1994.

Loarrine Barbarash (é.n.): Multicultural Games. Human Kinetic.

Magill, R. A.: Motor Learning. Concepts and Application. WCB Brown and Benchmark, 1993.

Nagy József: Nevelési kézikönyv – személyiségfejlesztő pedagógiai programok készítéséhez. Mozaik Oktatási Stúdió, Szeged, 1996.

Tartalmi változások a közoktatásban a '90-es években. Szerk.: Vágó Irén. Okker Kiadó, Országos Közoktatási Intézet, Bp. 1999.

The Oxford Dictionary of Sport Science and Medicine. Szerk.: Kent, M.

Oxford University Press, 1996.

Zrinszky László: Iskolaelméletek és iskolai élet. Okker Kiadó, Budapest, 2000.

A motoros tanulás kulturális értékei

A tárgy előadója: Rétsági Erzsébet, CSc, egyetemi docens

A tárgy célja:

Átfogó ismeretek nyújtása a testkultúra társadalomban betöltött szerepéről és jelentőségéről. A motoros tanulás értékkepző, kultúraközvetítő és - átadó funkcióinak rendszerezése. A testnevelés és sport értékeinek számbavétele a pedagógiai és a társadalmi célok - feladatok függvényében. Betekintést nyújtani a testkultúrának a művészeti kultúra egyes területeire gyakorolt hatásairól.

A tárgy témái:

Értékelméleti alapvetés. Az értéktételezés társadalmi funkciói

A testkultúra fogalomrendszere. Testkultúra és műveltségismény. A testkultúra műveltségartalmi; a testnevelésben és sportban tárgyiasult testkultúra

A testnevelés és sport kultúra közvetítő szerepe. A motoros tanulás értelmezése és céljai a testnevelésben illetve a sportban

A motoros tanulás alapvető funkciói (egészségfejlesztés, életmódformálás, rekreáció, egyéb funkciók). A motoros oktatás pedagógiai tartalmai. Életkori szempontok és sajátosságok a testnevelésben és a sportban megvalósuló motoros tanulás nézőpontjából

Motoros kompetenciák. Pedagógiai cél- és feladatrendszer a kompetenciák függvényében. A motoros tanulásban megvalósuló értékkepzés intézményes és informális formái

A testnevelés és a sport szerepe a társadalom életében. Az életmód, mint a testnevelés és a sport értékeinek legmagasabb szinten integrált területe

A tánc, mint a motoros tanulás művészi szinten megvalósuló formája

A képzőművészet kultúraközvetítése a sport ábrázolásán keresztül

A testnevelés és a sport szerepe a mentálhigiénés nevelőmunkában

Szakirodalom:

Ádám A. (1997): Értékek és érték szemléletek. Társadalmi szemle, 5. szám.

Bábosik I. (1996): A nevelés, mint értékkepző tevékenység. Új pedagógiai Szemle. 7-8. szám.

Báthori B.(szerk., 1985): A testnevelés elmélete és módszertana. Sport, Budapest.

Biróné Nagy E.(1994): Sportpedagógia. Budapest.

Biróné, Nagy E. (szerk., kiadás alatt): Sportpedagógia. Kézikönyv a sport pedagógiai tanulmányozásához. Dialóg- Campus Kiadó, Budapest- Pécs.

Kovács T.(2002). A rekreáció fogalma, értelmezése. In: (szerk.: Dobozy L.) Válogatott tanulmányok a rekreációs képzés számára. Magyar Sporttudományi Társaság, Budapest.

Kiss J.(2001): A testnevelés és sporttudomány pedagógiai alapjai. Fitness Akadémia.

Nádori L (1980): Ajánlások a szomatikus nevelés műveltségartalmára. In.: Műveltségkép az ezredfordulón. Kossuth Kiadó, Budapest.

Nagy J. (1996): Nevelési kézikönyv a személyiségfejlesztő pedagógiai programok készítéséhez. Mozaik Oktatási Stúdió, Szeged.

Nagy J.(1997): Kompetenciamodell és nevelés. Iskolakultúra, 3. szám.

Nagy J (2000): A XXI. századi nevelés. Osiris Kiadó, Budapest.

Nahalka I (1998): A tanulás. In: Didaktika (szerk: Falus Iván) Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest.

Nagy S (1981): Az oktatásmélete alapkérdései. Tankönyvkiadó, Budapest.

Makszin I.(2002): A testnevelés elmélete és módszertana. Dialóg- Campus Kiadó, Budapest- Pécs.

Takács F (1985): Testkultúra és életmód. In: Sport a változó világban (szerk.: Földesiné Szabó Gyöngyi).

Hazai tradíciók és európai tendenciák az iskolai testnevelésben és tanárképzésben

A tárgy előadója: Vass Miklós, CSc, egyetemi docens

A tárgy célja:

A hallgatók ismerkedjenek meg a magyar testnevelés fejlődésének folyamatával, tartalmi változásával, valamint a testnevelő tanárképzés történetének főbb állomásaival. A kurzus második felének tárgyát a testnevelés nemzetközi összehasonlító elemzése képezi.

A tárgy tematikája:

Az iskolai testnevelés hazai története

Tartalmi befolyás – német és svéd orientáció a testnevelésben

A „testnevelés elmélet” kialakulása – mint sajátos tantárgypedagógia

Tartalmi szabályozás a testnevelésben: curriculumok összehasonlító elemzése

A testnevelés feltételrendszere: óraszám, létesítmények, szakember ellátottság és a tantárgy presztízse

A testnevelés didaktikai kérdései; az aktuális folyamat sajátosságai: célok, tanulási folyamat és értékelés

A testnevelés interakciói: a hatékonyság mutatói a testnevelésben

Egészségnevelés a testnevelésben

Szociális tanulás: a verseny, a kooperáció, a teljesítményorientáció fejlesztése

Integrált testnevelés: a hátránnyal élők esélyei a testnevelésben

A jövő kérdései: testnevelés vagy sport az iskolában

A sportszakember képzés az Európai Felsőoktatási Térségben

Szakirodalom:

Magyar Országgyűlés határozata (2000): Az Egészség Évtizedének Népegészségügyi Programja.

Gyermek, Ifjúsági- és Sportminisztérium (2003): Nemzeti Sportstratégia

Magyar Testnevelő Tanárok Országos Egyesülete, Országos Szakmai Módszertani Konferencia, Gyula, 2003.

Bíróné Nagy E. (1994): Sportpedagógia, Budapest.

A testnevelés elmélete és módszertana (1985): (szerk.: Báthory B.) Budapest, Sport Kiadó.

Jelentés a magyar közoktatásról (2003). Országos Közoktatási Intézet. (Szerk.: Halász G.-Lannert J.)

Neuwirt G. (2002): A középiskolai munka néhány mutatója. Országos Közoktatási Intézet.

Nemzeti alaptanterv (2003). Oktatási Minisztérium.

Nagy J. (2000): XXI. század és nevelés. Osiris Kiadó, Budapest.

Helyzetkép a magyar sportról (2002) (szerk.: Frenkl R.-Gallow R.).

Nádori L.-Szigeti L.-Vass M. (1983): A motoros képességek és a mozgásos cselekvések tanulása. Tankönyvkiadó, Budapest.

A doktori iskola oktatóinak tudományos életrajza

1. **Név:** Mátrai Zsuzsa

2. **Születési hely, idő:** Debrecen, 1946. március 13.

Anyja neve: Friedmann Erzsébet

3. **Iskolai végzettség:** egyetem

4. **Szakképzettség:** történelem-orosz szakos középiskolai tanár

5. **Jelenlegi munkahely:** PTE FEEK

6. **Jelenlegi beosztás:** egyetemi tanár

7. **Legmagasabb tudományos fokozata (fokozatszerzés éve):** az MTA doktora (2004)

8. *A fokozat elnyerésének tudományága:* neveléstudomány

9. *Habilitáló egyetem és habitálás ideje:* Veszprémi Egyetem (2005)

10. *Széchenyi Professzori Ösztöndíj elnyerésének éve:* -

11. *Az egyetemmel való viszonya és besorolása:* főállású, teljes munkaidejű egyetemi docens

12. *Az elmúlt öt év tudományos tevékenysége:*

1994-2001, az IEA Civic Education nemzetközi empirikus kutatási projekt magyar képviselője (28 ország részvételével reprezentatív adatfelmérés a 14 évesek demokratikus attitűdjéről és társadalomismereti tudásáról)

A vizsgarendszer (főként nemzetközi összehasonlító kutatása (az európai országokon kívül más kontinensek nyolc országának adatai alapján)

13. *Az elmúlt öt év oktató munkájának a bemutatása:*

2001-2003 Miskolci Egyetem, Neveléstudományi Tanszék, egyetemi docens, a tanterv-elmélet és az értékelés pedagógiája tárgyak oktatása

2003- Pécsi Tudományegyetem, TTK, FEEFI, tudományos főmunkatárs, majd egyetemi docens

az multidiszciplináris doktori iskola programjainak előkészítése

14. *Nemzetközi kapcsolatok:*

Projektek:

1993-1996, Magyar-holland (NIPE-CITO) standard érettségi és feladatbank bilaterális projekt társvezetője, a két ország minisztériumainak támogatásával

1993-1997, a Citizenship Education Policy Study nemzetközi projekt európai csoportjának tagja, a Sasakawa Peace Foundation támogatásával

1994-2001, az IEA Civic Education nemzetközi empirikus kutatási projekt magyar képviselője, az IEA és az MKM, illetve Oktatási Minisztérium támogatásával

Tanulmányutak:

1986. szeptember: Nagy Britannia (Cambridge-i Egyetem), az angol történelemmethodika tanulmányozása a Cambridge-i Egyetem támogatásával (3 hét)

1988. szeptember—november: USA (Indiana Egyetem, Georgia Egyetem, New York-i Columbia Egyetem, Harvard Egyetem), az amerikai társadalomtudományi oktatás tanulmányozása az Indiana és a Georgia Egyetem támogatásával (10 hét)

1989. június: Frankfurt am Main, kutatás a Deutsches Institut für Internationale Pädagogische Forschung könyvtárában a Deutsches Institut für Internationale Pädagogische Forschung és a Ts4 támogatásával (4 hét)

1990. október: USA (Washington D.C., Athens, Atlanta), az amerikai oktatáspolitikai tanulmányozása a National Science Foundation támogatásával (2 hét)

1991. szeptember: Nagy Britannia (Birmingham, Newman College), egy bilaterális történelemtanítási projekt előkészítése a Tempus Alapítvány támogatásával (1 hét)

1993. március: Hollandia (Arnhem, CITO), a holland vizsgaközpont működésének tanulmányozása az OKI támogatásával (1 hét)

1995. február: Nagy Britannia (London, Bristol, Cambridge), néhány regionális vizsgaközpont, valamint a brit oktatáskutatás (Slough: National Foundation of Educational Research) tanulmányozása a British Council támogatásával (1 hét)

1995. május: Japán (Tokió), a japán vizsgaközpont működésének tanulmányozása a National Center for University Entrance Examinations támogatásával (2 hét)

1995. december: Izrael (Jeruzsálem), az izraeli vizsgaközpont (National Institute for Testing and Evaluation) működésének tanulmányozása az OKI támogatásával (1 hét)

1997. július: Ausztrália (Melbourn), az ausztrál oktatáskutatás (Australian Council for Educational Research) tanulmányozása részben az ACER, részben az OKI támogatásával (1 hét)

15. Tudományos, szakmai közéleti tevékenysége:

1985-1988, a 6-os Főirány Ts4 Pályázati Bizottságának tagja

1990-1993, az OTKA Pedagógiai Pályázati Bizottságának tagja

1995-1998, az MKM Érettségi Vizsgareform Bizottságának tagja

1993-1999, az MTA Pedagógiai Bizottságának tagja, majd 2003-tól titkára

2000-, az OKI Szakmai Egyeztető Tanácsának tagja (folyamatosan)

1987-1990, az International Society for History Didactics tagja

1988-1997, az amerikai National Council for the Social Studies tagja

1995-, az International Association of Educational Assessment tagja (folyamatosan)

1998-2000, a European Association for Research on Learning and Instruction tagja

1997-, a Journal of Research Methodology nemzetközi szerkesztő bizottságának tagja (folyamatosan).

Részvétel jellege a doktori iskola programjában: a doktori iskola vezetője, kutatásvezető
Oktatott tárgy: Kvalitatív kutatás-metodológia; Tanuláselméletek

Az elmúlt öt év tíz legjelentősebb publikációja:

1. Érettségi és felvételi külföldön. Műszaki Könyvkiadó, Bp. 2001.

2. Citizenship Education in Hungary: Ideals and Reality. In: Citizenship and Citizenship Education in a Changing World. (Ed. by Orit Ichilov) The Woburn Press, London, 1998.

3. National Case Studies of Citizenship Education (Hungary) and Challenges Facing the 21st Century Citizen: Views of Policy Makers (with co-authors). In: Citizenship for the 21st Century. An International Perspective on Education. (Ed. by John J Cogan and Ray Derricott) Kogan Page, London, 1998.

4. In Transit: Civic Education in Hungary. In: Civic Education Across Countries: Twenty-four National Case Studies from the IEA Civic Education Project. (Ed. by Judith Torney-Purta, John Schwille and Jo-Ann Amadeo) IEA, Amsterdam, 1999.

5. Az oktatásfejlesztők nehézségei a rendszerváltás után. In: Neveléstudomány az ezredfordulón. (Szerk. Csapó Benő és Vidákovich Tibor) Bp. Nemzeti Tankönyvkiadó, 2001.

6. Érettségi és felvételi külföldön: Oktatásfejlesztési tanulságok. Iskolakultúra, 2001. szeptember.

7. A nemzeti identitás konfliktusok és az állampolgári nevelés. Iskolakultúra, 2002. február.

8. National Identity Conflicts and Citizenship Education. In: New Paradigms and Recurring Paradoxes in Education for Citizenship: An International Comparison. (Eds. Gita Steiner Khamsi, Judith Torney-Purta, Jack Schwille, Jo-Ann Amadeo). Elsevier, Amsterdam, 2002.

9. A standard vizsgáztatás tapasztalatai Nagy Britanniában. Új Pedagógiai Szemle, 2002. február.

10. A nemzeti identitás konfliktusok és az állampolgári nevelés. In: Összehasonlító pedagógiai tanulmányok (szerk. Bábosik István és Kárpáti Andrea), BIP, 2002.

1. Név: Ángyán Lajos

2. Születési hely, idő: Böhönye, 1938. június 26.

Anyja neve: Kalmár Mária

3. Iskolai végzettség: egyetem

4. Szakképzettség: orvos, orvosi laboratóriumi szakorvos

5. Jelenlegi munkahely: PTE ÁOK Mozgástani Intézet

6. *Jelenlegi beosztás:* egyetemi tanár

7. *Legmagasabb tudományos fokozata (fokozatszerzés éve):* az MTA doktora (1986)

8. *A fokozat elnyerésének tudományága:* orvostudomány

9. *Habilitáló egyetem és habitálás ideje:* Pécsi Orvostudományi Egyetem, 1994.

10. *Széchenyi Professzori Ösztöndíj elnyerésének éve:* -

11. *Az egyetemmel való viszonya és besorolása:* főállású, teljes munkaidejű egyetemi tanár

12. *Az elmúlt öt év tudományos tevékenysége:*

1999-ig: a szomatomotoros és vegetatív működések integratív szabályozása (POTE Élettani Intézet). Ezen belül a törzdúcok elektromos ingerlésével kiváltott motoros és cardiorespiratoricus hatásokat elemzése éber, szabadon mozgó macskákon.

1999-től, a Mozgástani Intézet megalapítását követően, az intézet igazgatójaként mozgástani és sporttudományos kutatási programok összeállítását, a munkatársakkal alkalmazott- és alapkutatások végzése. Erőnlétfelmérések végzése iskoláskorú gyermekeken, orvostanhallgatókon és minősített sportolókon. Alapkutatásként mozgásszabályozással történő foglalkozás, azt vizsgálva, hogy milyen szerepet játszanak a célirányos mozgások szabályozásában a mozgásérzékelő receptorok.

Az elmúlt öt év oktató munkájának a bemutatása:

Sportélettan, Sportorvostan és Mozgástan címmel kurzusok tartása magyar és angol nyelven az orvostanhallgatók számára, illetve Mozgástant oktatása a családorvos rezidensek számára.

Korábban írt szakkönyveim sorát folytatva 1999-ben jelent meg az Ángyán Zoltánnal írt „Az artériás vérnyomás: 100 kérdés és felelet” című könyvünk, majd 2000-ben a „Mozgástani fogalomtár” című könyvem. 2001-ben szerkesztéssel jelent meg a „Testnevelés – alapelvek és gyakorlatok egyetemisták számára” című tankönyvünk.

Nemzetközi kapcsolatok:

Nemzetközi Agykutató Társaság (IBRO), Európai Alváskutató Társaság (ESRS), Európai Agy- és Magatartáskutató Társaság (EBBS), Európai Idegtudományi Társaság (ENA), valamint a Nemzetközi Sporttudományi és Testnevelési Társaság (ICSSPE).

Tudományos, szakmai közéleti tevékenysége:

Pécsi Akadémiai Bizottság V. sz. Orvosi Tudományok Szakbizottságának tagja, a Mozgástani és Rehabilitációs Munkabizottság elnöke;

Magyar Sporttudományi Társaság elnökségének, a Magyar Élettani Társaságnak, s a Magyar Idegtudományi Társaságnak tagja.

Részvétel jellege a doktori iskola programjában: alapító belső tag, A fizikai aktivitás szerepe az emberi erőforrás fejlesztésben című program vezetője, kutatásvezető

Oktatott tárgy: *Egészséges életmód szerepe az emberi erőforrás fejlesztésében, Mozgástani alapismeretek, A rendszeres testedzés élettani hatásai*

Az elmúlt öt év tíz legjelentősebb publikációja:

Ángyán L. and Ángyán Z.: Characterization of Cardiorespiratory Responses to Electrical Stimulation of the Globus Pallidus in Cat. *Physiol. Behav*, Vol. 66, No. 1, 1999.

Ángyán L. and Ángyán Z.: Subthalamic influences on the cardiorespiratory functions in the cat. *Brain Research*, 1999.

Ángyán L. : Is it reasonable to involve kinesiology in medical education? *Acta Physiol Hung.* 1999;86(3-4):199-203.

Lajos Ángyán: Launching kinesiology in medical education. *Med Educ Online* (serial online) 2000:5:8.

Ángyán L. and Ángyán Z. Respiratory responses to electrical stimulation of the basal ganglia in cats. *Neurobiology*, 9(2):73-79, 2001.

Ángyán L., G. Farkas and E. Rugási: Trends in prevention-oriented physical education. ICSSPE Bulletin, 36:10-11, 2002.

L. Ángyán, T. Téczy, B. Mezey and Z. Lelovics: Selected Physical Characteristics of Medical Students. Med Educ Online (serial online) 2003; 8:1.

Ángyán, Z., Ángyán, L. Differential blood pressure and heart rate responses to supramedullary brain stimulation in cats. Acta Physiologica Hungarica, 90(1): 9-16, 2003.

Ángyán, L., Téczy, T., Pálfai, A., Gyurkó, Z., Karsai, I. The role of kinaesthetic feedback in goal-directed movements. Acta Physiologica Hungarica, 90(1): 17-26, 2003.

Ángyán, L., Téczy, T., Zalay, Z., Karsai, I. Relationship of anthropometrical, physiological and motor attributes to sport-specific skills. Acta Physiologica Hungarica, 90(3): 225-231, 2003.

1. **Név: Klein Sándor**

2. *Születési hely, idő:* Budapest, 1941 március 26.

Anyja neve: Békefi Irma

3. *Iskolai végzettség:* egyetem

4. *Szakképzettség:* matematika szakos középiskolai tanár, pszichológus

5. *Jelenlegi munkahely:* PTE FEEK

6. *Jelenlegi beosztás:* egyetemi tanár

7. *Legmagasabb tudományos fokozata (fokozatszerzés éve):* az MTA doktora (1995)

8. *A fokozat elnyerésének tudományága:* pszichológia tudomány

9. *Habilitáló egyetem és habitálás ideje:* -

10. *Széchenyi Professzori Ösztöndíj elnyerésének éve:* -

Az egyetemmel való viszonya és besorolása: főállású, teljes munkaidejű egyetemi tanár

Az elmúlt öt év tudományos tevékenysége:

Modern alkalmasságvizsgálati módszerek kifejlesztése vezetők kiválasztására.

A személyközpontú megközelítés felhasználásának lehetőségei a felsőoktatásban.

Az elmúlt öt év oktató munkájának a bemutatása:

PTE Vezetés- és szervezetszichológia, Munkapszichológia

DTE Pszichológiai Intézet: Szervezeti viselkedés (2001-)

14. *Nemzetközi kapcsolatok:*

SHL London: modern alkalmasság vizsgálati módszerek kifejlesztése és alkalmazása

John Raven (Edinburgh): a kompetencia vizsgálata és fejlesztése közös kutatás, intelligencia mérése

15. *Tudományos, szakmai közéleti tevékenysége:*

MAB Pszichológiai Szakbizottság, tag

Pszichológiai Szemle, szerkesztőbizottsági tag

Miniszterelnöki Hivatal Személyügyi Szakkollégium, tag (2003-)

16. *Részvétel jellege a doktori iskola programjában:* alapító belső tag, Az emberi erőforrás fejlesztés képzési, foglalkoztatási és kulturális dimenzióinak vizsgálata című program vezetője, kutatásvezető

17. *Oktatott tárgy:* A kompetencia vizsgálata és fejlesztése, Munkapszichológia

18. *Az elmúlt öt év tíz legjelentősebb publikációja:*

1. A cselekvés öröme (Előszó és a VI. fejezet) / Klein Sándor. In: Akció: A teljes szívvel végzett tevékenység / Erdős Géza. - Budapest: SHL Hungary Kft., 2000.

2. A munkapszichológia módszerei (3. fejezet) / Klein Sándor. In: Munkapszichológia / Szerk. Mészáros Aranka. - Gödöllő: GATE-GTK, 2000.

3. Reengineering Management (Ajánlás) / Klein Sándor. In: A vezetés újjáalakítása / Champty, J. - Budapest: SHL Hungary Kft., 2000. (SHL könyvek; ISSN 1418-6586)

4. A tanácsadás pszichológiája - pszichológiai tanácsadás / Klein Sándor. In: Menedzsment tanácsadási kézikönyv / Szerk. Poór József. - Budapest: KJK-KERSZÖV, 2000.
5. Iskolapélda, avagy a megtalált kincs / Kiss Julianna - Klein Sándor. In: Kinek kaloda, kinek fészek / Winkler Márta. - Budapest: SHL Hungary Kft., 2001. (SHL könyvek)
6. Új évezred-új szemléletmód / Kiss Julianna - Klein Sándor. In: Vezetés és a modern természettudomány / Wheatley, M. J. - Budapest: SHL Hungary Kft., 2001. (SHL könyvek)
7. Üzenet és tisztesség / Klein Sándor. In: Public Relations: a bizalomépítés művészete / Mónus Ágnes. - Budapest: SHL Hungary Kft., 2001. (SHL könyvek; ISSN 1418-6586)
8. Kell egy csapat! (Belbin, Meredith: A team avagy az együttműködő csoport) / Klein Sándor. = Humánpolitikai Szemle, 11:2 (2000).
9. Alkalmasságvizsgálat és kiválasztás (az SHL módszerével) / Klein Balázs - Klein Sándor. = Fórum Média Kiadó Kft., 3.:5. ((2001)).
10. A vezető lelki egyensúlya / Klein Balázs, Klein Sándor. = Emberi erőforrás menedzsment, 3., 2002. október.

Név: Tóth Tibor

Születési hely, idő: Szigetvár, 1941. június 19.

Anyja neve: Varga Mária

Iskolai végzettsége: egyetem

Szakképzettsége: magyar-történelem szakos középiskolai tanár

Jelenlegi munkahelye: PTE FEEK

Jelenlegi beosztása: egyetemi tanár

Legmagasabb tudományos fokozata: az MTA doktora (1985)

A fokozat elnyerésének tudományága: történelemtudomány

Habilitáló egyetem és a habilitálás ideje: -

Széchenyi Professzori Ösztöndíj elnyerésének éve: -

Az egyetemmel való viszonya és besorolása: teljes munkaidejű egyetemi tanár

Az elmúlt öt év tudományos tevékenysége:

folyamatos testületi részvétel és tevékenység 1994-től a Nemzetközi Dante Társaságban, a Pápai Társadalomtudományi Társaságban;

a FAO harmadik világ kutatásával foglalkozó projektjének részeként un. szegénység-gazdasági szemináriumok szervezése, és szekcióvezetése (2001. Colombo, 2002. Lima, 2003. Durban, 2004. Manila);

Ormánságkutatás a Wisconsin Egyetem geográfiai tanszékével együttműködve;

Alapító belső tagja 2005-ig a Kaposvári Egyetem Gazdaságtudományi Doktori Iskolájának.

Az elmúlt öt év oktató munkájának a bemutatása:

2004. szeptember 30-ig a PTE Közgazdaságtudományi Karának, október 1-jétől ugyanitt a FEEK egyetemi tanára;

1999-2002: a Győri Széchenyi István Egyetemen mb. egyetemi tanár;

2001-2005: a Kaposvári Egyetem agrárgazdaságtan professzora.

Nemzetközi kapcsolatok:

Pápai Társadalomtudományi Társaság (ASS), tag

Nemzetközi Dante Társaság (ISdAD), tag

Nemzetközi Gazdaságtörténeti Társaság (ISEH), tag

Department of Geography and Geology, University of Wisconsin - Stevens Point

FAO, harmadik világ gazdasági projekt, szekcióvezető

Tudományos, szakmai közéleti tevékenysége:

Magyar Történelmi Társulat, Nemzetközi Gazdaságtörténeti Társaság magyar szekciója, Magyar Agráregyesület, A Magyar Közgazdasági Társaság Történeti-Statistikai Tagozata (tagság)

Részvétel jellege a doktori iskola programjában: alapító belső tag, kutatásvezető

Oktatott tárgy: A humán erőforrások területi rendszere és történeti változásai

Az elmúlt öt év tíz legjelentősebb publikációja:

Ellentét vagy kölcsönösség? (A magyar mezőgazdaság üzemi viszonyainak történeti háttere és problémái) 2. kiadás, Pécs, 2003.

A legutóbbi öt évben tantárgyfejlesztési és jegyzetírói munkát végeztem a győri és a kaposvári egyetem részére. Ez utóbbi esetben az agrárgazdaságtan tárgy megújításával foglalkoztam. Emellett szemináriumi tematikákat és évenként szakmai jelentéseket készítettem a jelzett FAO projekt számára. Három éve rendszeres szakmai munkát kell végeznem az Európai Néppárt Struktúrapolitikai Szakbizottságának tagjaként is.

1. Név: Agárdi Péter

2. Születési hely, idő: Budapest, 1946. április 15.

Anyja neve: Wassermann Klára

3. Iskolai végzettség: egyetem

4. Szakképzettség: magyar nyelv és irodalom szakos tanár, könyvtáros

5. Jelenlegi munkahely: PTE FEEK

6. Jelenlegi beosztás: egyetemi tanár; 2004 őszétől a Könyvtártudományi Tanszék vezetője

7. Legmagasabb tudományos fokozata (fokozatszerzés éve): kandidátus (1983)

8. A fokozat elnyerésének tudományága: irodalomtudomány

9. Habilitáló egyetem és habilitálás ideje: ELTE, 1997.

10. Széchenyi Professzori Ösztöndíj elnyerésének éve: -

11. Az egyetemmel való viszonya és besorolása: főállású, teljes munkaidejű egyetemi tanár

12. Az elmúlt öt év tudományos tevékenysége:

A XX. századi művelődéspolitikák, ezen belül a baloldali törekvések kutatása, monografikus földolgozása; József Attila munkásságának és környezetének eszme- és kritikatörténeti elemzése; a mai médiajelenségek elemzése.

13. Az elmúlt öt év oktató munkájának a bemutatása:

PTE TTK FEEFI: Magyar művelődéstörténet

Sajtó- és médiaismeret

A mai magyar kulturális élet és művelődéspolitiká

A két világháború közötti magyar irodalom eszme- és kritikatörténeti megközelítésben
-PTE BTK Pszichológiai Doktori Iskola: részvétel a Doktori Iskola oktatói munkájában.

14. Nemzetközi kapcsolatok: -

15. Tudományos, szakmai közéleti tevékenysége:

-a Magyar Irodalomtörténeti Társaság, a József Attila Társaság és a Kultúraközvetítők Társaságának tagja

- a Magyar Rádió Közalapítvány kuratóriumának az Országgyűlés által választott elnöke (1997–2000), elnökhelyettese (2002–); és elnökségi tagja (2004–)

- a Lukács György Alapítvány kuratóriumi elnöke (2002–)

- a Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma Stratégiai Tanácsának tagja (2003–)

16. Részvétel jellege a doktori iskola programjában: alapító belső tag, kutatásvezető

17. Oktatott tárgy: Művelődéstudományok friss kutatási eredményei, A tömegkommunikáció és a média szerepe a szocializáció és a társadalmi identitás alakulásában

18. Az elmúlt öt év tíz legjelentősebb publikációja:

A kultúra sorsa Magyarországon 1985-1996. Bp., Új Mandátum Kiadó, 1997.

A kultúra esélyei hazánkban az ezredfordulón. In: Enyedi Nagy Mihály—Farkas Zoltán—Molnár Adél—Solténszky Tibor (szerk.): Magyarország Médiakönyve 2000–2001. Bp., ENAMIKÉ, 2001. I. kötet.

Kunfi Zsigmond. Bp., Új Mandátum Kiadó, 2001.

Kultúra és média a magyar ezredfordulón. Tanulmányok. Pécs, PTE TTK FEEFI, 2002.

Vaklárma harangszóval. Esettanulmány a rádiós Déli harangszó körüli műbalhéről és egy valódi konfliktussorozatról. =Mozgó Világ 2002. 11. sz.

Búcsú a Bródy Sándor utcától? Avagy a közszolgálati rádiózás alternatívája. [Mellékletekkel.] In: Enyedi Nagy Mihály, Polyák Gábor, dr. Sarkady Ildikó (szerk.): Magyarország médiakönyve 2002. Bp., ENAMIKÉ, 2002. I. kötet 133-139. és II. kötet.

Csendes rehabilitáció. A kultúra, mint a szociáldemokrácia posztulátuma. =Egyenlítő 2003. 4. sz.

Szociáldemokrata kultúrafelfogás a múlt század első felében. [A kultúra, mint a szociáldemokrácia posztulátuma. II. rész.] =Egyenlítő 2003. 5-6. sz.

Művészet és humanizmus, gyermekek és felnőttek a magyar ezredfordulón. =Tudásme-nedzsment 2003. november (IV. évf. 2. sz.)

Honnan hová? Avagy: veszélyben van-e a nemzeti kultúra az új évszázad elején, s ha igen, mi veszélyezteti? In: Ördögh Szilveszter (szerk.): Magyar jelentés-árnyalatok. Bp., Kossuth Könyvkiadó, XXI. Század Társaság, 2004.

1. Név: Zrinszky László

2. Születési hely, idő: Budapest 1927. augusztus 16.

Anyja neve: Komáromi Ibolya

3. Iskolai végzettség: egyetem

4. Szakképzettség: középiskolai tanár

5. Jelenlegi munkahely: PTE FEEK

6. Jelenlegi beosztás: egyetemi tanár

7. Legmagasabb tudományos fokozata (fokozatszerzés éve): az MTA doktora (1987)

8. A fokozat elnyerésének tudományága: neveléstudomány

9. Habilitáló egyetem és habilitálás ideje: -

10. Széchenyi Professzori Ösztöndíj elnyerésének éve: -

11. Az egyetemmel való viszonya és besorolása: részmunkaidejű ny. egyetemi tanár

12. Az elmúlt öt év tudományos tevékenysége:

előadások, vitavezetés az MTA éves neveléstudományi konferenciáin, a Kossuth Lajos Tudományegyetem, az Eszterházy Károly Főiskola egyes rendezvényein
 egyetemi és főiskolai tankönyvírás, tanulmányok közreadása, tudományos pályázatok és értekezések bírálata

13. Az elmúlt öt év oktató munkájának a bemutatása:

- A PTE TTK FEEFI keretei közt rendszeres előadások, konzultációk és vizsgáztatás a következő témakörökben: művelődésfilozófia, kulturális kommunikációelmélet, tanulásmódszertan, politikai andragógia.

- Az ELTE Neveléstudományi Intézetének Neveléstudományi Doktori Iskolájában nevelésfilozófiai előadások, konzultációk, vizsgabizottsági elnöklés.

- A KLTE budapesti kurzusán „Iskolafilozófia” c. kollégium vezetése.

14. Nemzetközi kapcsolatok: World Association for Educational Research - tagság

15. Tudományos, szakmai közéleti tevékenysége:

- MTA Pedagógiai Bizottságában és Felnőttképzési Albizottságának és az MPT Neveléstudományi Szakosztályának munkájában való közreműködés.

16. *Részvétel jellege a doktori iskola programjában:* alapító külső tag

17. *Oktatott tárgy:* Az andragógia főbb elméletei és területei

18. *Az elmúlt öt év tíz legjelentősebb publikációja*

Ágazati kommunikáció (A kommunikáció II.) JPTE FEEFI, Pécs, 1998.

Pedagógia az információs társadalomban. EKT, Eger, 1998.

Médiauralom vagy uralom a média felett. In: Gyermek és fiatalok a média vonzásában. MEH, Magyar Médiapedagógiai Kutató Intézet, Bp., 1998.

Személyesség és virtualitás a felnőttképzésben. Humánpolitikai Szemle, 1998. 6. sz.

Iskolaelméletek és iskolai élet. OKKER Kiadó, Bp., 2000.

A gyermek az információs társadalomban. In: Pukánszky Béla (szerk.): A gyermek évszázada. Osiris, Bp., 2000.

Neveléstudomány. Műszaki Kiadó, Bp., 2002.

A századvég nevelésfilozófiája. In: Tanulmányok a neveléstudomány köréből 2001. Osiris Kiadó, Bp., 2001.

Felnőttképzési elméletek történeti összehasonlítása. In: Bábosik István-Kárpáti Andrea: Összehasonlító pedagógia. BIP, Bp., 2002.

Gyakorlati pedagógiai kommunikáció. ADU-FITT IMAGE, Bp., 2002.

1. Név: **P. Szűcs Julianna**

2. *Születési hely, idő:* Budapest, 1946. július 26.

Anyja neve: Rotter Márta

3. *Iskolai végzettség:* egyetem

4. *Szakképzettség:* művészettörténész-muzeológus, magyar-olasz nyelv és irodalom szakos tanár

5. *Jelenlegi munkahely:* Mozgó Világ művészeti és társadalompolitikai folyóirat, PTE FEEK

6. *Jelenlegi beosztás:* főszerkesztő, egyetemi tanár

7. *Legmagasabb tudományos fokozata (fokozatszerzés éve):* kandidátus (1983)

8. *A fokozat elnyerésének tudományága:* művészettörténet

9. *Habilitáló egyetem és habitálás ideje:* PTE, 2000.

10. *Széchenyi Professzori Ösztöndíj elnyerésének éve:* -

11. *Az egyetemmel való viszonya és besorolása:* részmunkaidejű egyetemi tanár

12. *Az elmúlt öt év tudományos tevékenysége:*

Részvétel az MTA MKI klasszicizmus-kutatási munkacsoportjában

13. *Az elmúlt öt év oktató munkájának a bemutatása:*

A PTE TTK FEEFI Művelődéstudományok Tanszékén folyamatosan oktatok a művészet és társadalom kapcsolódási pontjait érintő művészeti vonulatokat. Külön kurzust tartok az egyetemes, valamint a magyar művészet témaköreiből. Jelenleg egy négyféléves kurzus első félévét adom elő Európa születése, illetve A magyarországi művészet európai kontextusai címen. 2001-ben a PTE Történettudományi Tanszékén részt vettem a doktori iskola oktatói munkájában.

14. *Nemzetközi kapcsolatok:*

Mint az A.I.C.A. (Asociación Internacional de Críticos de Arte), valamint az E.L.R.A. (European Leisure and Recreation) szervezetek tagja rendszeresen veszek részt előadóként, illetve panelbeszélgetések résztvevőjeként nemzetközi konferenciákon.

15. *Tudományos, szakmai közéleti tevékenysége:*

- Tagság a Bossányi Emlékkuratóriumban

- Tagság a Bibó Szoborbizottságban
- Szerkesztés a Mozgó Világ folyóiratban, valamint a Népszabadság kulturális rovatának képzőművészeti rovatában

16. *Részvétel jellege a doktori iskola programjában:* alapító külső tag, kutatásvezető

17. *Oktatott tárgy:* A műalkotás mint a kollektív reprezentáció része

18. *Az elmúlt öt év tíz legjelentősebb publikációja:*

La scuola romana (In: Cento anni al servizio delle relazioni ungaro-italiana. A cura di László Csorba) HG and Corporation, 1999.

A pária és a parvenü. Művészettörténeti variációk. (In: Diotima. Heller Ágner hetvenedik születésnapjára. Szerk: Kardos András) Osiris-Gond, 1999.

Szimbólumhasználat a jobboldalon. Mozgó Világ 2000. 4.

Mai magyar képzőművészet (In: Magyarország az ezredfordulón. Szerk: Enyedi György) CEBA, 2000.

A lepel alatt. Tanulmányok. Helikon, 2001.

La scuola romana: la visualizzazione del pensiero politico filo-italico fra le due guerre mondiali (In: Budapest 1848-1945) Rassegna, 2002.

A megállított idő. A millennium kiemelten támogatott képzőművészeti alkotása. Mozgó Világ 2002. 1.

Az eltűnt tekintély nyomában. (In: A társadalom ruhája. Szerk: Rados Virág) Új Mandátum 2003.

A Római Iskola. Kondor Béla. (portrék) (In: Modern magyar festészet 2. Szerk: Kieselbach Tamás) Kieselbach Galéria 2004.

10. Esettanulmány Európa küszöbén. (In: Európa kapujában. Szerk: Miszlivetz Ferenc, Palánkai Tibor, Vitányi Iván) NKÖM – MTA.

1. **Név: Koltai Dénes**

2. *Születési hely, idő:* Pécs, 1947. augusztus 5.

Anyja neve: Gebrhardt Irén

3. *Iskolai végzettség:* egyetem

4. *Szakképzettség:* középiskolai tanár (földrajz-pedagógia)

5. *Jelenlegi munkahely:* PTE FEEK

6. *Jelenlegi beosztás:* egyetemi docens

7. *Legmagasabb tudományos fokozata (fokozatszerzés éve):* kandidátus (1987)

8. *A fokozat elnyerésének tudományága:* neveléstudomány

9. *Habilitáló egyetem és habitálás ideje:* Debreceni Egyetem, 2003.

10. *Széchenyi Professzori Ösztöndíj elnyerésének éve:* -

11. *Az egyetemmel való viszonya és besorolása:* főállású, teljes munkaidejű egyetemi docens, intézetigazgató, dékánhelyettes

12. *Az elmúlt öt év tudományos tevékenysége:*

1998-2003: OTKA T3398 sz. „Emberi erőforrás fejlesztés, mint pedagógiai probléma”.

2001: A PTE BTK Pszichológiai Doktori Iskola Andragógiai Program vezetése

2002: PHARE Mikro project, programvezető

2003: EU FRAMEWORK 5. Programme: RE-ETGACE Project, kutatásvezető

2003: A felnőttoktatási kompetenciák az EU országokban (FMM-kutatás)

13. *Az elmúlt öt év oktató munkájának a bemutatása:*

- PTE: Bevezetés az andragógiába (1998-2004 nappali és levelező képzésben)

- PTE: Emberi erőforrás fejlesztés (1998-2004 nappali és levelező képzésben)

- DTE: A felnőttoktatás pedagógiája

- DTE: Társadalom és műveltség

- PTE BTK Pszichológiai Doktori Iskola: Kompetencia fejlesztésének pszichológiai szervezeti és andragógiai sajátosságai (programvezető)

14. Nemzetközi kapcsolatok:

- European Universities in Continuing Education Network (EUCEN)
- European Association for Educating Adults (EAEA)
- Institute for Education and Lifelong Learning, University of Dundee
- Babes-Bolyai Egyetem, Pszichológia Tanszék, Kolozsvár
- Department of Andragogy, University of Belgrade
- Centre for Continuing Education, Bergen
- Comenius University, Bratislava
- Oakland University, USA

15. Tudományos, szakmai közéleti tevékenysége:

1997: MTA Felnőttképzési Albizottság elnöke

1997-2000: JPTE Szenátus tagja

2000-2002: Alpok-Adria Kulturális Bizottság tagja

2002: Dél-Dunántúli Regionális Kulturális Tanács, alapító tag

2002-2003: PTE Szenátus tagja

2002-: Országos Felnőttképzési Tanács tagja

2003-: Regionális Cigány Kulturális Tanács tagja

16. Részvétel jellege a doktori iskola programjában: meghívott belső tag, kutatásvezető

17. Oktatott tárgy: Emberi erőforrás elméletek

18. Az elmúlt öt év tíz legjelentősebb publikációja:

1. Felnőttoktatás az ezredfordulón: Perspektívák, tapasztalatok, dokumentumok / szerk. Heribert Hinzen, Koltai Dénes. - Bp.: Német Népfőiskolai Szövetség Nemzetközi Együttműködési Intézete; Pécs: PTE FEEFI, 2000.

2. A felnőttoktatás fejlődése társadalmi igények szerint: A pécsi munkásoktatás és képzés 1869-től 1919-ig / Koltai Dénes, Németh Balázs, Oleticsné Szirmai Mónika. = Tudásmenedzsment, 1. (2000) 2.

3. Ungarn: Erwachsenenbildung als Kulturträger - Wirtschaftsförderer – Gesellschaftskitt / Dénes Koltai. = Das Forum / Zeitschrift der Volkshochschulen in Bayern (München), (2000) 2.

4. A felnőttképzés elméleti, gazdasági és területi problémái / Koltai Dénes. - Pécs: PTE TTK FEEFI, 2001.

5. Baranya megye kistérségeinek kulturális helyzete / Filó Csilla, Koltai Dénes. = Tudásmenedzsment, 2. (2001) 1.

6. Theoretical, economic and regional issues of adult education: Hungarian developments in an international perspective. Bonn: IIZ / DVV, 2002.

7. Social based adult education: The development of workers' education and training in Pécs - Hungary at the turn of the 19th and 20th century / Dénes Koltai, Balázs Németh. In: Ethics, ideals and ideologies in the history of adult education / ed. by Balázs Németh, Franz Pöggeler. - Frankfurt am Main: Peter Lang, 2002.

8. The spatial structure of Hungarian higher education in relation to the institutions of higher education of the Alps-Adriatic region / Dénes Koltai, Balázs Németh. In: University and society: Current problems of regional co-operation. University of Pécs, 2002.

9. Lifelong Learning and its Quality Assurance at the University of Pécs. In: Quality Assurance in Open European Environment. Comenius University in Bratislava, 2003.

10. A magyar német felnőttoktatási és képzési együttműködés eredményei az európai integráció tükrében / Koltai Dénes. In: Magyar-német együttműködés az európai partnerségben. (szerk. Hinzen, H., Horváthné B. Mária, Koltai Dénes, Németh Balázs). Budapest - Pécs: IIZ/DVV - PTE TTK FEEFI, 2003.

1. **Név: Cser Valériusné Adermann Gizella**

2. **Születési hely, idő:** Pécs, 1949. május 8.

Anyja neve: Auth Anna

3. **Iskolai végzettség:** egyetem

4. **Szakképzettség:** matematika szakos középiskolai tanár, pedagógia előadó

5. **Jelenlegi munkahely:** PTE FEEK

6. **Jelenlegi beosztás:** egyetemi docens

7. **Legmagasabb tudományos fokozata (fokozatszerzés éve):** kandidátus (1986)

8. **A fokozat elnyerésének tudományága:** neveléstudomány

9. **Habilitáló egyetem és habitálás ideje:** -

10. **Széchenyi Professzori Ösztöndíj elnyerésének éve:** 1998

11. **Az egyetemmel való viszonya és besorolása:** főállású, teljes munkaidejű egyetemi docens

12. **Az elmúlt öt év tudományos tevékenysége:**

Az OTKA „Az emberi erőforrásfejlesztés mint pedagógiai probléma” c. kutatásban (1999-2002) elsősorban szociálpszichológiai részkutatásokat folytattam különösen a teljesítményértékelés, az előítéletek és az „önmagát beteljesítő jóslat” témakörében. Első publikáció a témakörben a mellékelt publikációs listán a Humánpolitikai Szemlében megjelent tanulmányom.

A Dél-Dunántúli Regionális Fejlesztési Tanács megbízásából „A régió humánerőforrás fejlesztő programja az oktatás, kultúra, tudományos területek vonatkozásában” c. programhoz az oktatás területén végzett megalapozó, tényfeltáró kutatómunkát irányítottam, a kutatás zömében 1999-ben folyt. A kutatás során dokumentumelemzéseket végeztünk, alkalmaztuk az esettanulmány módszert, interjúkat készítettünk a régió közoktatásával, szakképzésével, felnőttoktatásával, kisebbségek oktatásával kapcsolatos helyzetet feltárandó.

A Gruntvig-Alpine "Group 2 on Curriculum" projekt keretében 2001-ben részt vettem a felnőttképzési curriculumok magyarországi jellemzőinek kutatásában. Erről készült angol nyelvű tanulmányom interneten olvasható.

Kutatásokat folytatok az önmagát beteljesítő jóslat szerepéről az emberi kapcsolatokban (pedagógiában, vezetésben, kiválasztásban, tudományban, orvoslásban, stb.). A kutatás során a szakirodalomban közölt kutatások metaanalízisét végzem, valamint esettanulmányok gyűjtésével és elemzésével gyűjtök adatokat.

13. **Az elmúlt öt év oktató munkájának a bemutatása:**

-Oktatás alapképzésben (művelődésszervező, humánszervező): tanulás és kutatómódszertan, pedagógia, andragógiai didaktika, tanítási-tanulási folyamatok tervezése, távoktatás, értékelésteóriák

- Oktatás tanárképzésben (TTK-s hallgatók): didaktika

- Oktatás egyetemi kiegészítő és diplomás levelező képzésekben: ld. a fent felsorolt tárgyak

- Oktatás doktori képzésben (PTE BTK Alkalmazott Nyelvészet): A didaktikai kutatások módszerei

14. **Nemzetközi kapcsolatok:**

- Grenoble-i és a Lisszaboni Egyetemmel közös pályázat oktatás-távoktatás fejlesztésre

- Részvétel a PTE TTK FEEFI nemzetközi kapcsolataiban

15. *Tudományos, szakmai közéleti tevékenysége:*

- MTA PAB Pedagógiai és Közművelődési albizottságának tagja

16. *Részvétel jellege a doktori iskola programjában:* meghívott belső tag, kutatásvezető

17. *Oktatott tárgy:* A felnőttek tanulásának és tanításának didaktikai jellemzői az információs társadalom korában

18. *Az elmúlt öt év tíz legjelentősebb publikációja:*

A tanulás és kutatómódszertan alapjai. JPTE FEEFI, Pécs, 1999.

Pedagógusok a felnőttképzésben. Módszertani Közlemények, 2000. 2.

Az önirányított tanulás. Tudásmenedzsment, 2000. 1.

"Önmagát beteljesítő jóslat" az emberi kapcsolatokban. Humánpolitikai Szemle, 2000. 7-8.

Konfliktusok a felnőttoktatásban. Tudásmenedzsment, 2001. 1.

A felnőttoktató szerepe és konfliktusai. Humánpolitikai Szemle, 2001. 6.

Andragógiai mérési, értékelési elvek és technikák. In: Mayer József (szerk.): Kihívások és válaszok: új pályán az iskolarendszerű felnőttoktatás. Országos Közoktatási Intézet, Budapest, 2002.

Self-fulfilling prophecy as an Ethical Issue. In: Nemeth, B., Pöggeler, F. (eds) Ethics, Ideals and Ideology in the History of Adult Education. Peter Lang, Frankfurt, 2002.

Önbeteljesítő tanári elvárások. Tudásmenedzsment, 2003. 1.

A tanulás értékelése és akkreditációja – minőségbiztosítás és felnőttoktatás. In: Magyar-Német együttműködés az európai partnerségben, IIZ/DVV-PTE TTK FEEFI, Budapest-Pécs, 2003.

1. *Név:* **Halmos Csaba**

2. *Születési hely, idő:* Újpest, 1944. július 9.

Anyja neve: Magyar Sarolta

3. *Iskolai végzettség:* egyetem

4. *Szakképzettség:* okleveles közgazda

5. *Jelenlegi munkahely:* PTE FEEK

6. *Jelenlegi beosztás:* tanszékvezető egyetemi docens

7. *Legmagasabb tudományos fokozata (fokozatszerzés éve):* PhD (2000)

8. *A fokozat elnyerésének tudományága:* földtudomány

9. *Habilitáló egyetem és habitálás ideje:* -

10. *Széchenyi Professzori Ösztöndíj elnyerésének éve:* -

11. *Az egyetemmel való viszonya és besorolása:* főállású, teljes munkaidejű egyetemi docens

12. *Az elmúlt öt év tudományos tevékenysége:*

európai integrációs tudományos kutatások, munkaügyi rendszerváltás kutatás
kormányzati humán stratégia kutatás-tanulmány

13. *Az elmúlt öt év oktató munkájának a bemutatása:*

Az európai integrációval kapcsolatos tantárgyak kidolgozása és bevezetése (PTE TTK FEEFI):

- Az Európai Unió gazdaságtana

- Az Európai Unió foglalkoztatáspolitikája

- Az Európai Unió szociális dimenziója

- Munkaerőgazdálkodás

- Munkaügyi Kapcsolatok

14. *Nemzetközi kapcsolatok:*

- Oakland University

- Göteborg University

- Leiden University

15. *Tudományos, szakmai közéleti tevékenysége:*

- MTA Munkatudományi Bizottságának tagja
- Magyar Közgazdasági Társaság tagja
- Gazdálkodási Tudományos Társaság tagja
- Országos Személyügyi Kollégium tagja

16. *Részvétel jellege a doktori iskola programjában:* meghívott belső tag, kutatásvezető

17. *Oktatott tárgy:* Európai integráció és a humán erőforrás fejlesztés, Munkaügyi rendszerváltás

18. *Az elmúlt öt év tíz legjelentősebb publikációja:*

1. Munkaügyi rendszerváltás: az átmenet foglalkoztatáspolitikája. Humánpolitikai Szemle, 2001. november.

2. Munkaügyi rendszerváltás: munkaerőpiac a kilencvenes években. Humánpolitikai Szemle, 2001. december.

3. Munkaügyi rendszerváltás: regionalitás és munkaerőpiac. Humánpolitikai Szemle, 2002. január.

4. A kilencvenes évtized foglalkoztatáspolitikájának értékelése. Humánpolitikai Szemle, 2002. február.

5. A közmunka múltja-jelene-jövője. Munkaügyi Szemle, 1999. január.

6. Akar Ön sikeres munkaügyi döntőbíró lenni? Munkaügyi Szemle, 1996. május.

7. A Dél-Dunántúli Régió Foglalkoztatási koncepciója. Az EU foglalkoztatáspolitikai elvei, követelményei. /résztanulmány, kutatásvezető: László Gyula/ Pécs, 2000. január.

8. Schumann Európája. Tudásmenedzsment, 2003. április.

9. Európai Alkotmány-szociális jogok Tudásmenedzsment, 2003. március.

10. Mária Cseh-Csaba Halmos- Zsolt Nemeskéri: A study of hungarian managers and subordinates. Edinburgh 2002. január. Konf. kötet: Academy of HRD.

1. *Név:* **Sári Mihály**

2. *Születési hely, idő:* Egyek, 1949. december 1.

Anyja neve: Hegedüs Zsófia

3. *Iskolai végzettség:* egyetem

4. *Szakképzettség:* magyar nyelv és irodalom szakos középiskolai tanár és közművelődési előadó

5. *Jelenlegi munkahely:* PTE FEEK

6. *Jelenlegi beosztás:* tanszékvezető egyetemi docens

7. *Legmagasabb tudományos fokozata (fokozatszerzés éve):* PhD (1997)

8. *A fokozat elnyerésének tudományága:* neveléstudomány

9. *Habilitáló egyetem és habitálás ideje:* PTE, 2005

10. *Széchenyi Professzori Ösztöndíj elnyerésének éve:* -

11. *Az egyetemmel való viszonya és besorolása:* főállású, teljes munkaidejű egyetemi docens

12. *Az elmúlt öt év tudományos tevékenysége:*

Az elmúlt öt évben a nonprofit szektor kutatócsoportjában való részvétel, speciális képzési irány és szakirányú képzés kereteinek kidolgozása.

A felsőfokú szakképzés modelljeinek kutatása, különös tekintettel a felnőttképzők képzésére.

A magyar kulturális intézményrendszer átalakulásának kutatása.

13. *Az elmúlt öt év oktató munkájának a bemutatása:*

- Lokális és regionális kultúra

- A település kulturális menedzsmentje
- Regionális kultúrafejlesztés
- Multikulturális folyamatok Európában és Magyarországon
- Intézmények kulturális menedzsmentje

14. Nemzetközi kapcsolatok:

Universiteit Leiden Centre for Learning and Communication in Organisations

University of Maribor Faculty of Organizational Sciences

Palacky Universitaet in Olomouc, Paedagogische Fakultat

Deutsche Volkshochschulverein, Institut für Internationale Zusammenarbeit

Österreichische Volkshochschulverein

15. Tudományos, szakmai közéleti tevékenysége:

- az MTA PAB Közművelődési Munkabizottságának tagja
- az MTA Pedagógiai Bizottsága, Andragógiai Albizottságának tagja
- a Magyar Népfőiskolai Társaság tudományos munkabizottságának elnöke

16. Részvétel jellege a doktori iskola programjában: meghívott belső tag, kutatásvezető

17. Oktatott tárgy: Az életen át tartó tanulás és a megújuló kultúráközvetítés Európában

18. Az elmúlt öt év tíz legjelentősebb publikációja:

A felnőttképzés praxisa és a felnőttképzők oktatása egyetemeken, főiskolákon. In: Felnőttoktatás az ezredfordulón. (Szerk.: Heribert Hinzen-Koltai Dénes), DVV/IIZ- FEEFI Bp. 2000.

Grenzüberschreitende Multiplikatorenbildung im Rahmen der Globalisation. Acta Andragogiae et Culturae 19. (szerk.: Rubovszky Kálmán) Debrecen, 2001.

A művelődési otthonok négy generációja. Tudásmenedzsment, 2. évf. 2001. 1.

Erwachsenenbildung und Kulturpolitik in der Periode der „freien Kultur”. In: Von Zeitwende zu Zeitwende. (szerk.: W. Filla-E. Gruber-J. Jug) Innsbruck-Wien, VÖV PAF Studienverlag, 2002.

Parasztiskolák, felnőttiskola-kísérletek a felvilágosodás korában Magyarországon. In: 10 éves a PTE Természettudományi Kara 1992-2002. (Szerk.: Erostyák János) Pécs, 2002.

Paradigmaváltás a közművelődésben. In: Magyar-német együttműködés az európai partnerségben. (szerk.: Heribert Hinzen). Budapest-Pécs, 2003.

Vallásos szervezetek és kultúra. Tudásmenedzsment, 3. évf. 2002. 1.

Universitäre Studiengänge für die Aus- und Fortbildung von Personal in der ungarischen Erwachsenenbildung. In: Bildung und Erziehung, 56, Jg. 2003. Heft 2./Juni.

University-based Training for Adult Educators in Hungary. In: Training of Adult Educators in Institutions of Higher Education: A Focus on Central, Eastern and South Eastern Europe. Eds. Heribert Hinzen-Ewa Przybylska. Bonn-Warsawa IIZ/DVV. 2004.

A társadalmi (kulturális) rendszerek rendszerelméleti szemléleti alapjai. Tudásmenedzsment, 5. évf. 1.

1. Név: Vassné Forintos Klára

2. Születési hely, idő: Keszthely, 1950. november 15.

Anyja neve: Sváby Magdolna

3. Iskolai végzettség: egyetem

4. Szakképzettség: magyar-oroszl, filozófia szakos középiskolai tanár

5. Jelenlegi munkahely: PTE FEEK

6. Jelenlegi beosztás: tanszékvezető egyetemi docens

7. Legmagasabb tudományos fokozata (fokozatszerzés éve): kandidátus (1993)

8. A fokozat elnyerésének tudományága: filozófia tudomány

9. Habilitáló egyetem és habilitálás ideje: ELTE, 1993

10. *Széchenyi Professzori Ösztöndíj elnyerésének éve:* -

11. *Az egyetemmel való viszonya és besorolása:* főállású, teljes munkaidejű egyetemi docens

12. *Az elmúlt öt év tudományos tevékenysége:*

Kutatási területek:

szervezeti kommunikáció, kormányzati kommunikáció (holland-magyar önkormányzati program keretében is)

a kommunikatív képességek fejlesztésének intenzív formái a tréningek tükrében

Public Relations

PR szakértő posztgraduális képzés szakmai irányítása

13. *Az elmúlt öt év oktató munkájának a bemutatása:*

- Filozófia

- Kommunikációelmélet

- Üzleti kommunikáció

- Kommunikációs és csoportdinamikai tréningek

- PR szakértő posztgraduális képzés szakmai irányítója és oktatója

- PTE-BTK „A kompetens ember nevelése és fejlesztése a tudásalapú társadalomban”

doktori programban A szocializáció kommunikációs faktorai tantárgy oktatója

14. *Nemzetközi kapcsolatok:*

- Friedrich Ebert Alapítvány

- Frankfurti Goethe Egyetem Filozófia Tanszék (Jürgen Habermas)

15. *Tudományos, szakmai közéleti tevékenysége:*

- MTA Filozófiai Társaság tagja

- Friedrich Ebert Alapítvány

- Pécsi Akadémiai Bizottság Filozófia Tagozat

16. *Részvétel jellege a doktori iskola programjában:* meghívott belső tag, kutatásvezető

17. *Oktatott tárgy:* A szocializáció kommunikációs faktorai

18. *Az elmúlt öt év tíz legjelentősebb publikációja:*

Ember és világ néhány ellentmondása (Nyíri Tamás: „Az ember a világban” című művének tükrében) In: Letzte Worte: „Végső szavak” 1998.

„A humán erőforrás fejlesztésének lehetőségei a mai magyar társadalom értékeinek tükrében (Különös tekintettel az interperszonális kapcsolatokban megjelenő kommunikációs csatornákra”) előadás V. Erkölcstilozófiai és Nevelési Konferencia 1999. augusztus 31.– szeptember 2., Kaposvár.

Möglichkeiten der Eutwicklung der menschlichen Ressourcen im Spiegel der Werte der ungarischen Gesellschaft unserer Zeit. In: Der Wille zu den Werten - Az emberkép alakulása a XX. század értékeinek tükrében In: Az értékek akarása (= Der Wille zu den werten). Nemzetközi erkölcstilozófiai és nevelési konferencia, Kaposvár 2000. augusztus / Szerk. [.] - Kaposvár: Kaposvári Egyetem Csokonai Vitéz Mihály Tanítóképző Főiskola, 2000.

A humán erőforrás fejlesztésének lehetőségei a mai magyar társadalom értékeinek tükrében: különös tekintettel az interperszonális kapcsolatokban megjelenő kommunikációs csatornákra / Vassné Forintos Klára. = Tudásmenedzsment, 1:1. (2000).

Készségfejlesztő tréningek tapasztalatainak elemzése a hallgatói visszajelzések tükrében / Vassné Forintos Klára. = Tudásmenedzsment, 2:2. (2001).

Az üzleti kommunikáció erkölcsi aspektusai / Vassné Forintos Klára. In: VI. Nemzetközi erkölcstilozófiai és nevelési konferencia 2001. aug. 29-31. / [.] - Kaposvár: Kaposvári Egyetem Csokonai Vitéz Mihály Pedagógiai Főiskolai Kar, 2001. - [3].

Die Rolle der fertigkeitentwickelnden Trainings im Rahmen der Erwachsenenbildung/ Dr.Vassné Dr. Forintos Klára. In: 9th International Conference on the History of Adult

Education – Globalisation and Adult Education – Past and Present, Leiden University, 2002. augusztus 28-31.

Az üzleti kommunikáció etikája. In: A tünékeny moralitás. A kaposvári Erkölcsfilozófiai, Művészetfilozófiai és Nevelési Konferencia előadásai. Kaposvár 2001. augusztus 29-31. Kaposvári Egyetem Csokonai Vitéz Mihály Pedagógiai Főiskola 2002.

Új kihívás a felsőoktatásban – Public Relations./ Forintos Klára - Dina Miletta. = Tudásmenedzsment, 4:1. (2003).

10. A public relations etikai problémái. Elhangzott előadás Kaposvári Erkölcsfilozófiai, Művészetfilozófiai és Nevelési Konferencia, Kaposvár, 2003.

1. Név: Nemeskéri Zsolt

2. Születési hely, idő: Pécs, 1973. június 13.

Anyja neve: Illés Eleonóra

3. Iskolai végzettség: egyetem

4. Szakképzettség: közgazdász, humán szervező

5. Jelenlegi munkahely: PTE FEEK

6. Jelenlegi beosztás: egyetemi docens

7. Legmagasabb tudományos fokozata (fokozatszerzés éve): PhD (2002)

8. A fokozat elnyerésének tudományága: közgazdaságtudomány

9. Habilitáló egyetem és habilitálás ideje: -

10. Széchenyi Professzori Ösztöndíj elnyerésének éve: -

11. Az egyetemmel való viszonya és besorolása: főállású, teljes munkaidejű egyetemi adjunktus, igazgatóhelyettes

12. Az elmúlt öt év tudományos tevékenysége:

2004: Magyas szintű szellemi alkotás nívódíj

2003: Abay Neubauer Gyula díj

2001: Bihari Ottó kutatói ösztöndíj

2000: Bihari Ottó kutatói ösztöndíj

13. Az elmúlt öt év oktató munkájának a bemutatása:

2002: Izsevszki Állami Műszaki Egyetem (Oroszország), vendégoktató

2001- Szókratész Két Tannyelvű Középiskola, külső oktató

2001: PTE Művészeti Kar, külső oktató

2000- Márton Áron Szakkollégium, meghívott előadó

1999: JPTE Földrajzi Intézet Ázsia Központ, külső oktató

1998- JPTE (2000- Pécsi Tudományegyetem) főállású oktató

1997- Janus Pannonius Tudományegyetem (JPTE) meghívott előadó

1997- Szókratész Külgazdasági Akadémia, meghívott előadó

14. Nemzetközi kapcsolatok:

2002: Izsevszki Állami Műszaki Egyetem (Oroszország), vendégelőadó

2002: Hamburger University – University of Illinois at Urbana-Champaign – Oakland University – George Washington University (USA), tanulmányút

2002: CHER Conference (Ausztria), konferencia előadás

2002: Napier University, Edinburgh (Nagy-Britannia), konferencia előadás

2001: Ministersvo Práce, Sociálnych Vecí a Rodiny Slovenskej Republiky (Szlovákia), konferencia előadás

2001: University of Twente, Enschede (Hollandia), konf. előadás - tanulmányút

1999: Izsevszki Állami Műszaki Egyetem (Oroszország), konferencia előadás

1998: Beijing Foreign Studies University (Kína), tanulmányút

1998: University of Las Palmas de Gran Canaria (Spanyolország), tanulmányút

1995: University of Limerick, (Írország), TEMPUS ösztöndíj

15. *Tudományos, szakmai közéleti tevékenysége:*

2000: Magyar Földrajzi Társaság, tag

2004: PTE Szenátus Gazdasági Bizottság, tag

16. *Részvétel jellege a doktori iskola programjában:* meghívott belső tag

17. *Oktatott tárgyak:* A nem-formális képzések hatékonyságvizsgálata, Peremhelyzetű csoportok a magyar munkaerőpiacon

18. *Az elmúlt öt év tíz legjelentősebb publikációja:*

1. Nemeskéri Zsolt: Kínai regionális politika - elvek és gyakorlat. In: Fodor István - Kovács Bernadett - Tésits Róbert (szerk.): Társadalom és környezet. Budapest-Pécs, Dialog Campus Kiadó 2000.

2. Nemeskéri Zsolt: Characteristics of Purchasing Products/Services of the Tourism Industry. In: Gábor Rekettye (ed): The Significance of the Last Decade. Papers to Commemorate the Thirtieth Anniversary of the Pécs Faculty of Business and Economics. Pécs, PTE University Press 2000.

3. Nemeskéri Zsolt: A konvergencia vizsgálata a regionális fejlődésben. In: Buday-Sántha Attila (főszerk.) – Mezei Cecília – Mezei Katalin (szerk.): PhD tanulmányok 2000. Pécs, PTE KTK Regionális Politika és Gazdaságtan PhD 2001.

4. Nemeskéri Zsolt: Skúsenosty zamestnávatel'ov s ústretovy'm prístupom k rodine v Madarsku. In: Prezentácia modelov na zosúladenie pracovného a rodinného z'ivota. Bratislava, Ministersvo Práce, Sociálnych Vecí a Rodiny Slovenskej Republiky 2002.

5. Krisztián Béla – Nemeskéri Zsolt (szerk.): Családbarát foglalkoztatás - Modellek Magyarországon. Konferenciakötet. Szekszárd, Pécsi Tudományegyetem – Szociális és Családügyi Minisztérium 2002.

6. Nemeskéri Zsolt: A régiók fejlődése és konvergenciája Kínában. Pécs, Pécsi Tudományegyetem 2003.

7. Nemeskéri Zsolt: Nyugati elméletek a kínai valóság tükrében - a kínai regionális politika fejlődése 1980-1996 között. = Tér és Társadalom. 1998. 4.

Másodközlés = Erostyák János (szerk.): 10 éves a Pécsi Tudományegyetem Természettudományi Kara 1992-2002. Pécs, Pécsi Tudományegyetem Természettudományi Kar 2002.

8. Ardichvili, Alexander – Cseh, Maria - Gasparishvili, Alexander - Krisztian, Bela – Nemeskeri, Zsolt: Organizational Culture and Socio-Cultural Values: Evidence from Five Economies In Transition. in: Lynham, Susan A. – Egan, Toby Marshall (ed.): Proceedings and Membership Directory. Academy of Human Resource Development. Minneapolis, Minnesota (USA). CD-ROM. 16-2.

9. Krisztián, B. – Nemeskéri, Zs. – Végyvári, B.: Isledovanye kulturni predpriaty. in: Strategicseskoje planirovanije na predpriaty. IzsGTU, Izsevszk (Oroszország) 2003.

10. Nemeskéri Zsolt: A közgazdasági tartalom érvényesülése a felnőttoktatásban. = Művelődés – Népfőiskola – Társadalom. 1999. 2. mell.

1. *Név:* **Krisztián Béla**

2. *Születési hely, idő:* Pécs, 1929. augusztus 27.

Anyja neve: Szilovics Teréz

3. *Iskolai végzettség:* egyetem

4. *Szakképzettség:* gépészmérnök, szakpedagógus

5. *Jelenlegi munkahely:* PTE FEEK

6. *Jelenlegi beosztás:* egyetemi docens

7. *Legmagasabb tudományos fokozata (fokozatszerzés éve):* PhD (2001)

8. *A fokozat elnyerésének tudományága:* földtudomány

9. *Habilitáló egyetem és habitálás ideje:* -

10. *Széchenyi Professzori Ösztöndíj elnyerésének éve:* -

11. *Az egyetemmel való viszonya és besorolása:* főállású, teljes munkaidejű egyetemi docens

12. *Az elmúlt öt év tudományos tevékenysége:*

digitális távoktatás kutatása (1998-)

dinamikus pszichológia alkalmazása az emberi erőforrás gazdálkodásban

SAPARD kutatási program és a Planet Vision programban való részvétel (1999)

Tudástranszfer Európában – a műszaki tudományok (kutatás-fejlesztés) és a személyügy/menedzsment gyakorlatában

13. *Az elmúlt öt év oktató munkájának a bemutatása:*

gépészeti, matematikai tantárgyak, szakgyakorlat oktatása

menedzsmenttudományok, szervezés- és rendszertudományok, személyügyi –humán szer-

vező jellegű szaktárgyak oktatása

14. *Nemzetközi kapcsolatok:*

- University of Illinois at Urbana-Champaign (USA)

- Oakland University (USA)

- George Washington University (USA)

- Izsevszki Állami Műszaki Egyetem (Oroszország)

15. *Tudományos, szakmai közéleti tevékenysége:*

- a Magyar Pedagógiai Társaság tagja

- a Nemzeti Szakképzési Társaság tagja

- az MTESZ Szervezés- és Vezetéstudományi Társaságának tagja

- a Szakoktatás szerkesztőbizottsági tagja

16. *Részvétel jellege a doktori iskola programjában:* meghívott belső tag, kutatásvezető

17. *Oktatott tárgy:* A hazai szakképzés gazdasági és területi sajátosságai, Az egész életen át tartó tanulás és a tanulási tanácsadási rendszer szerepe

18. *Az elmúlt öt év tíz legjelentősebb publikációja:*

1. Előszó helyett: az új évezred Kínája / Krisztián Béla. In: A régiók fejlődése és konvergenciája Kínában / Nemeskéri Zsolt. - Pécs: PTE TTK FEEFI, 2003. (Humán szervező (munkaügyi) menedzser sorozat; ISSN 1218-6880.

2. Organizational Culture and Socio-Cultural Values: Evidence from Five Economies In Transition [CD-ROM] / Alexander Ardichvili - Maria Cseh - Alexander Gasparishvili - Bela Krisztian - Zsolt Nemeskeri. In: Proceedings and Membership Directory / Ed. Susan A. Lynham - Toby Marshall Egan. - Minneapolis [Minnesota] [USA]: Academy of Human Resource Development, 2003.

3. Ember és gazdaság a gazdaságpszichológia innovációja / recenzió: Krisztián Béla / Gazdaságpszichológia. Szerk. Hunyady György, Székely Mózes. Budapest, Osiris, 2003. = Humánpolitikai Szemle, 14. (2003.)

4. Felhasználói orientáltság az emberi erőforrás-személyügyi ismeretek PTE TTK FEEFI szakdolgozatai tükrében / Krisztián Béla. = Humánpolitikai Szemle, 14. (2003.) 2.

5. A Felnőttoktatási és -képzési lexikon A-Z / recenzió: Krisztián Béla / Felnőttoktatási és -képzési lexikon A-Z. Főszerk. Benedek András, Csoma Gyula, Harangi László. Budapest, Magyar Pedagógiai Társaság - OKI Kiadó - Szaktudás Kiadói Ház, 2002. = Szakoktatás, 53. (2003.) 4.

6. Felnőttképzés és gazdaság - az állandóság és változás megítélése a nyugati szakirodalomban / recenzió: Krisztián Béla / Felnőttképzés és gazdaság. Szerk. Kozma Tamás. Debrecen: Debreceni Egyetem Kossuth Egyetemi Kiadó, 2002. = Szakoktatás, 53. (2003.) 6.

7. A felnőttoktatás új lexikona / recenzió: Krisztián Béla / Felnőttoktatási és -képzési lexikon A-Z. Főszerk. Benedek András, Csoma Gyula, Harangi László. Budapest, Magyar Pedagógiai Társaság - OKI Kiadó - Szaktudás Kiadói Ház, 2002. = Humánpolitikai Szemle, 14. (2003.) 6.

8. A gazdasági etika néhány kérdése / Krisztián Béla. = Humánpolitikai Szemle, 14. (2003.) 9.

9. A kölcsönös egymásrautaltság - felnőttképzés és gazdaság. / recenzió: Krisztián Béla / Felnőttképzés és gazdaság. Szerk. Kozma Tamás. Debrecen: Debreceni Egyetem Kossuth Egyetemi Kiadó, 2002. = Humánpolitikai Szemle, 14. (2003.) 7-8.

10. Kulturális globalizáció - a zárva várt Nyugat / recenzió: Krisztián Béla / A zárva várt Nyugat: Kulturális globalizáció Magyarországon. Szerk. Kovács János Mátyás. Budapest: 2000 (Mentor Irodalmi Alapítvány): Sík, 2002. = Humánpolitikai Szemle, 14. (2003.) 2.

1. *Név:* **Husz Mária**

2. *Születési hely, idő:* Budapest, 1954. december 1.

Anyja neve: Nyári Mária

3. *Iskolai végzettség:* egyetem

4. *Szakképzettség:* Magyar nyelv és irodalom szakos középiskolai tanár, népművelés és esztétika szakos előadó

5. *Jelenlegi munkahely:* PTE FEEK

6. *Jelenlegi beosztás:* tanszékvezető, egyetemi docens

7. *Legmagasabb tudományos fokozata (fokozatszerzés éve):* kandidátus (1998)

8. *A fokozat elnyerésének tudományága:* szociológia tudomány

9. *Habilitáló egyetem és habitálás ideje:* -

10. *Széchenyi Professzori Ösztöndíj elnyerésének éve:* -

11. *Az egyetemmel való viszonya és besorolása:* főállású, teljes munkaidejű egyetemi docens

12. *Az elmúlt öt év tudományos tevékenysége:*

A kulturális-művészeti állapotváltozások diszciplináris és multidiszciplináris értelmezési lehetőségei, a kortárs művészet esztétikai-művészetszociológiai aspektusai.

A művészeti és esztétikai gondolkodás paradigmái és a műinterpretáció kérdései.

Az esztétikai-művészeti nevelés elméleti és módszertani kérdései, kommunikációs és önismereti készségfejlesztés.

Disszertációk: a legújabb kori textilművészet forma-és funkcióváltozásainak társadalmi kölcsönhatásai. A textilművészet alakulásának rendszeres nyomon követése művészetkritikai tevékenységgel.

A kulturális turizmus fejlesztésének kutatása.

13. *Az elmúlt öt év oktató munkájának a bemutatása:*

Az esztétikai és művészeti kultúra oktatásának folyamatos korszerűsítése és adaptálása a művelődésszervezés, kultúráközvetítés szakmai igényeihez.

Az idegenforgalmi animáció, kulturális turizmus tantárgy curriculumának kidolgozása, oktatásának megindítása. A tárgy tantervének kidolgozása, szakmai továbbképzés céljára.

A társadalmi, társadalomlélektani hatásoknak a művészeti stílusok, irányzatok változásában játszott szerepéről szóló kutatási eredmények beépítése egyetemi kurzusokba.

Turizmus menedzser szakirány kidolgozása, tantárgyak oktatása

A curriculumok folyamatos korszerűsítése, a tárgyi tudás átadása mellett a hallgatók önálló, sokoldalú és biztos esztétikai értékrendjének, művészeti ízlésének fejlesztése.

Nappali és levelező művelődési és felnőttképzési menedzser, illetve művelődésszervező szakon oktatott tárgyak, kurzusok és gyakorlatok:

- *Bevezetés az esztétikába (Általános esztétika)*
- Az esztétikai gondolkodás paradigmái I. (Az antikvitástól a modernitásig)
- Az esztétikai gondolkodás paradigmái II. (Huszadik századi esztétikák és művészetelméletek)
- Esztétikai és művészeti ízlésfejlesztés
- A kortárs képzőművészet megjelenése és értelmezési lehetőségei
- A képzőművészeti kultúra kódjai
- Művészeti animáció: drámajátékok, kreatív dráma
- A turizmus általános elmélete, A kulturális turizmus fejlesztése

14. Nemzetközi kapcsolatok:

1987 óta három tanulmányút Franciaországban, részben hallgatói csoportok cseregyakorlatának vezetése Clermont-Ferrandban és a Grenoble-i Egyetemen IUT 2: a szociokulturális animáció elméletének és gyakorlatának, valamint a kortárs művészet stílári kérdéseinek és társadalmi megjelenésformáinak tanulmányozása.

Évente gyakornok fogadása a Grenoble-i Egyetemről

1990: Lausanne, Svájc: a *CITAM* archívumában (Régi és Új Kárpitok Nemzetközi Központja) az Eötvös Alapítvány ösztöndíjával a legújabb kori textilművészet kutatása.

15. Tudományos, szakmai közéleti tevékenysége:

1996-tól: a Magyar Tudományos Akadémia Pécsi Területi Bizottsága II. számú Filozófiai és Történettudományok Szakbizottságának tagja, és a Közművelődési Munkabizottság elnöke.

1999: Részvétel Baranya megye Kulturális Fejlesztési Konceptiójának kidolgozásában (résztanulmány a művészeti életről).

1993-ban alapítója, és azóta is művészeti vezetője a Pécsi Civil Közösségek Házában működő *Gebauer* kortárs képzőművészeti galériának.

16. Részvétel jellege a doktori iskola programjában: meghívott belső tag

17. Oktatott tárgy: Tárgyi környezet és életminőség

18. Az elmúlt öt év tíz legjelentősebb publikációja:

1. A fenséges mint újjáéledt esztétikai minőségkategória az elit- és a tömegkultúrában. / Husz Mária. = *Tudásmenedzsment*, 1:2 (2000).

2. A magyar neoavantgárd textilművészet. / Husz Mária. Budapest–Pécs: Dialóg Campus Kiadó, 2001.

3. Almásy Dévai László: Posztmodern design és látványbútorok / Husz Mária. = *Magyar Iparművészet*, 2. (2001).

4. Az ízlésfogalom paradoxonai: az élményképesség és az értékválasztás, mint habitus / Husz Mária. = *Tudásmenedzsment*, 2:2 (2001).

5. Negatív szövés. Katona Szabó Erzsébet textilművei / Husz Mária. = *Kritika*, július-augusztus (2002).

6. Anti-pink avagy „a valóság égi mása”. Csurka Eszter. / Husz Mária. = *Echo: Kritikai Szemle*, 3. (2002).

7. Hommage à „Szombathelyi Textilbiennálé” / Husz Mária. = *Magyar Iparművészet*, 6. (2002).

8. A turizmus mint egy kortárs kulturális diskurzus horizontja. = III. Kultúra és turizmus Nemzetközi Konferencia. Budapest, 2002. November 7–9.

9. Az élményképesség, a megítélőképesség és az értékválasztás mint habitus és mint kulturális tőke. = Czirják József et alii. (szerk.): *A tűnékeny moralitás*. Kaposvár, kaposvári Egyetem, Csokonai Vitéz Mihály Pedagógiai Főiskolai Kar, 2002.

10. Az irónia újabb funkcióiról. /Husz Mária. = *Tudásmenedzsment*, 5:1 (2004).

1. *Név:* **Kocsis Mihály**

2. *Születési hely, idő:* Kiskunhalas, 1946. november 28.

Anyja neve: Gáspár Eszter

3. *Iskolai végzettség:* egyetem

4. *Szakképzettség:* pedagógia szakos tanár (JATE)
filozófia szakos tanár (ELTE)

5. *Jelenlegi munkahely:* PTE FEEK

6. *Jelenlegi beosztás:* tudományos főmunkatárs

7. *Legmagasabb tudományos fokozata (fokozatszerzés éve):* PhD (2003)

8. *A fokozat elnyerésének tudományága:* neveléstudomány

9. *Habilitáló egyetem és habitálás ideje:* -

10. *Széchenyi Professzori Ösztöndíj elnyerésének éve:* -

11. *Az egyetemmel való viszonya és besorolása:* főállású, teljes munkaidejű egyetemi docens

12. *Az elmúlt öt év tudományos tevékenysége:*

Az elmúlt öt évben elsősorban a Baranya megyében lebonyolított iskolai tudásmérés nyers adatainak feldolgozása, valamint a Pécsi Tudományegyetemen 1985-2000-ig végzett pedagógusok, és a nappali tagozatos hallgatók pályaképének, képzési irányokkal kapcsolatos attitűdjeinek, és bevalás-vizsgálatának tervezése, szervezése, lebonyolítása és interpretációja állt a tudományos tevékenység középpontjában.

Ezt egészítette ki 2001-től a hallgatók „tanuló-képességének” vizsgálata, amely a holland-magyar államközi szerződésben rögzített program keretében szerveződött.

13. *Az elmúlt öt év oktató munkájának a bemutatása:*

- A Pécsi Tudományegyetem Tanárképző Intézetében a didaktika, a nevelélmélet, az alternatív pedagógiák és a pedagógiai kreatológia című tantárgyak tanítása. Szakirányú továbbképzéseken az előbbieket kiegészültek a kutatómódszertan és a pedagógiai mérés és értékelés stúdiumokkal.

- A PTE TTK FEEFI-ben jelenleg a nemzetközi teljesítménymérések tapasztalatai és az alternatív pedagógiák kurzusok vezetője.

14. *Nemzetközi kapcsolatok:* -

15. *Tudományos, szakmai közéleti tevékenysége:*

Minősített oktatóként a Magyar Tudományos Akadémia Pedagógiai Bizottságához tartozó köztestületi tagja, a Neveléstudományi Konferenciákon rendszeresen előadóként és szimpóziumvezetőként szerepel, alapító tagja a Szabad iskoláztatás Európai Fórumának (EFFE).

16. *Részvétel jellege a doktori iskola programjában:* meghívott belső tag

17. *Oktatott tárgy:* Eredményességmutatók a közoktatásban

18. *Az elmúlt öt év tíz legjelentősebb publikációja:*

1. Kocsis Mihály (1999a): A pedagógusképzés szerkezeti és tartalmi változásai az 1990-es években. In: Vágó Irén szerk. (1999): Tartalmi változások a közoktatásban a 90-es években. Okker Kiadó, Budapest.

2. Kocsis Mihály (1999): Weszely Ödön munkássága a Magyar Királyi Erzsébet Tudományegyetemen. Iskolakultúra. IX. 8. sz.

3. Kocsis Mihály (2000): Iskolai tudásmérés Baranya megyében. Iskolakultúra. X. 6-7. szám.

4. Kocsis Mihály (2000): Egy Baranya megyei iskolai tudásmérés néhány vizsgálati területéről. Iskolakultúra. X. 8. sz.

5. Kocsis Mihály (2000): Pedagógusképzés és továbbképzés. Szerkezeti és tartalmi változások a képzésben. Iskolakultúra. X. 1. sz.

6. Kocsis Mihály (2002): Tanárok véleménye a pályáról és a képzésről. Iskolakultúra. XII. 5. sz.

7. Kocsis Mihály (2002): A tanárképzés-finanszírozás változásainak vizsgálata a Pécsi Tudományegyetemen. Acta Paedagogica. II. 3. sz. Pécsi Tudományegyetem Tanárképző Intézet, Pécs.

8. Kocsis Mihály (2003): A tanárképzés megítélése. Iskolakultúra-könyvek 18. Pécsi Tudományegyetem, Pécs.

9. Kocsis Mihály: Attracting able to the teaching career. In: Attracting, developing and retaining effective teachers. Country background report for the OECD. Chapter 3. Ministry of Education of Hungary. Budapest, 2004.

10. Kocsis Mihály: Teaching education and training. In: Attracting, developing and retaining effective teachers. Country background report for the OECD. Chapter 4. Ministry of Education of Hungary. Budapest, 2004.

1. **Név: Vass Miklós**

2. **Születési hely, idő:** Szomathely, 1946. 09. 27.

Anyja neve: Gangl Erzsébet

3. **Iskolai végzettség:** egyetem

4. **Szakképzettség:** középiskolai testnevelő tanár, pedagógia szakos előadó, atlétika szak-edző

5. **Jelenlegi munkahely:** PTE TTK Testnevelés- és Sporttudományi Intézet

6. **Jelenlegi beosztás:** tanszékvezető egyetemi docens

7. **Legmagasabb tudományos fokozata (fokozatszerzés éve):** kandidátus (1988)

8. **A fokozat elnyerésének tudományága:** neveléstudomány

9. **Habilitáló egyetem és habitálás ideje:** –

10. **Széchenyi Professzori Ösztöndíj elnyerésének éve:** -

11. **Az egyetemmel való viszonya és besorolása:** főállású, teljes munkaidejű egyetemi docens

12. **Az elmúlt öt év tudományos tevékenysége:**

A sportszakemberképzés tartalmi és szervezeti korszerűsítése témakörben végzett vizsgálatok eredményeként megjelent mintegy 15 publikáció. Öt ízben eredményesen pályáztam Magyar Sporttudományi Társaság által kiírt kutatási pályázatokon.

Több nemzetközi (Athén, 2002; Salzburg 2003) és haza tudományos konferencián vettem részt előadással.

Kiadás előtt áll a Sportpedagógia c. tankönyvem és több fejezetet írtam a Sportpedagógia és sportpszichológia alapjai c. tankönyvbe.

13. **Az elmúlt öt év oktató munkájának a bemutatása:**

Graduális képzés:

- Atlétika, sportpedagógia, sportpszichológia c. tantárgyak oktatása főiskolai és egyetemi testnevelés szakos hallgatók számára.

- Testnevelés- elmélete és módszertana c. tárgy oktatása tanító szakos hallgatók számára.

Posztgraduális képzés:

- Atlétika, sportpedagógia, sportpszichológia c. tárgyak oktatása kiegészítő szakos valamint újabb diplomát szerző hallgatók számára.

- „Az iskolai testnevelés és sporttudomány újabb eredményei” c. kurzus oktatása 120 órás tanári továbbképzés keretében

Doktori képzés, Témavezetés:

- Kutatási szeminárium vezetése és szigorlati vizsgáztatás sportpedagógiai témakörökben ELTE TF Neveléstudományi Doktori Programon.

- Kutatási szeminárium és disszertáció témavezetés PTE Pszichológia Doktori Iskolában

14. Nemzetközi kapcsolatok:

- Nottingham Trent Egyetem, Anglia
- Vila Reali Egyetem, Portugália
- Loughborough Egyetem, Anglia

15. Tudományos, szakmai közéleti tevékenysége:

- MSTT Sportpedagógiai szakbizottság – elnök
- Országos Köznevelési Tanács – a felsőoktatás részéről választott képviselő – tag
- MTA Köztisztület – tag
- Magyar Sporttudományi társaság – alelnök
- MTA Sportpedagógiai Munkabizottság – tag
- PAB Sporttudományi Munkabizottság – elnök
- International Council of Sport Science and Physical Education – tag
- OM Testkultúrális Szakértői Bizottság tagja
- GYISM Szakértői Pályázatokat Elbíráló Bizottság - tag

16. Részvétel jellege a doktori iskola programjában: meghívott belső tag, kutatásvezető

17. Oktatott tárgy: Sport és személyiségfejlesztés, A sportteljesítmény pedagógiai-pszichológiai komponensei, A sport szerepe a társadalom és az egyén életében, Hazai tradíciók és európai tendenciák az iskolai testnevelésben és tanárképzésben

18. Az elmúlt öt év tíz legjelentősebb publikációja:

A minőségbiztosítás lehetőségei a sportszakemberképzésben egy nemzetközi összehasonlító vizsgálat tükrében. (társszerzőkkel) III. Országos Sportkongresszus MTE Bp., 1999.

Kutatások a sportmotiváció és az egészségnevelés köréből – Egy hazai vizsgálat elemzése a nemzetközi modellek tükrében. Pszichológia 2000. A Magyar Pszichológiai társaság XIV. Országos Nagygyűlése Budapest Műszaki Egyetem 2000.

Comparison of Physical Education and Sport in Chinese and Hungarian Higher Education. I. Országos Neveléstudományi Konferencia Budapest, 2001. (Poszter)

Nevelélméleti felfogások és nevelés a sportban I. Országos Neveléstudományi Konferencia Budapest, 2001.

Nevelés a sportban: Kompetenciák 32. Mozgásbiológiai Konferencia SE TSK Budapest, 2001.

Teacher-Pupil Interaction During Physical Education Lesson 7th Annual Congress of the European College of Sport Science Athens, 2002. Poszter (társszerzővel)

Sportsmanship as an Ethical Value 7th Annual Congress of the European College of Sport Science Athens, 2002. Poszter (társszerzővel)

A kétszintű képzés lehetősége a sportszakemberképzésben II. Neveléstudományi Konferencia Budapest, 2002. (társszerzővel)

The Bologna Decree and Teacher Training of Sport Science in the Hungarian Republic 8th Annual Congress European College of Sport Science Salzburg, 9-12 July 2003. Poszter (társszerzővel)

10. A Magyar sportszakemberképzés az Európai Felsőoktatási térségben IV. Országos Sporttudományi Kongresszus Szombathely, 2003. (társszerzővel)

1. Név: Prisztóka Gyöngyvér

2. Születési hely, idő: Győr, 1959. február 13.

Anyja neve: Már földi Mária

3. Iskolai végzettség: egyetem

4. Szakképzettség: középiskolai testnevelő tanár

5. *Jelenlegi munkahely:* PTE TTK Testnevelés- és Sporttudományi Intézet

6. *Jelenlegi beosztás:* tanszékvezető egyetemi docens

7. *Legmagasabb tudományos fokozata (fokozatszerzés éve):* kandidátus (1996)

8. *A fokozat elnyerésének tudományága:* neveléstudomány

9. *Habilitáló egyetem és habitálás ideje:* -

10. *Széchenyi Professzori Ösztöndíj elnyerésének éve:* -

11. *Az egyetemmel való viszonya és besorolása:* főállású, teljes munkaidejű egyetemi docens

12. *Az elmúlt öt év tudományos tevékenysége:* -

13. *Az elmúlt öt év oktató munkájának a bemutatása:*

„Sportpedagógia”, „Testnevelélmélet” szaktárgyak oktatása egyetemi/főiskolai alapképzésben, kiegészítő- és újabb diplomaszerező képzésben, testnevelő tanárszakos hallgatók számára középfokú edzőképzésben

14. *Nemzetközi kapcsolatok:* -

15. *Tudományos, szakmai közéleti tevékenysége:*

- MTA Pedagógiai Szakbizottság Sportpedagógiai Munkacsoport tagja

- MTA Pécsi Akadémiai Bizottság Sporttudományi Munkabizottság vezetőségi tagja
Magyar - Sporttudományi Tanács Sportpedagógiai Szakbizottság titkára

- Magyar Testnevelő Tanárok Egyesülete Baranyai Megyei Szervezetének tagja

16. *Részvétel jellege a doktori iskola programjában:* meghívott belső tag, kutatásvezető

17. *Oktatott tárgy:* A testnevelés elméleti és gyakorlati kérdései a közoktatásban

18. *Az elmúlt öt év tíz legjelentősebb publikációja:*

1. Prisztóka Gyöngyvér: Testnevelélmélet, Dialog-Campus Pécs, 1998.

2. Vass Miklós-Prisztóka Gyöngyvér-Papp Gábor: Nevelés a sportban: kompetencia. 32. Mozgásbiológiai Konferencia, SE TSK Bp. 2001. november 8-9.

3. Prisztóka Gyöngyvér-Vass Miklós-Papp Gábor: Adatok a testnevelő tanári szakra jelentkezők motivációjáról a Pécsi Tudományegyetemen. II. Neveléstudományi Konferencia, MTA, Bp. 2002. október 24-26.

4. Prisztóka Gyöngyvér: Testnevelő tanári szerepváltozások. XXVI. OTDK Testnevelés- és Sporttudományi Szekció, Nyugat-Magyarországi Egyetem Apáczai Csere János Tanítóképző Főiskolai Kar, Győr, 2003. április 10-12.

5. Vass Miklós-Prisztóka Gyöngyvér-Papp Gábor: A kétszintű képzés lehetőségei a sportszakemberképzésben. II. Neveléstudományi Konferencia, MTA, Bp. 2002. október 24-26.

6. Vass Miklós-Prisztóka Gyöngyvér-Papp Gábor: A magyar sportszakemberképzés az Európai Felsőoktatási Térségben IV. Országos Sporttudományi Kongresszus, Szombathely 2003. október 17-18. (ea.)

7. Vass Miklós-Prisztóka Gyöngyvér-Papp Gábor: Nevelélméleti felfogások és nevelés a sportban. I. Országos Neveléstudományi Konferencia, MTA, Bp. 2001. október. 25-27.

8. Papp Gábor-Vass Miklós-Prisztóka Gyöngyvér: Sportsmanship as an Ethical Value 7th Annual Congress of the European College of Sport Science, Athén 2002. július 24-28.

9. Prisztóka Gyöngyvér-Kőninger Viktor-Vass Miklós-Papp Gábor: Gondolatok a testnevelés órai kommunikáció sajátosságairól. IV. Országos Sporttudományi Kongresszus, Szombathely 2003. október 17-18.

10. Tóvári Ferenc-Prisztóka Gyöngyvér-Vass Miklós-Papp Gábor: Gyakorlati követelmények a testnevelő tanárképzésben – hallgatói szemmel. IV. Országos Sporttudományi Kongresszus, Szombathely 2003. október 17-18.

1. *Név:* **Herlicska Károly**

2. *Születési hely, idő:* Szombathely, 1947. október 9.

Anyja neve: Wannek Vilma

3. Iskolai végzettség: egyetem

4. Szakképzettség: középiskolai testnevelő tanár, szakedző

5. Jelenlegi munkahely: PTE TTK Testnevelés- és Sporttudományi Intézet

6. Jelenlegi beosztás: egyetemi docens

7. Legmagasabb tudományos fokozata (fokozatszerzés éve): PhD (2000)

8. A fokozat elnyerésének tudományága: földtudomány

9. Habilitáló egyetem és habilitálás ideje: -

10. Széchenyi Professzori Ösztöndíj elnyerésének éve: -

11. Az egyetemmel való viszonya és besorolása: főállású, teljes munkaidejű egyetemi docens

12. Az elmúlt öt év tudományos tevékenysége:

Hazai és nemzetközi sporttudományi konferenciákon való részvétel

Publikálás hazai sporttudományi folyóiratokban és konferencia kiadványokban

MSTT kutatási pályázat elnyerése

13. Az elmúlt öt év oktató munkájának a bemutatása:

- Az atlétika tantárgy oktatása nappali, levelező, kiegészítő, UDSZ szakokon.

- Diplomamunkák, TDK dolgozatok (sportturizmus) témavezetése.

14. Nemzetközi kapcsolatok: Karl Franzens Universitaet, Graz

15. Tudományos, szakmai közéleti tevékenysége:

- Magyar Sporttudományi Társaság tagja

- CIEPS tagja

16. Részvétel jellege a doktori iskola programjában: meghívott belső tag, kutatásvezető

17. Oktatott tárgy: Sportképességek fejlesztésének sportági tartalmai, A fizikai teljesítőképesség alapjai, fejlesztése és mérése

18. Az elmúlt öt év tíz legjelentősebb publikációja:

1. Herlicska K. (1999): Sport és turizmus. Sporttudomány és a XXI. Század 238-344.

2. Herlicska K. (2000): A téli sportok és jellemzőik Magyarországon. Közlemények a PTE Általános Természetföldrajzi és Urbanisztikai Tanszékéről 24. 1-12.

3. Herlicska K. (2000): Adatok a sísport és a természeti környezet kölcsönhatásához az osztrák Alpokban. PTE Természetföldrajzi Közlemények 14. 3-18.

4. Rétsági E.-Herlicska K. (2001): Kézikönyv a testnevelés tanításához. Dialóg Campus 105-125.

5. Herlicska K. (2001): Ungarn als potentieller Faktor in Österreichs Winterturismus. Simpósion, Steirische turismusverband. Hirscheegg-Salzstiegel.

6. Bánvölgyi T.-Herlicska K. (2002): Feltételezett sportolói életpályamodell SWOT elemzése. MTA Regionális Konferencia Szekszárd

7. Wilhelm M.-Bánvölgyi T.-Herlicska K. (2002): Testnevelő tanárjelöltek egészségügyi és edzettségi állapotának követéses vizsgálata. Mozgásbiológiai Konferencia Budapest.

8. Hajduné L. Z.-Wilhelm M.-Herlicska K.(2003): Talent Care in Hungary at the Doorstep of joining the European Union (Poster) Salzburg 2003.

9. Wilhelm M.-Herlicska K. (2003): The Fitness of Students Enrolled for Physical Education Degrees (Poszter) Salzburg 2003.

10. Bánvölgyi T.- Tóvári F.-Herlicska K. (2003): Az atlétika helyzete a testnevelő tanárképzésben – felmérések tükrében IV. Országos Sporttudományi Konferencia Szombathely.

1. Név: **Rétsági Erzsébet**

2. Születési hely, idő: Nagykőrös, 1947. január 9.

Anyja neve: Tóth Erzsébet

3. Iskolai végzettség: egyetem

4. Szakképzettség: középiskolai testnevelő tanár

5. Jelenlegi munkahely: PTE TTK Testnevelés- és Sporttudományi Intézet

6. Jelenlegi beosztás: tanszékvezető, egyetemi docens

7. Legmagasabb tudományos fokozata (fokozatszerzés éve): kandidátus (1996)

8. A fokozat elnyerésének tudományága: neveléstudomány

9. Habilitáló egyetem és habilitálás ideje: -

10. Széchenyi Professzori Ösztöndíj elnyerésének éve: -

11. Az egyetemmel való viszonya és besorolása: főállású, teljes munkaidejű egyetemi docens

12. Az elmúlt öt év tudományos tevékenysége:

Nemzetközi és hazai sporttudományi konferenciákon való részvétel

A testnevelő tanárok részére kézikönyv szerkesztés és abban három önálló fejezet írása

Az OM által kiírt tankönyv pályázat elnyerése

MSTT pályázat elnyerése

13. Az elmúlt öt év oktató munkájának a bemutatása:

- A testnevelés tanítás elmélete és módszertana, röplabdázás, iskolai népi játékok, rekreáció elmélet, síelés tantárgyak oktatása nappali tagozaton.

- A testnevelés tanítás elmélete és módszertana valamint a rekreáció elmélet tantárgyak oktatása levelező, UDSZ valamint kiegészítő szakokon.

- Diplomamunkák és OTDK pályamunkák témavezetése.

14. Nemzetközi kapcsolatok: Universidade de Tras os Montes e Alto Douro

15. Tudományos, szakmai közéleti tevékenysége:

MTA Pedagógiai Bizottság Tantárgy-pedagógiai Albizottság Testnevelési és Sportpedagógiai Szakbizottság tagja

MTA Pécsi Akadémiai Bizottság Sporttudományi Munkabizottság tagja

MTA Pécsi Akadémiai Bizottsága II. sz. Filozófia-, Történettudomány- és Néprajztudományok Szakbizottsága Pedagógiai Munkabizottsága tagja

Magyar Sporttudományi Társaság tagja

Magyar Testnevelő Tanárok Baranya megyei Egyesületének tagja

Az OKI Tanterv és Programfejlesztési Központ KOMP - iskolamodell munkatársa

A Magyar Tudományos Akadémia Doktori Tanácsa, valamint a Semmelweis Egyetem Testnevelési és Sporttudományi Kar Neveléstudomány tudományági Doktori Iskola megbízásából értekezések hivatalos bírálója, illetve bíráló bizottság tagja

A Dialog Campus Kiadó Nordex Kft. sport – szakszerkesztője

Az „Iskolai testnevelés és sport” szaklap főszerkesztője

16. Részvétel jellege a doktori iskola programjában: meghívott belső tag, kutatásvezető

17. Oktatott tárgy: A testnevelés tantárgypedagógiai aspektusai, A motoros tanulás kulturális értékei

18. Az elmúlt öt év tíz legjelentősebb publikációja:

Rétsági Erzsébet (1998): Az értékelés-osztályozás problémái az iskolait testnevelésben. 2nd International Symposium „Physical Culture and Sport” University of Novi Sad Faculty of Physical Education. Novi Sad, December 4th and 5th 1998.

Rétsági Erzsébet (2000): A testnevelés tanításának főbb elvi és tartalmi kérdései „Tanárképzés és tudomány” Országos Tudományos és Módszertani Konferencia Eötvös Lóránd Tudományegyetem Tanárképző Főiskolai Kar 2000 augusztus 31-szeptember 1.

Rétsági Erzsébet- Szabóné Baán Ildikó: About the Experience of making of Syllabi and Curricula (2000) The 75th Anniversary International Congress on Sport Sciences Semmelweis University Faculty of Physical Education Budapest 10-11. november 2000.

Rétsági Erzsébet.(2000) Syllabi and Curricula of Physical Education and Sport in Hungary at the turn of the Century 3rd International Scientific Conference Univerzita Konstantina Filozofa Nitra 14-16. november 2000.

Rétsági Erzsébet- H. Ekler Judit (2002): A testnevelés értékreprezentációja a helyi tervezés szintjén, avagy a tervezés tantárgy- pedagógiai kérdései II. Országos Neveléstudományi Konferencia Budapest, 2002.

Rétsági Erzsébet, Ekler Judit (2003): PE curricula in 2003 in Hungary 8th Annual Congress European College of Sport Science July 9-12, 2003 Salzburg- Austria

Rétsági Erzsébet- Bélaváry Zsolt (2003): The system of facilities and condition of PE in schools with a majority of gypsy students in baranya country 8th Annual Congress European College of Sport Science July 9-12, 2003 Salzburg- Austria

Rétsági Erzsébet (2001): Tantervi kérdések In: Rétsági Erzsébet (szerk.): Kézikönyv a testnevelés tanításához (5-8. osztály) Dialóg Campus Kiadó, Budapest, Pécs.

Rétsági Erzsébet (2001): Előkészítés, alapozás. In: Rétsági Erzsébet (szerk.): Kézikönyv a testnevelés tanításához (5-8. osztály) Dialóg Campus Kiadó, Budapest, Pécs.

Rétsági Erzsébet (2001): Röplabdázás. In: Rétsági Erzsébet (szerk.): Kézikönyv a testnevelés tanításához (5-8. osztály) Dialóg Campus Kiadó, Budapest, Pécs.

1. Név: Rúzsás Csilla

2. Születési hely, idő: Pécs, 1949. június 28.

Anyja neve: Dr. Faluhelyi Veronika

3. Iskolai végzettség: egyetem

4. Szakképzettség: kutatóorvos, pszichoterapeuta szakorvos 1998, magatartásterapeuta 1999, laboratóriumi szakorvos 1978.

5. Jelenlegi munkahely: PTE TTK Testnevelés- és Sporttudományi Intézet

6. Jelenlegi beosztás: egyetemi docens

7. Legmagasabb tudományos fokozata (fokozatszerzés éve): kandidátus (1987), PhD (1994)

8. A fokozat elnyerésének tudományága: orvostudomány: idegtudományok területe

9. Habilitáló egyetem és habilitálás ideje: Pécsi Orvostudományi Egyetem, 1995.

10. Széchenyi Professzori Ösztöndíj elnyerésének éve: -

11. Az egyetemmel való viszonya és besorolása: főállású teljes munkaidejű egyetemi docens

12. Az elmúlt öt év tudományos tevékenysége:

2001-ben az Akadémiai Kiadónál megjelent, angol nyelvű tudományos monográfiám az Akadémia V. Orvosi Osztálya javaslata alapján az Akadémiai Kiadó Nivódíjában részesül (2003). E kötet az egyedfejlődés korai szakaszában, valamint az öregedés időszakában a központi idegrendszerre ható gyógyszerek szerepét vizsgálja a pszichoneuroendokrin alkalmazkodási folyamatokban, pszichoszomatikus megközelítésben. Kísérleti bizonyítékok igazolják a rendellenes hormonhatások, drogfogyasztás által az utódgenerációban előidézett károsodásokat. A kísérletek másik része az öregedésre vonatkozik.

További vizsgálatok a testkép összefüggéseire vonatkoznak sportolóknak, valamint a bioritmusoknak a kognitív és hormonális funkciókra vonatkoznak. 2003-tól a Sporttudományi Intézet Képességvizsgáló Laboratóriumának indítása.

13. Az elmúlt öt év oktató munkájának a bemutatása:

- Sporttudományi Intézet (1999-): A curriculáris oktatásban az orvosi tárgyak egy részének oktatása: Anatómia, Biokémia, Egészségtan

- Diplomamunkák témavezetője: A sport és mozgás szerepe fogyatékos gyermekeknél, Testképzavarok sportolóknál, Krónikus fáradtság szindróma és sport összefüggései.

- Speciálkollégium: Orvostörténeti kurzus angol nyelven „History of medicine” 1998.

14. Nemzetközi kapcsolatok:

- Milanoi Egyetem Chemoterápiás Intézete, Olaszország

- Modenai Egyetem Pathológiai Intézete, Olaszország

- Hallei Egyetem Anatómiai Intézete, Németország

- Tokyo Metropolitan Institute for Neurosciences, Japán

- Tokyo Medical College Japán

15. Tudományos, szakmai közéleti tevékenysége:

- Nemzetközi folyóiratok Szerkesztőbizottsági Tagsága:

Neuroendocrinology Letters (2000-)

Journal of Pre- and Perinatal Psychology and Medicine (2000-)

- Tudományos szervezés: Pécsi Akadémiai Bizottság Neurobiológiai Bizottság tagja (1993)

- Tudományos egyesületi tagság:

European Pineal Society: vezetőségi tag 1987-1990

International Society of Psychoneuroendocrinology

European Federation of Endocrine Societies

International Society of Endocrinology

Magyar Endokrin és Anyagcsere Társaság

Magyar Viselkedéstanulmányi és KognitívEgyesület

16. Részvétel jellege a doktori iskola programjában: meghívott belső tag, kutatásvezető

17. Oktatott tárgy: Pszichobiológiai alkalmazkodás a sportban, Fáradtság szindrómák pszichoszomatikus megközelítésben

18. Az elmúlt öt év tíz legjelentősebb publikációja:

1. Rúzsás C., Mess B.(2001): Maturation and aging of neuroendocrine functions. Budapest, Akadémiai Kiadó.

2. Rúzsás C. (2003): Age-related disturbances in biological rhythms: experimental and clinical data. In: Csernus V., Mess B. (eds.): Rhythmic biological processes. Dialóg, Budapest.

3. Rúzsás C. (1998): A tobozmirígy és az agyi neurotranszmitterek szerepe az öregedésben. In: Mess B., Fischer E., Iván L. (eds.): Az öregedés biológiai és orvosi aspektusai. Magyar Gerontológiai Társaság Kiadványa.

4. Mess B., Rúzsás C. (2001): A tobozmirígy hormonjainak élettani szerepe és terápiás alkalmazásának lehetőségei. – In: Leövey A. (ed.): A klinikai endokrinológia kézikönyve. Budapest, Medicina.

5. Rúzsás C., Shirama K. (1998): Responsiveness of the reproductive system to pineal hormones and to serotonergic drugs in the developing and in the aging rat. – Neuroendocrinology.

6. Rúzsás C., Mess B. (2000): Melatonin and aging. A brief survey. – Neuroendocrinology

7. Mess B., Rúzsás C. (2000): The role of pre- and perinatal application of neurotropic drugs on the development of neuroendocrine functions. – J. of Human Ontogenetics

8. Rúzsás C. (1998): The role of the pineal gland in the perinatal adaptation process and during the period of puberty. – International Symposium on „Developmental endocrinology” Nürnberg.

9. Rúzsás C. (2002): Biological background of adapted physical education. – Conference on Kinetotherapy, Oradea.

10. Rúzsás C. (2002): Melatonin szekréció bioritmusának változása az öregedésben. – Magyar Endokrin Társaság kongresszusa Gyula.

1. Név: Wilhelm Márta

Születési hely, idő: Mohács, 1964. november 2.

Anyja neve: Karádi Anna

Iskolai végzettség: egyetem

Szakképzettség: biológia-kémia szakos középiskolai tanár

Jelenlegi munkahely: PTE TTK Testnevelés- és Sporttudományi Intézet

Jelenlegi beosztás: egyetemi docens

Legmagasabb tudományos fokozata (fokozatszerzés éve): PhD (1997)

A fokozat elnyerésének tudományága: biológia tudomány

Habilitáló egyetem és habitálás ideje: -

Széchenyi professzori Ösztöndíj elnyerésének éve: -

Az egyetemmel való viszonya és besorolása: főállású, teljes munkaidejű egyetemi docens

Az elmúlt öt év tudományos tevékenysége:

Bolyai János Kutatási Ösztöndíj (2001-től)

Magyar Sporttudományi Társaság Kutatási ösztöndíjai

Az elmúlt öt év oktató munkájának a bemutatása:

humán élettan, egészségstan, humán biológia oktatása

TDK munkák témavezetése, diplomamunkák témavezetése

„Stressz, sport, immunrendszer” PhD kurzus, 2003-tól PhD témavezetés (PTE BTK Pszichológia Doktori Iskola)

Nemzetközi kapcsolatok:

- Columbia University, NY, USA

- University of Coimbra, Portugal

Tudományos, szakmai közéleti tevékenysége:

PAB Sporttudományi Munkabizottságának tagja

PAB Biológiai Csoportjának tagja

Részvétel jellege a doktori iskola programjában: meghívott belső tag, kutatásvezető

Oktatott tárgy: Sportélettani és sportegészségtani közlemények értelmezése és hasznosítása, Az immunrendszer adaptációs változásai

Az elmúlt öt év tíz legjelentősebb publikációja:

1. Barthó L, Lénárd L Jr, Patacchini R, Halmai V, Wilhelm M, Holzer P, Maggi CA (1999) Tachykinin receptors are involved in the local efferent motor response to capsaicin in the guinea-pig small intestine and oesophagus. *Neuroscience* 90.

2. Wilhelm M, and Gábel R, (1999) Functional anatomy of the photoreceptor and second order cell mosaics in the retina of *Xenopus laevis*. *Cell Tissue Res.* 297, 35-46. IF. 2,265

3. Silverman A. J., Sutherland AK, Wilhelm M, Silver R, (2000) Mast cells migrate from blood to brain. *J. Neuroscience* 20, 401-408. IF: 8,405.

4. Wilhelm M, King B, Silverman AJ, Silve R, (2000) Gonadal steroids regulate the number and activation state of mast cells in the medial habenula. *Endocrinology* 141, 1178-1186 IF: 4,330.

5. Vihg, J, Bánvölgyi T, and Wilhelm M, (2000) Amacrine cells of the Anuran retina: morphology, chemical neuroanatomy, and physiology. *Microscopy Research and Technique* 50, 373-383. IF: 0,773

6. Gábel R, and Wilhelm M. (2001) Structure and function of Photoreceptor and second-order cell mosaics in the retina of Xenopus. International Review of Cytology 210, 77-120

7. Wilhelm M. (1999) Hízósejt-idegsejt interakció a központi idegrendszerben különböző stresszhelyzetekben. PAB, Stressz- a sejtől a populációig. Symposium.

8. Wilhelm, M. (2000) Mióta fontos az egészséges táplálkozás? PAB, Sporttudományos füzetek IV/1. 5-20.

9. Sántics, B, Török K, Szűcs M, Balog J, Wilhelm M: Effects of a four week training program on the cardiorespiratoric parameters of elite junior swimmers. P100-04, 8th Annual Congress of the ECSS, 2003. július 9-12. Salzburg.

10. Wilhelm M, Demeter A, Hajduné László Z, Rétsági E, Herlicska K: The fitness of students enrolled for physical education degrees, P11U-08, 8th Annual Congress of the ECSS, 2003. július 9-12. Salzburg.

1. *Név:* **Tóth József**

2. *Születési hely, idő:* Cegléd, 1940. március 18.

Anyja neve: Aradszki Mária

3. *Iskolai végzettség:* egyetem

4. *Szakképzettség:* biológia-földrajz szakos középiskolai tanár

5. *Jelenlegi munkahely:* Pécsi Tudományegyetem Természettudományi Kar, Földrajzi Intézet

6. *Jelenlegi beosztás:* intézetigazgató, egyetemi tanár

7. *Legmagasabb tudományos fokozata (fokozatszerzés éve):* az MTA doktora (1986)

8. *A fokozat elnyerésének tudományága:* földrajztudomány

9. *Habilitáló egyetem és habitálás ideje:* -

10. *Széchenyi Professzori Ösztöndíj elnyerésének éve:* 1998

11. *Az egyetemmel való viszonya és besorolása:* főállású teljes munkaidejű egyetemi tanár, intézetigazgató

12. *Az elmúlt öt év tudományos tevékenysége:*

Kutatási tevékenységem túlnyomó részében a gazdasági- és társadalomföldrajz, a népesség- és településföldrajz, valamint a multidiszciplináris megközelítést feltételező regionális tudomány területére koncentrálok. Kutatási témáim között egyaránt szerepeltek települési szintű, kistérségi, makroregionális, országos és nemzetközi jellegű vizsgálatok.

Az utóbbi 5 év fontosabb kutatási programjai:

A magyarországi településrendszer elméleti, területi-strukturális problémái

A regionalizmus térszerkezeti-politikai vizsgálata

Európa tanulmányok

Dél-Dunántúl regionális területfejlesztési programja

13. *Az elmúlt öt év oktató munkájának a bemutatása:*

A PTE graduális és posztgraduális képzésein (a TTK-n és a FEEFI-n, valamint a Földtudományok Doktori Iskolában) oktatott tárgyak: Általános társadalomföldrajz, Népeség- és településföldrajz, Regionális településföldrajz, Településelemzés, Regionális elemzések, EU regionális politika, Urbanizáció és területrendezés, Bevezetés a földrajztudomány rendszerébe, Kutatási módszerek a társadalomföldrajzban.

14. *Nemzetközi kapcsolatok:*

Kiterjedt nemzetközi kapcsolatok, külföldi konferenciákon és tanulmányutakon (a környező országokon kívül a Szovjetunióban, az Egyesült Államokban, Kanadában, Angliában, Indiában, Kubában, Ausztráliában, Kolumbiában, Chilében, Kínában, Svédországban, Mexikóban, Japánban, a Dél-Afrikai Köztársaságban stb.) való részvétel.

Több nemzetközi, bi- és multilaterális tudományos együttműködés és kutatás résztvevője.

Nemzetközi szakmai szervezetek tagja (International Geographical Union, Association of Population Geographers, Workshop for Investigation of Rural Migration Movement in the Eastern European Countries stb.).

15. Tudományos, szakmai közéleti tevékenysége:

- Magyar Földrajzi Társaság tagja
- IGU Magyar Nemzeti Bizottság tagja
- MTA Földrajztudományi Szakbizottság Oktatási Bizottság elnöke (1996-2002)
- 1986-1994 között a Pécsi Akadémiai Bizottság Terület- és Településfejlesztési Bizottságának elnöke, 1996-tól a Településfejlesztési Munkabizottság vezetője
- 1996-2003: JPTE rektora (2000. január 1. PTE rektora)
- 1994 óta a „Társadalmi-gazdasági aktivitás területi-környezeti problémái” című PhD-program, 2002-től Földtudományi Doktoriskola vezetése
- A Magyar Földrajzi Társaság tiszteletbeli tagja, alelnöke

16. Részvétel jellege a doktori iskola programjában: meghívott belső tag

17. Oktatott tárgy: Magyarország kulturális földrajza

18. Az elmúlt öt év tíz legjelentősebb publikációja:

Tóth József (1999): Általános népességföldrajz. — In: Tóth J. — Vuics T. /szerk./: Általános társadalomföldrajz I., Dialóg Campus Kiadó, Budapest— Pécs.

Tóth József (1999): Általános településföldrajz. — In: Tóth J. — Vuics T. /szerk./: Általános társadalomföldrajz I., Dialóg Campus Kiadó, Budapest — Pécs. /Társszerző: Kőszegfalvi Gy./

Tóth József (1999): A nemzetközi regionális elmélet és Magyarország térszerkezete. — In: Tóth J.N.Wilhelm Z. /szerk./: Változó környezetünk, Pécs. /Társszerző: Golobics P./

Tóth József (1999): Régiók a Kárpát—medencében. — In: Pap N.— Tóth J. /szerk./: Első magyar politikai földrajzi konferencia.

Tóth József (1999): A magyar regionalizmus válogatott, annotált bibliográfiája — Janus Pannonius Tudományegyetem, Földrajzi Intézet, Pécs. /Társszerkesztő: Hajdú Z.—Pap N./

Tóth József (2000): Regional Issues of Contemporary Europe. — Janus Pannonius Tudományegyetem, Földrajzi Intézet, Pécs./Társszerkesztő: Hajdú Z.—Pap N./

Tóth József (2001): Theoretical Problems of the Division into Regions in Hungary. — In: N Pap—I. Szász—J. Tóth /ed/: Geographic Issues of the Development of a Rising Region, Pécs. /Társszerző: Pap N./

Tóth, J.– Tarrósi, I. 2002: Co-operation Between Science and Economy in Hungary. Der Donauraum, 42. Jahrgang, 4. Wien.

Trócsányi A. – Tóth J. 2002. A magyarság kulturális földrajza II. Pro Pannónia, Pécs.

Tóth József: 2004: Tanulmányok a településföldrajz témaköréből. PTE FEEFI, Pécs.

1. Név: Füstös László

2. Születési hely, idő: Pápa 1949. január 11.

Anyja neve: Szedlmayer Erzsébet

3. Iskolai végzettség: egyetem

4. Szakképzettség: okleveles közgazda

5. Jelenlegi munkahely: MTA Szociológiai Kutatóintézet, PTE FEEK

6. Jelenlegi beosztás: tudományos főmunkatárs

7. Legmagasabb tudományos fokozata (fokozatszerzés éve): az MTA doktora (2004)

8. A fokozat elnyerésének tudományága: szociológia tudomány

9. Habilitáló egyetem és habilitálás ideje: CE, 2005

10. Széchenyi Professzori Ösztöndíj elnyerésének éve: 1997

11. Az egyetemmel való viszonya és besorolása: részmunkaidejű tudományos főmunkatárs

12. Az elmúlt öt év tudományos tevékenysége:

Kauzális modellek a társadalomtudományban – Sokváltozós adatelemzés modelljei és alkalmazásai a társadalomtudományokban. (Nagydoktori értekezés előkészítése)

A sokváltozós adatelemzés új modelljei és alkalmazásai a társadalomtudományokban. (NKFP „Értékváltozások Magyarországon”)

Sokváltozós matematikai statisztikai módszerek

Operációkutatás

Valószínűségszámítás, Analízis, Lineáris algebra

13. Az elmúlt öt év oktató munkájának a bemutatása:

- Kauzális modellek a társadalomtudományban – Sokváltozós adatelemzés modelljei és alkalmazásai a társadalomtudományokban. Szociológia PhD III. szemeszter, BKÁE

- A sokváltozós adatelemzés új modelljei és alkalmazásai a társadalomtudományokban. Szociológia PhD IV. szemeszter, BKÁE

- Sokváltozós matematikai statisztikai módszerek, MKKE-BKE-BKÁE

- Operációkutatás, MKKE-BKE-BKÁE

- Valószínűségszámítás, Analízis, Lineáris algebra, MKKE-BKE

14. Nemzetközi kapcsolatok: ESS, ISA

15. Tudományos, szakmai közéleti tevékenysége:

- a Magyar Szociológiai Társaság Módszertani Szakosztályának elnöke

16. Részvétel jellege a doktori iskola programjában: meghívott külső tag, kutatásvezető

17. Oktatott tárgy: Kvantitatív kutatás-metodológia

18. Az elmúlt öt év tíz legjelentősebb publikációja:

Bevezetés az adatelemzés sokváltozós módszereibe. 1985. Akadémiai Kiadó, Budapest (Meszéna Györggyel és Simonné Mosolygó Nórával közösen).

Kényszerpályán? 1982. MTA Szociológiai Kutató Intézet, Budapest, Értékszociológiai Műhely kiadványai (Hankiss Elemérrel, Manchin Róberttel és Szakolczai Árpáddal közösen).

Számítógépes adatelemzés statisztikai módszerei. 1989. Tankönyvkiadó, Budapest (Kovács Erzsébettel közösen).

Látens változós modellek. 1991. OMIKK–TÁRKI, Budapest.

Térstatisztika. Háromdimenziós adatmátrixok elemzési módszerei. 1996. BKE egyetemi jegyzet, Posztgraduális kar, Budapest (Meszéna Györggyel és Simonné Mosolygó Nórával közösen).

Kontinuitás és diszkontinuitás az értékpreferenciákban, 1977–1997. 1998. In: Közép-Európai változások: Társadalmi folyamatok és stratégiák. (Szerk: Miszlivetz Ferenc.) Savaria University Press, Szombathely (Szakolczai Árpáddal közösen).

Gyermeknevelési elvek változásai a magyar társadalomban (1982–1997). 1998. In: Szociológia – emberközeli. Losonczy Ágnes köszöntése. (Szerk.: Hanák Katalin és Neményi Mária.) Új Mandátum Könyvkiadó, Budapest (Szabados Tímeával közösen).

Völgybe zárt művészet, Új Mandátum Könyvkiadó, Budapest, 2002. (Antalóczy Tímeával közösen).

Sokváltozós statisztikai modellezés a társadalomtudományokban. A Magyar Tudományos Akadémia Doktori Pályázatra benyújtott Disszertáció, Budapest, 2002.

Alakfelismerés, Új Mandátum Könyvkiadó, Budapest, 2004. (Kovács Erzsébettel, Meszéna Györggyel és Simonné Mosolygó Nórával közösen).

1. Név: Tibori Tímea

2. Születési hely, idő: Békéscsaba, 1950. október 10.

Anyja neve: Molnár Katalin

3. Iskolai végzettség: egyetem

4. Szakképzettség: közművelődési előadó

5. Jelenlegi munkahely: MTA Szociológiai Kutatóintézet, PTE FEEK

6. Jelenlegi beosztás: tudományos főmunkatárs

7. Legmagasabb tudományos fokozata (fokozatszerzés éve): kandidátus (1993)

8. A fokozat elnyerésének tudományága: szociológia tudomány

9. Habilitáló egyetem és habilitálás ideje: -

10. Széchenyi Professzori Ösztöndíj elnyerésének éve: -

11. Az egyetemmel való viszonya és besorolása: részmunkaidejű tudományos főmunkatárs

12. Az elmúlt öt év tudományos tevékenysége:

részvétel az NKFP „Rendszerváltás”, a PHARE „A mi lakásunk”, Leonardo „Könyvtárak a kirekesztés ellen”, ESS magyarországi értékadatok feldolgozása, NKÖM „Magyarország kulturális állapota” kutatásokban

13. Az elmúlt öt év oktató munkájának a bemutatása: művelődés- és művészetszociológia

14. Nemzetközi kapcsolatok:

- WLRA, ELRA és ISA RC.13 szabadidős szakmai szervezetek tagja

15. Tudományos, szakmai közéleti tevékenysége:

Magyar Szociológiai Társaság – szakosztályvezető, titkár

Kultúra és Közösség – főszerkesztő

Magyar Szabadidő Társaság – elnök

FAT szakértő, MAB szakértő

16. Részvétel jellege a doktori iskola programjában: meghívott külső tag, kutatásvezető

17. Oktatott tárgy: -

18. Az elmúlt öt év tíz legjelentősebb publikációja:

1. Füstös László – Tibori Tímea: A szabadidő szerkezetváltozásának longitudinális vizsgálata. MTA Szoc. Int. Bp. 1995.

2. Szisztematikus elhallgattatások a hetvenes évek magyar művészetében. In: Társadalmi idő – Szabadidő. Bp. 1995.

3. Tibori Tímea – T. Kiss Tamás: Közösség – közösségi kommunikáció. I-II. köt. Szöveg- és szemelvénygyűjtemény. Bp. 1996. OKKER

4. Tibori Tímea – Varga Csaba (szerk.): A mai világ és a jövő forgatókönyvei. Nemzeti Stratégia 2020-ig könyvek 1; HÉA Stratégiakutató Intézet, MTA Szociológiai Intézete, Magyar Kapu Alapítvány, Budapest, 1997.

5. A szabadidő szerkezetváltozása 1977 – 1997. In: Szociológia emberközelben. Losonczy Ágnes köszöntése. Bp. 1998. Új Mandátum.

6. Tibori Tímea: Időben és értékekben. Változások a tevékenységszerkezetben és az értékekben. In: INFO Társadalomtudomány, 1998.

7. Könyvtárak a kirekesztés ellen – Új kihívások, új feladatok. EU-Leonardo program. Zárójelentés. Budapest, 2000. (Szerkesztés és tanulmány)

8. A szabadidő szociológiája. 2002. Bp. Budapesti Gazdasági Főiskola.

9. A rendszerváltás defícitjei. /Tanulmányok az elmúlt évtized fontosabb, kutatásokról leszűrt tapasztalatai alapján/ In: NKFP 5 keretprogram részeként. Szerk. Tamás Pál, Tibori Tímea. 2002. július Budapest.

10. Tibori Tímea – T. Kiss Tamás: Válságok és változások a felsőoktatásban. In: Iskolakultúra, 2003. május.

1. Név: **Mihály Ottó**

2. Születési hely, idő: Miskolc, 1939. május 22.

Anyja neve: Maróti Erzsébet

3. Iskolai végzettség: egyetem

4. Szakképzettség: gyógytornász, filozófia szakos középiskolai tanár

5. *Jelenlegi munkahely:* PTE FEEK

6. *Jelenlegi beosztás:* tudományos főmunkatárs

7. *Legmagasabb tudományos fokozata (fokozatszerzés éve):* kandidátus (1974)

8. *A fokozat elnyerésének tudományága:* neveléstudomány

9. *Habilitáló egyetem és habitálás ideje:* -

10. *Széchenyi Professzori Ösztöndíj elnyerésének éve:* -

11. *Az egyetemmel való viszonya és besorolása:* részmunkaidejű tudományos főmunkatárs

12. *Az elmúlt öt év tudományos tevékenysége:*

Lezárt kutatások: „A demokratikus nevelés, polgári értékek és európai tudat: az iskolai nevelés lehetőségei.” (MTA-OM támogatás; 200-2001).

„Pedagógusi ideológiák és a pedagógusok osztálytermi munkája” (MTA-OM támogatás; 2003-2004).

Jelenleg folyó kutatás: Készségfejlesztő program a kezdő szakasz /1-6. évfolyam/ diákjai számára (OM támogatás)

13. *Az elmúlt öt év oktató munkájának a bemutatása:*

ME BTK Neveléstudományi Tanszék: Nevelésfilozófia, Nevelés és iskolaelmélet főtárgyak oktatása; Tudásértelmezések és tudásalapú társadalom (választható szeminárium);

Debreceni Egyetem: Az iskolakritika főbb irányzatai c. tárgy oktatása a nappali tanárképzés keretében és az „Alternatív pedagógiák” kurzus a doktori képzés keretében.

14. *Nemzetközi kapcsolatok:*

- International Network of Philosophers of Education

- Philosophy of Education Society of Great Britain

15. *Tudományos, szakmai közéleti tevékenysége:*

- MTA Pedagógiai Bizottság (1980-);

- Felnőttoktatási Akkreditációs Testület (2002-);

- Felsőoktatási Tudományos Tanács Képzési és Kutatási Stratégiai Bizottsága (2004-);

- Nemzeti Bologna Bizottság Pedagógusképzési albizottság (2004-).

16. *Részvétel jellege a doktori iskola programjában:* meghívott külső tag

17. *Oktatott tárgy:* Az életem át tartó tanulás: értelmezések, nevelésfilozófiai paradigmák

18. *Az elmúlt öt év tíz legjelentősebb publikációja:*

Bevezetés a nevelés a nevelésfilozófiába, OKKER, 1998.

Az emberi minőség esélyei, OKKER-IFA, 1999.

A humán erőforrás – a pedagógus. MH Liceumi Füzetek 1. 1999.

Dilemmák és tézisek, avagy tézisek a dilemmákról. Iskolakultúra, 1999. 11. sz.

Értékpluralizmus és nevelés. Új Pedagógiai Szemle, 2000. 2. sz.

Pedagógiai, etikai, tudományos és jogi normák az iskolai erkölcsi szocializációban. Új Pedagógiai Szemle, 2001, 1. sz.

Demokratikus nevelés, polgári értékek, európai tudat. Városi Ped. Int. Miskolc, 2001.

Az Eu-dimenzió: Tantervek, programok és az adaptáció lehetőségei. Új Pedagógiai Szemle, 2002. 1. sz.

Mai magyar körkép az alternatív pedagógiákról. Taní-tani 1. Különszám, 2002.

Minőségbiztosításról a pedagógiai célelmélet újragondolásának tükrében. IN: A szervezet kultúrája és a kultúra szervezete. OKKER, 2002.